

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2024

Bu çalışma;

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü

Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Çevre Durum Raporları Şube Müdürlüğü tarafından yayıma hazırlanmıştır.

ISBN : 978-625-7076-93-7

Yayın No : 66

Adres : Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
Mustafa Kemal Mahallesi 2082. Cadde No: 52
Çankaya / Ankara

Tel : 0 312 410 16 91

Faks : 0 312 417 02 57

e-ileti : cdr@csb.gov.tr

web : <https://ced.csb.gov.tr/>

Bu yayının 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre her hakkı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na aittir. Gerçek ve tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz.

Bu raporda yer alan içeriğin tamamı ya da bir kısmı atıfta bulunmak kaydı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan izin almadan kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1. GİRİŞ	1
2. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ ÇALIŞMALARI	4
2.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ GENEL VERİLERİ	4
2.2. 2024 YILI ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ VERİLERİ	6
2.3. STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME UYGULAMALARI	10
3. İZİN VE LİSANS ÇALIŞMALARI	13
3.1. ÇEVRE İZİN VE LİSANS ÇALIŞMALARI	13
3.2. İTHALAT VE İHRACAT İZİNLERİ	15
4. DENETİM ÇALIŞMALARI	20
4.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN DENETİM FAALİYETLERİ VE İDARİ PARA CEZASI UYGULAMALARI	21
4.1.1. ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Faaliyetleri	21
4.1.2. Büyük Endüstriyel Kaza Riski Taşıyan Tesislerin Denetimi Faaliyetleri	24
4.1.3. Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyetleri	24
4.2. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİNİN DENETİM FAALİYETLERİ VE İDARİ PARA CEZASI UYGULAMALARI	25
4.3. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	30
4.4. ÇEVRE DENETİMİNDE YETKİ DEVRİ	33
5. ÇEVRESEL İZLEME ÇALIŞMALARI	35
5.1. HAVA KALİTESİNİN İZLENMESİ ÇALIŞMALARI	35
5.1.1. Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	37
5.1.2. Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	40
5.1.3. Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	43
5.1.4. Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	46
5.1.5. Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	47
5.1.6. Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	51
5.1.7. Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	54
5.1.8. Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	59
5.2. DENİZLERDE BÜTÜNLEŞİK İZLEME ÇALIŞMALARI	61
5.3. SÜREKLİ EMİSYON ÖLÇÜM SİSTEMLERİ	62
5.4. SÜREKLİ ATIKSU İZLEME ÇALIŞMALARI	63
5.5. EVSEL VE ENDÜSTRİYEL KİRLİLİK İZLEME ÇALIŞMALARI	63
5.6. KİRLİTİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI	64
5.7. SÜREKLİ İZLEME MERKEZİ	66
5.8. ÇEVRE REFERANS LABORATUVARI ANALİZ HİZMETLERİ	67
6. ÇEVRE YETERLİK ÇALIŞMALARI	70
6.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ RAPORU HAZIRLAYACAK FİRMALARIN YETERLİK DURUMLARI	70
6.2. ÇEVRE MÜHENDİSİ /YETKİLENDİRİLMİŞ KİŞİ, ÇEVRE DANIŞMANLIK FİRMALARI VE ÇEVRE YÖNETİMİ BİRİMLERİNİN YETERLİK DURUMLARI	70
6.3. ÇEVRE YETKİLENDİRME ÇALIŞMALARI	71
6.4. ÇEVRE ETİKETİ ÇALIŞMALARI	72
6.5. ÇEVRE ÖLÇÜM VE ANALİZ LABORATUVARI YETERLİK ÇALIŞMALARI	73

7. ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR, PROJELER VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI	76
7.1. ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR	76
7.1.1. IMPEL Ağı Çalışmaları	76
7.1.1.1. Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi	76
7.1.1.2. Atık Yönetimi ve Döngüsel Ekonomi Projesi	76
7.1.1.3. Atıkların Sınır Ötesi Sevkiyatı Projesi	77
7.1.1.4. Operasyonel ve Stratejik Çalışmalar Projesi	77
7.1.1.6. Kesişen Araçlar ve Yaklaşımlar Projesi	77
7.1.1.7. Endüstriyel Kazalardan Alınan Dersler Semineri	78
7.1.1.8. IMPEL Genel Kurulu	78
7.1.2. Avrupa Çevre Ajansı Çalışmaları	78
7.1.2.1. Yurtdışında Katılım Sağlanan Faaliyetler	78
7.1.2.2. Ülkemiz-AÇA İşbirliği Kapsamında Gerçekleştirilen AÇA Faaliyetleri	79
7.1.2.3. AÇA Yönetim Kurulu Toplantıları	79
7.1.2.4. AÇA Ulusal Odak Noktaları Toplantıları	79
7.1.3. Diğer Çalışmalar	80
7.1.3.1. Küresel Eko-Etiket Ağı (GEN) Yıllık Genel Kurul Toplantısı	80
7.1.3.2. CII Green Pro Summit 2024 Zirvesi	80
7.2. PROJELER	80
7.2.1. Çevre Denetimlerinin Planlanması Projesi	80
7.2.2. Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) FAZ II Projesi ve Faz III	80
7.2.3. Ulusal Çevre Bilgi Sistemi ve Alt Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesi	81
7.2.4. Türkiye Çevre Etiket Sistemi Projesi	82
7.2.5. Çevre Etiket Sisteminin Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi Projesi	82
7.2.6. KSTK Uygulamalarında İdari ve Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi-Faz I	82
7.2.7. Deniz İzlemelerinde Standardizasyonun Sağlanması Projesi-Faz II	83
7.3. EĞİTİM ÇALIŞMALARI	84
7.3.1. Çevre Referans Laboratuvarı Numune Alma Eğitimi	84
7.3.2. Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Ölçüm ve Numune Alma Eğitimi ve Emisyon-İmisyon Ölçümleri Personeli Eğitimi	84
7.3.3. Yeni Çevre Denetim Uygulaması Bölgesel Çalışma Toplantıları	84
7.3.4. Çevre Denetçisi Eğitimi	85
8. ÇEVRE ENVANTERİ VE BİLGİ YÖNETİMİ ÇALIŞMALARI	86
8.1. TÜRKİYE ÇEVRE DURUM RAPORU	86
8.2. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİK FAALİYET RAPORU	86
8.3. İL ÇEVRE DURUM RAPORLARI	86
8.4. ÇEVRESEL GÖSTERGELER	87
8.5. ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ DEĞERLENDİRME RAPORU	88
8.6. MARMARA DENİZ HAVZASI ÇEVRESEL GÖSTERGELER	88
8.7. ATIK İSTATİSTİKLERİ BÜLTENİ	88
8.8. TIBBİ ATIK BÜLTENİ	89
8.9. ÇEVRE DENETİMİ İSTATİSTİKLERİ BÜLTENİ	89
8.10. YILLIK PROGRAMLAR VE KARARNAMELER KAPSAMINDA YÜRÜTÜLEN ENVANTER VE BİLGİ YÖNETİMİ ÇALIŞMALARI	90
9. SONUÇLAR	91
EKLER	94
EK - 1. 2024 YILINDA “2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU UYARINCA VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARINA İLİŞKİN TEBLİĞ (2024/1)” GEREĞİNCE UYGULANAN İDARİ PARA CEZASI MİKTARLARI	94
EK - 2. ÇED YÖNETMELİĞİ KAPSAMINDA VERİLEN ÇED KARARLARININ SEKTÖREL BAZDA YILLARA GÖRE DAĞILIMI	99
EK - 3. ÇED YÖNETMELİĞİ KAPSAMINDA VERİLEN ÇED KARARLARININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI	101

EK - 4. ÇED OLUMLU KARARI SAYILARININ 1993–2024 DÖNEMİNDE İLLERE VE YILLARA GÖRE DAĞILIMI	102
EK – 5. ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR KARARI SAYILARININ 1993 – 2024 DÖNEMİNDE İLLERE VE YILLARA GÖRE DAĞILIMI ...	106
EK - 6. 01.01.2014 – 31.12.2024 TARİHLERİ ARASINDA ÇED OLUMSUZ, ÇED GEREKLİDİR KARARLARININ, DOSYA İPTAL/İADE SAYILARININ İLLERE GÖRE DAĞILIMI	110
EK - 7. 2024 YILINA AİT GEÇİCİ FAALİYET BELGESİ VE ÇEVRE İZİN/LİSANSI SAYILARININ İLLERE GÖRE DAĞILIMI	113
EK – 8. 2024 YILINDA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİ TARAFINDAN YAPILAN DENETİM SAYILARI VE UYGULANAN CEZA MİKTARLARI	116
EK – 9. 2024 YILINDA BAKANLIK MERKEZ VE ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİ TARAFINDAN YAPILAN DENETİMLERİN TÜRLERE GÖRE DAĞILIMI	118
EK – 10. 2014-2024 YILLARI ARASINDA BAKANLIK MERKEZ VE ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİNİN DENETİM SAYILARI	121
EK – 11. 2014-2024 YILLARI ARASINDA BAKANLIK MERKEZ VE ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİNİN CEZA MİKTARLARI	125
EK – 12. 2024 YILINDA İLLERDE YAPILAN EGZOS DENETİM SAYILARI VE UYGULANAN CEZA MİKTARLARI	129
EK - 13. 2024 YILINDA TESPİT EDİLEN UYGUNSUZLUK SAYILARININ VE UYGULANAN CEZA MİKTARLARININ DAĞILIMI	131
EK – 14. GEMİLERDEN KAYNAKLANAN KİRLİLİĞİN DENETİMİ VE YAPTIRIM UYGULANMASI KONUSUNDA YETKİ DEVRİ YAPILAN KURULUŞLAR TARAFINDAN YILLARA GÖRE UYGULANAN CEZA MİKTARI (TL)	135

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 1– Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen ÇED Kararları	4
Çizelge 2 – 2024 yılı içerisinde verilen ÇED Kararlarının sektörel dağılımı	6
Çizelge 3 – Yıllar itibariyle Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında verilen belgelerin sayıları.....	13
Çizelge 4 - İthalat ve ihracat izinleri.....	18
Çizelge 5– 2024 yılında ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen denetimler	22
Çizelge 6– 2024 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri, uygulanan ceza miktarları ve sayısı.....	22
Çizelge 7– 2024 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından uygulanan ceza miktarları.....	22
Çizelge 8- Piyasa gözetimi ve denetimlerinin yıllara göre dağılımı.....	25
Çizelge 9– 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri*	26
Çizelge 10– Çevre denetimi sayılarının yıllara göre dağılımı.....	26
Çizelge 11– 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	26
Çizelge 12 – Yıllar bazında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarları (TL).....	28
Çizelge 13 - 2024 yılında Çevre Kanunu uyarınca Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilen kapatma/durdurma kararlarının sayısı.....	31
Çizelge 14 – Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından denetim ve yaptırım uygulama konusunda yetki devri yapılan kurumlar ve konu başlıkları	34
Çizelge 15 - Gemilerden kaynaklanan kirliliğin denetimi ve yaptırım uygulanması konusunda yetki devri yapılan kuruluşlar tarafından 2024 yılında uygulanan ceza miktarı	34
Çizelge 16 – Temiz Hava Merkezleri ve bağlı iller.....	36
Çizelge 17 – Akdeniz Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri.....	39
Çizelge 18 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon bilgileri.....	42
Çizelge 19 – Ege Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri.....	44
Çizelge 20 - Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri	47
Çizelge 21 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri.....	50
Çizelge 22 – Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri	51
Çizelge 23 – Marmara Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri	57
Çizelge 24 - Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri.....	60
Çizelge 25 - KSTK Sistemi Sektörel Kademeli Yürürlük Tarihleri.....	64
Çizelge 26 - Sayılarla KSTK Sistemi	65
Çizelge 27 – 2024 yılı itibariyle Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlama yetkisine sahip firma sayısı ve gerçekleştirilen kurum/kuruluş denetim sayısı	70
Çizelge 28 - Çevre Mühendisi/ Yetkilendirilmiş Kişi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmalarına verilen yeterlik belgesi sayıları ile gerçekleştirilen firma denetimi sayısı.....	71
Çizelge 29 – 2024 yılı itibariyle Toprak kirliliğinin kontrolü ve noktasal kaynaklı kirlenmiş sahaların temizlenmesi konusunda yetkilendirme çalışmaları kapsamında yeterlik belgesine sahip firma sayısı ve gerçekleştirilen kurum/kuruluş denetim sayısı.....	71

Çizelge 30 – 2024 yılı itibariyle Deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine ilişkin risk değerlendirmesi ve acil müdahale planlarının hazırlanması çalışmaları kapsamında yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı ve gerçekleştirilen kurum/kuruluş denetim sayısı	71
Çizelge 31 – Araç takip servis sağlayıcıları konusunda yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı	72
Çizelge 32 – Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların yıllara göre değişimi (2012-2024)	73
Çizelge 33 – 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen denetim ve idari yaptırımların sayısı	91
Çizelge 34 - 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri sonucunda uygulanan idari yaptırımların sayısı ve ceza miktarlarının konulara göre dağılımı	91
Çizelge 35 - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen denetimlerin türleri	93
Çizelge 36 – 2024 yılı egzoz denetimi verileri	93

GRAFİKLER DİZİNİ

	Sayfa
Grafik 1 – 1993-2024 yılları arasında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	5
Grafik 2 – 1993-2024 yılları arasında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	6
Grafik 3 – 2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen proje sayısı sektörel dağılımı	7
Grafik 4 – 2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	7
Grafik 5– 2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında ÇED Olumsuz ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	8
Grafik 6– 2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen proje sayısı sektörel dağılımı	8
Grafik 7–2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	9
Grafik 8–2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında ÇED Gereklidir ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	9
Grafik 9 - 2017-2024 yılları arasında SÇD yürütülen planların sektörel dağılımı	10
Grafik 10 – 2024 yılında düzenlenen GFB, Çevre İzin Belgesi/Çevre İzin ve Lisans Belgesi sayılarının Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listelerine göre dağılımı	14
Grafik 11 – Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında düzenlenen GFB, Çevre İzin Belgesi veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi sayılarının yıllara göre dağılımı	15
Grafik 12 - 2024 yılında ÇEDİDGM tarafından uygulanan idari yaptırım sayısının konulara göre dağılımı	23
Grafik 13 – 2024 yılı sonu itibarıyla ÇEDİDGM tarafından uygulanan ceza miktarlarının konulara göre dağılımı	23
Grafik 14 - 2024 yılı sonu itibarıyla BEKRA Bildirim Sistemine bildirimde bulunan kuruluşların dağılımı (BEKRA Bildirim Sistemi)	24
Grafik 15 - 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan idari yaptırım sayılarının konulara göre dağılımı	27
Grafik 16 – 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan idari yaptırım miktarlarının konulara göre dağılımı	28
Grafik 17 – Yıl bazında Bakanlık merkez teşkilatı tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarı	29
Grafik 18 – Yıl bazında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarı	29
Grafik 19 - Yıl bazında egzoz konusunda uygulanan idari para cezaları (TL)	30
Grafik 20 - Yıl bazında Çevre Kanunu uyarınca Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilen kapatma/durdurma kararlarının sayısı	33
Grafik 21 - Ölçülen Toplam Kirlетici Parametreler ve İstasyon Sayısı	35
Grafik 22 – Yıl Bazında Toplam Hava Kalitesi İzleme İstasyon Sayısı	36
Grafik 23 – 2024 yılında Çevre Referans Laboratuvarında analizi yapılan numunelerin dağılımı	68
Grafik 24 - Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların kapsam dağılımı (2024)	74
Grafik 25 - Yıllara göre yayınlanan çevresel göstergelerin konu başlıklarına göre sayıları	87

Grafik 26 – 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın tüm birimleri tarafından Çevre Kanunu gereğince uygulanan idari yaptırım miktarının konularına göre dağılımı.....	92
Grafik 27 – 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın tüm birimleri tarafından Çevre Kanunu gereğince uygulanan idari yaptırım sayılarının konularına göre dağılımı.....	92
Grafik 28 – 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından uygulanan denetimleri türlere göre dağılımı	93

HARİTALAR DİZİNİ

	Sayfa
Harita 1 - Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller.....	37
Harita 2- Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün HKİ İstasyon Konumları	37
Harita 3 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller	40
Harita 4 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı illerdeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının yerleri.....	41
Harita 5 - Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller	43
Harita 6 – Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri	44
Harita 7 - Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller	46
Harita 8 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı iller.....	48
Harita 9 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı illerdeki istasyonlar.....	49
Harita 10 – Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller	51
Harita 11 – Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri	54
Harita 12 - Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller.....	55
Harita 13 – Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri	56
Harita 14 – Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller	59
Harita 15 – Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı illerdeki istasyonlar.....	60
Harita 16 - Denizlerde bütünleşik kirlilik izleme çalışması izleme noktaları	62

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

	Sayfa
Fotoğraf 1- Kızılırmak Havzası Nehir Havza Yönetim Planının SÇD Kapsam Belirleme Toplantısı.....	11
Fotoğraf 2- Trafik HKİ İstasyonu ve Arkaplan HKİ İstasyon	38
Fotoğraf 3- Doğu Anadolu THM Erzurum-Hıfzısıhha Hava kirliliği Ölçüm İstasyonu.....	41
Fotoğraf 4- Şırnak – Silopi HKİ İstasyonu.....	46
Fotoğraf 6 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü Laboratuvarı	48
Fotoğraf 6- Muratlı Ölçüm Bölgesi ve Çorlu Deri Organize Sanayi	57
Fotoğraf 7 - Sürekli İzleme Merkezi	67
Fotoğraf 8 - AR-GE Laboratuvarı	69
Fotoğraf 9 - Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarları	69

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AÇA	Avrupa Çevre Ajansı (European Environment Agency)
ATSS	Atık Takip Servis Sağlayıcı
ATHMM	Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü
ATYÖN	Atık Yönetim Uygulaması
ÇDY	Çevre Denetimi Yönetmeliği
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇEDİDGM	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
ÇEDY	Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği
ÇİLY	Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği
ÇRL	Çevre Referans Laboratuvarı
ÇŞİDİM	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
EKİP	Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı
GFB	Geçici Faaliyet Belgesi
ĞİATHMM	Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü
IMPEL	AB Çevre Mevzuatının Uygulanması ve Yaptırımı Ağı (European Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law)
KSTK	Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı
PGD	Piyasa Gözetimi ve Denetimi
PGDKK	Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu
PGDÜGDK	Piyasa Gözetimi Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
SEÖS	Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri
THM	Temiz Hava Merkezi

1. GİRİŞ

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü 10 Temmuz 2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararname'si (Kararname No: 1) Madde 104 kapsamında görevlerini yürütmektedir. Söz konusu Kararnamede belirtilen Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün görevleri aşağıda verilmektedir.

MADDE 104 – (1) Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Çevresel etki değerlendirme ve stratejik çevresel değerlendirme çalışmalarını yapmak ve bu konuda gerekli kararları almak, izlemek ve denetlemek,
- b) Çevre kirliliğini önleme ve çevre kalitesini iyileştirmeye yönelik her türlü faaliyet ve tesisi izlemek, gerekli tedbirleri almak ve aldirmek, denetlemek, çevre izni ve lisansı vermek,
- c) Çevre kirliliğine neden olan faaliyet ve tesislerin emisyon, deşarj ve atıklar ile arıtma ve bertaraf sistemlerini izlemek ve denetlemek,
- ç) Serbest bölgeler dâhil olmak üzere, ülke genelinde çevreye olumsuz etkileri olan atık ve kimyasallar ile hava kirliliği, gürültü, titreşim ve iyonlaştırıcı olmayan radyasyon ile ilgili faaliyetleri izlemek, yeraltı ve yerüstü sularına, denizlere ve toprağa olumsuz etkileri olan her türlü faaliyeti belirlemek, denetlemek, tehlikeli hallerde veya gerekli durumlarda faaliyetleri durdurmak,
- d) Temiz hava merkezlerinin kurulması ve yönetilmesiyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- e) Motorlu kara taşıtları egzoz emisyonlarının belirlenen standartlara uygunluğunu belgelemek, izlemek ve denetlemek,
- f) Alıcı ortamları izlemek, buna ilişkin altyapıyı oluşturmak, çevre kirliliği ile ilgili olarak ölçüm ve analiz ölçütlerini belirlemek, uygulamak ve uygulanmasını sağlamak; çevreyle ilgili her türlü ölçüm, izleme, analiz ve kontroller yapacak laboratuvarlar kurmak, kurdurmak, bunların akreditasyon işlemlerini yapmak, yaptırmak; alıcı ortamlar konusunda ölçüm yapacak kuruluşları belirlemek,
- g) Her türlü atık bertaraf tesisine lisans vermek, bunları izlemek ve denetlemek,
- ğ) Bakanlığın görev alanına giren ürünlerin ilgili mevzuat ve teknik düzenlemelere uygunluğunu ve güvenilirliğini tespit etmek amacıyla denetim yapmak, yaptırmak, yetkili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak,
- h) Çevre envanterini ve çevre durum raporlarını hazırlamak ve Avrupa Çevre Ajansı ile ilişkileri yürütmek,
- ı) Görev alanına giren faaliyetleri izlemek ve denetlemek, uluslararası çalışmaları izlemek ve ulusal düzeyde uygulanmasını sağlamak,
- i) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü 2024 yılında 1 Genel Müdür, 3 Genel Müdür Yardımcısı, 8 Daire Başkanlığı ile doğrudan Genel Müdürlüğe bağlı 8 adet Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü ile görevlerini yerine getirmiştir.

Çevre politikasının temeli düzenli çevre raporlamasının yapılmasına dayanmaktadır. Genel anlamda bilgi ve verilerin düzenlenerek rapor olarak yayınlanması politika üretmenin, stratejik planlama yapılmasının ve karar alma süreçlerinin bilgi temeli oluşturulmaktadır. Düzenli çevre raporlamalarının yapılması, ileriye dönük eğilimler ve belirsizliklerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak ve politika seçenekleri ile bunların sonuçlarının izlenmesinin etkinliğini artıracaktır. Bunun bir sonucu olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün 2024 yılında çevre mevzuatı kapsamında yürüttüğü

çalışmaları ve çalışmalar sonucu üretilen verileri içeren bu rapor kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Bu rapor kapsamında bulunan bölümler ve bölümlerin kısa içerikleri aşağıda verilmektedir:

Çevresel uygunluk zincirinin ilk halkasını oluşturan ÇED Yönetmeliği çerçevesinde 2024 yılı içerisinde verilen ÇED kararlarına ilişkin veri ve değerlendirmeler ile stratejik çevresel değerlendirme uygulamaları **Bölüm 2’de**, çevresel uygunluk zincirinin diğer bir halkasını oluşturan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği gereğince düzenlenen çevre izni/lisansı belgelerine ilişkin bilgiler de **Bölüm 3’de** yer almaktadır

2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından Çevre Kanunu kapsamında gerçekleştirilen çevre denetimi çalışmaları ile ilgili istatistik veriler (piyasa gözetimi ve denetimi ile egzo denetimi de dahil olmak üzere), çevre denetimleri sırasında uygunsuzlukları saptanan işletmelere uygulanan idari yaptırım bilgileri; denetim yetkisini devrettiği kurum ve kuruluşlara ilişkin bilgiler, gemilerden kaynaklanan kirliliğin denetimi ve yaptırım uygulanması konusunda yetki devri yapılan kuruluşlar tarafından 2024 yılı içinde uygulanan ceza miktarları **Bölüm 4’de** bulunmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2024 yılı içerisinde gerçekleştirilen çevresel izleme çalışmaları **Bölüm 5’de** verilmektedir. Bu bölümde; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini önlemek veya azaltmak, hava kalitesi ile ilgili bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla kurulan Temiz Hava Merkezleri hakkında bilgi, ülkemiz denizlerinde gerçekleştirilen bütünleşik izleme çalışması sonuçları, atıksu (evsel ve endüstriyel) izleme çalışmaları vb konular yer almaktadır.

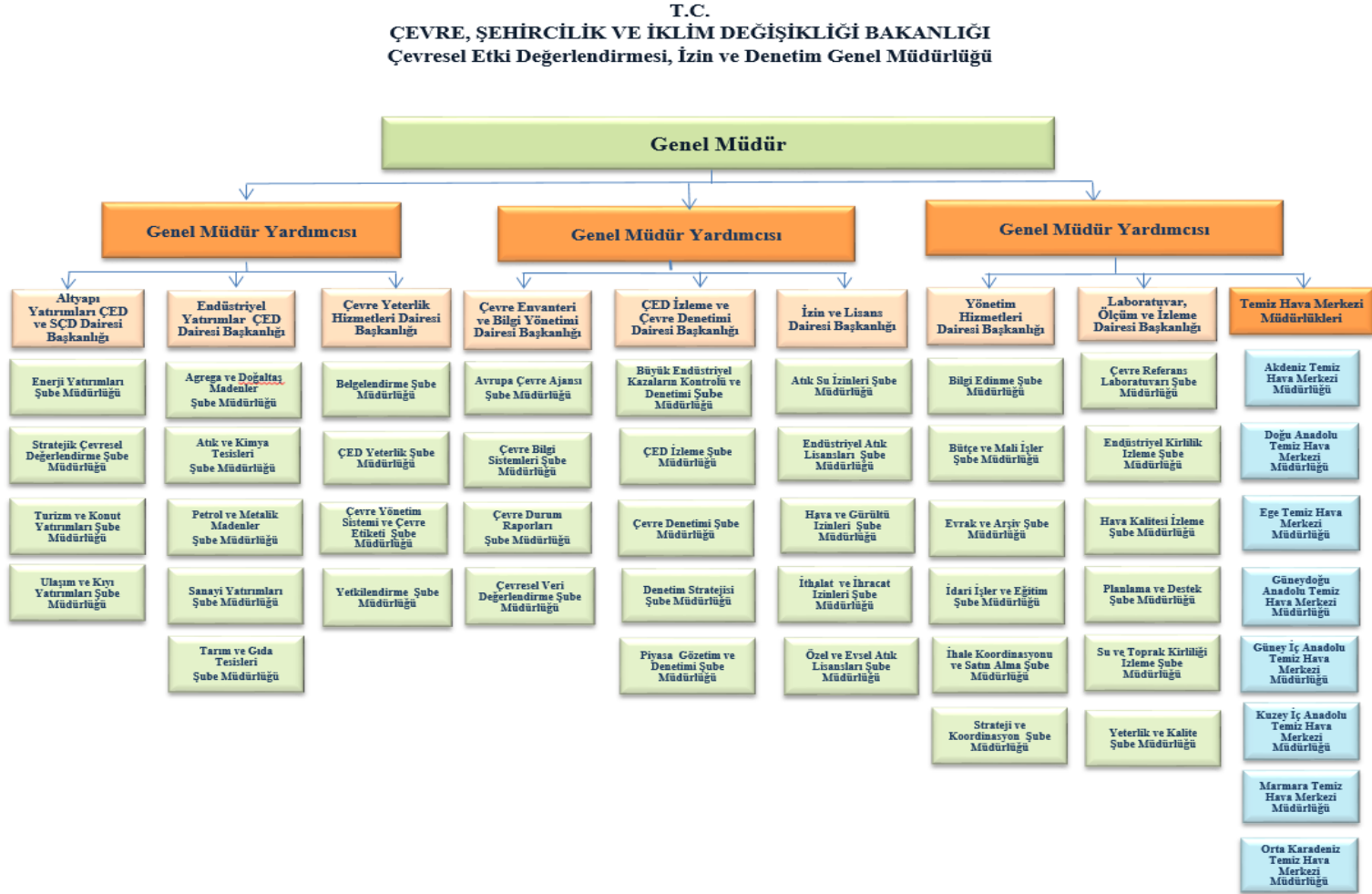
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından çevre konusunda işlem yapabilecek kişilerin ve kurum/kuruluşların yetkilendirilmesine ilişkin veriler de bu rapor kapsamında **Bölüm 6’da** yer almaktadır.

2024 yılı içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından uluslararası denetçi ağları kapsamında katılım sağlanan toplantı ve faaliyetler, Avrupa Çevre Ajansı kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar ve ayrıca ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’nün görev alanı kapsamında yürütülen proje faaliyetleri ve eğitimler **Bölüm 7’de** bulunmaktadır.

Rapor, **Bölüm 8’de** ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’nün görevleri (h. bendi) kapsamında çevre envanteri ve bilgi yönetimine ilişkin yürütülen çalışmalar ve **9. Bölüm ’de** 2024 yılı için sonuç ve değerlendirmeler ile tamamlanmaktadır.

Raporun Ekler kısmında ise; geçmişten 2024’e kadar gerçekleşen ÇED işlemleri, izin ve lisans işlemleri, çevre denetimleri ve uygulanan cezalar vb. konularda yıllar bazında daha ayrıntılı veriler yer almaktadır.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2024

Şekil 1 – 2024 yılı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Organizasyon Şeması

2. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ ÇALIŞMALARI

2.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi Genel Verileri

Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerin belirlenmesinde, olumsuz olabilecek etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin seçilen yer ile teknolojik alternatiflerin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları kapsamaktadır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi kavramı, 1983 yılında yürürlüğe giren Çevre Kanunu'nun 10. maddesi ile ülkemiz mevzuatına girmiştir. Bunu takiben 7 Şubat 1993 tarih ve 21489 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan ilk "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği" ile 1993'den bu yana uygulanmaktadır. Hâlihazırda 29.07.2022 tarihli ve 31907 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan ÇED Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda iş ve işlemler yürütülmektedir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Ek-1 Listesi kapsamındaki projelere yönelik "ÇED Olumlu Kararı" ya da "ÇED Olumsuz Kararı" Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, Ek-2 Listesi kapsamındaki projelere yönelik "ÇED Gereklidir" ya da "ÇED Gerekli Değildir" Kararı da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilmektedir.

1993-2024 yılları arasında ÇED Yönetmeliği kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından toplamda 96.886 karar verilmiş olup, bu kararların 80.869'u "ÇED Gerekli Değildir Kararı", 8.080'i ise "ÇED Olumlu Kararı" dır (Çizelge 1).

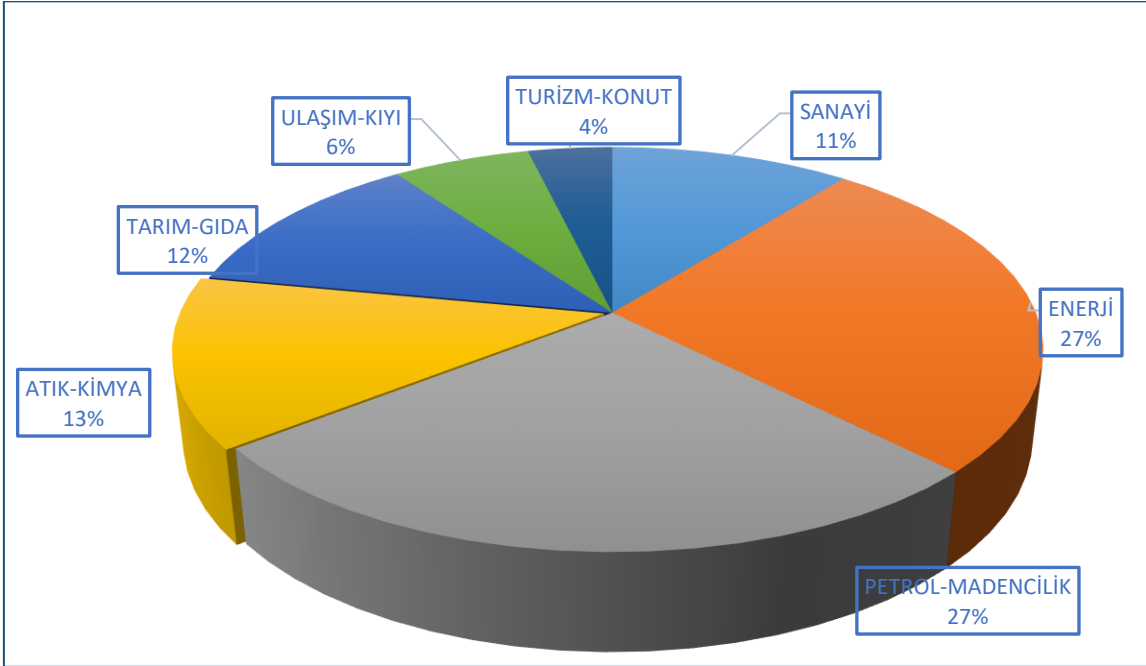
Çizelge 1- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen ÇED Kararları
(e-ÇED sisteminin hayata geçirilmesi ile 01.01.2014 yılından itibaren oluşturulan veriler tabloda yer almıştır.)

YIL	ÇED OLUMLU	ÇED OLUMSUZ	ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR	ÇED GEREKLİDİR	ÇED SÜRECİ İPTAL EDİLEN Ek-1 PROJELERİ	ÇED SÜRECİ İPTAL EDİLEN Ek-2 PROJELERİ
03.12.1993-1998	382	13	2.989	160		
1999	57	2	524	11		
2000	107	1	764	18		
2001	119	5	859	12		
2002	117	0	1.068	6		
2003	80	1	1.715	3		
2004	86	1	2.122	7		
2005	102	0	2.458	11		
2006	123	4	3.441	29		
2007	209	1	4.214	86		
2008	217	1	3.657	35		
2009	201	1	3.549	43		

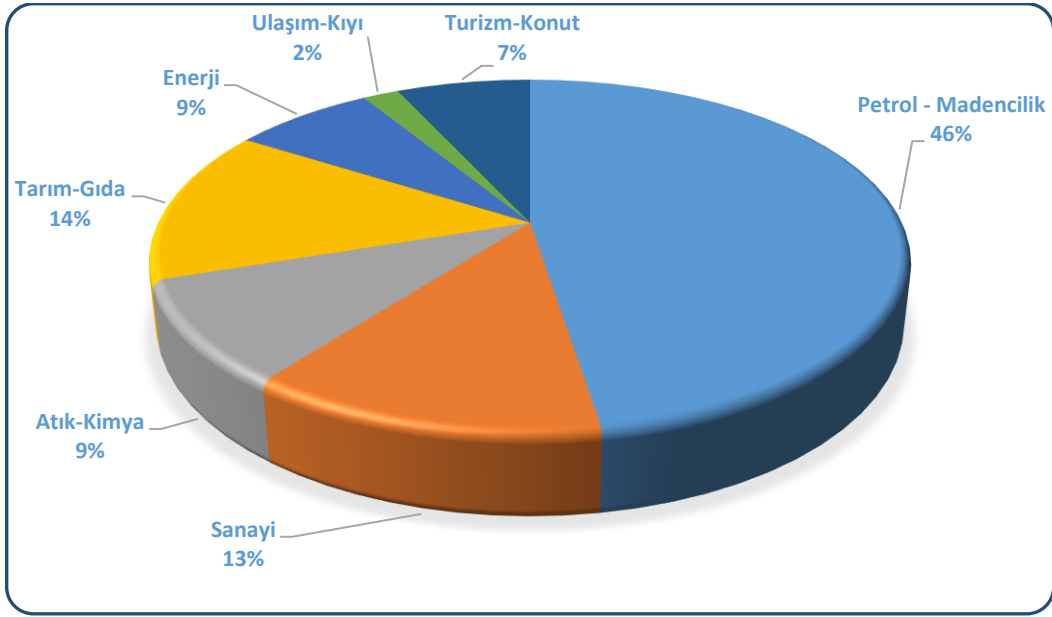
2010	254	2	3.932	39		
2011	308	0	4.592	41		
2012	426	0	3.759	37		
2013	477	1	3.613	34		
2014	471	1	4.058	118	29	270
2015	315	10	3.886	87	91	429
2016	405	3	3.157	95	109	449
2017	431	3	3.301	57	88	374
2018	401	3	3.036	76	126	521
2019	440	1	2.418	71	119	287
2020	390	6	2.822	58	169	345
2021	371	3	3.224	87	167	423
2022	437	4	4.052	82	175	570
2023	511	10	4.224	55	238	542
2024	643	11	3.435	64	365	516
TOPLAM	8.080	88	80.869	1.422	1.676	4.726

1993-2024 yılları arasında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Olumlu Kararları ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımları Grafik 1 ve Grafik 2’de verilmektedir.

1993-2024 yılları arasında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Kararlarının iller bazında ve sektörel bazda çok daha ayrıntılı dağılımları ise Ek 2, Ek 3, Ek 4, Ek 5 ve Ek 6’da verilmektedir.

Grafik 1 – 1993-2024 yılları arasında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

Grafik 2 – 1993-2024 yılları arasında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

2.2. 2024 Yılı Çevresel Etki Değerlendirmesi Verileri

Çizelge 2’de yer aldığı üzere, 2024 yılında, ÇED Yönetmeliği’nin Ek-1 listesi kapsamında 643 projeye ÇED Olumlu Kararı verilirken 375 projenin ÇED süreci iptal edilmiş ve olumsuz sonuçlanmıştır. İlgili Yönetmeliğin Ek-2 listesi kapsamında ise 3.435 projeye ÇED Gerekli Değildir Kararı verilirken, 64 proje için ÇED Gerekli Kararı verilmiş, 515 projenin ÇED süreci ise iptal edilmiştir.

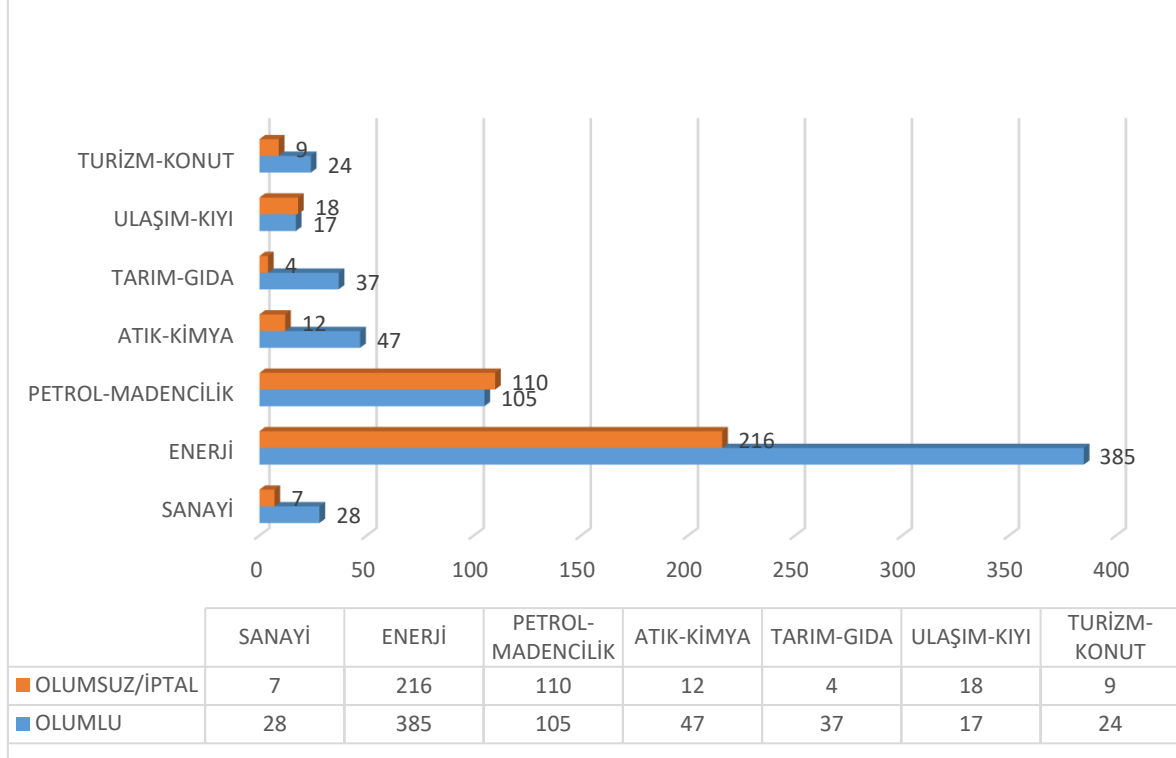
Bu verilere göre 2024 yılında verilen ÇED Kararlarının dağılımı incelendiğinde ÇED Yönetmeliği’nin Ek-1 listesi kapsamında verilen toplam 1.018 kararın yaklaşık %63,12’si olumlu sonuçlanırken %36,38’ini iptal ve olumsuz kararlar oluşturmaktadır. İlgili Yönetmeliği’nin Ek-2 listesi kapsamında ise verilen 4.014 kararın yaklaşık %14,42’sini ÇED Gerekli Kararı ve iptal kararları oluşturmıştır.

Çizelge 2 – 2024 yılı içerisinde verilen ÇED Kararlarının sektörel dağılımı

Sektör Adı	EK-1 Listesi		Ek-2 Listesi		
	ÇED Olumlu Karar Sayısı	ÇED Olumsuz ve İptal/İade Karar Sayısı	ÇED Gerekli Değildir Karar Sayısı	ÇED Gerekli Karar Sayısı	EK-2 ÇED Süreci İptal/İade Karar Sayısı
Petrol-Madencilik	105	110	1.153	57	296
Sanayi	28	7	592	2	48
Atık-Kimya	47	12	305	2	40
Tarım-Gıda	37	4	446	2	41
Enerji	385	216	585	1	54
Ulaşım-Kıyı	17	18	78	0	16
Turizm-Konut	24	9	276	0	21
Toplam	643	376	3.435	64	516

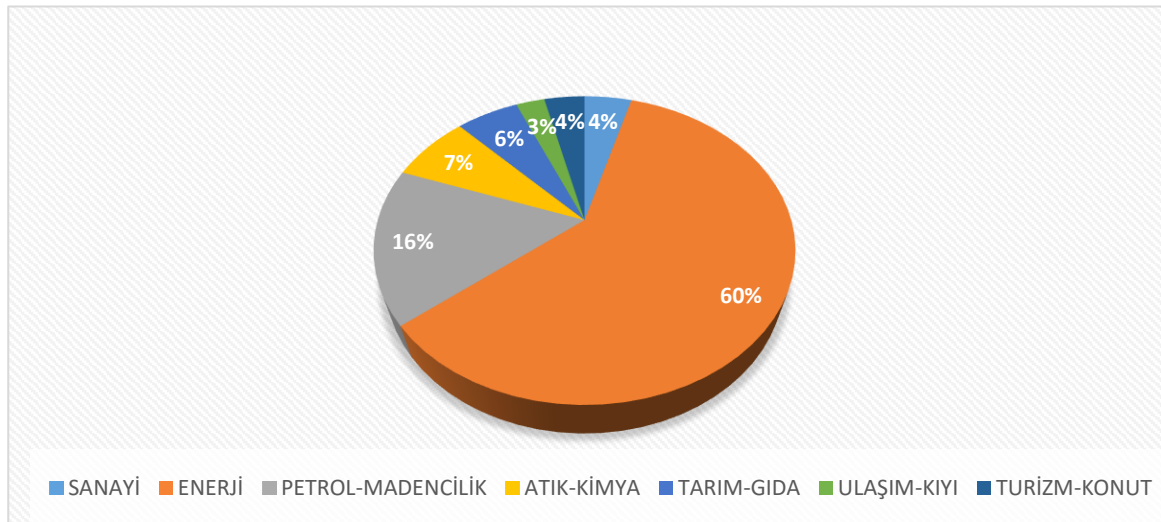
2024 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen projelerin sektörel dağılımları sayısal bazda Grafik 3, yüzdelik bazda ise Grafik 4 ve 5’te verilmiştir. Söz konusu Grafikler incelendiğinde 2024 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 listesi kapsamında en fazla ÇED Kararı

Enerji Sektöründe (601) alınmış olup bu kararların yaklaşık %64,1'ini (385 adet) belirlenen şartlara uygun olarak projenin gerçekleştirilmesinde sakınca olmayan ÇED Olumlu kararları oluştururken, yaklaşık %35,9'unu (216 adet) projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri ve mevzuat kapsamında gerçekleştirilmesinde çevre açısından uygun bulunmayan ÇED Olumsuz ve iptal-iade kararları oluşturmuştur.

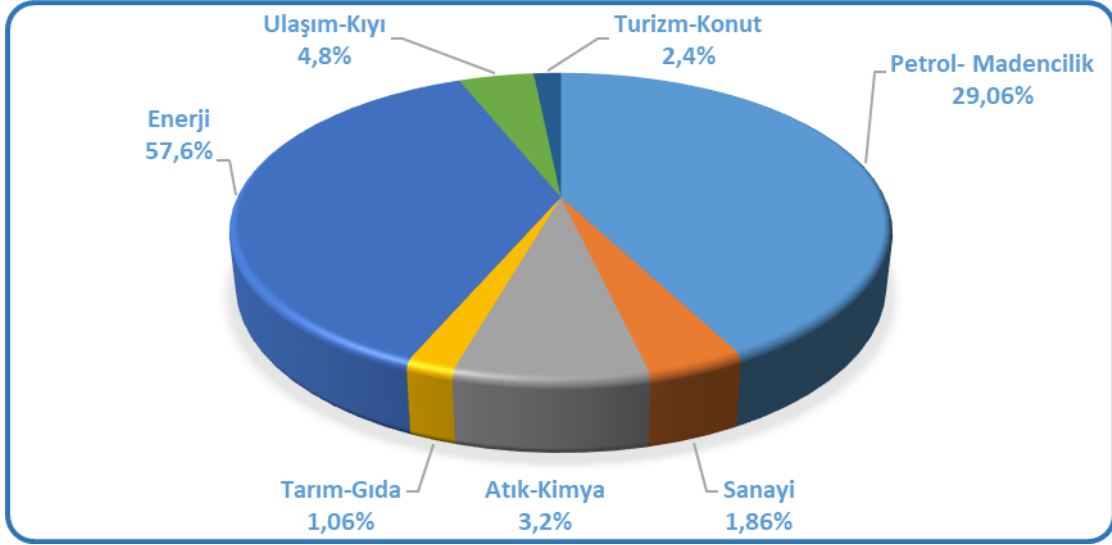

Grafik 3 – 2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen proje sayısı sektörel dağılımı

Grafik-4 ve Grafik -5'de yer alan 2024 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 listesi kapsamında verilen ÇED Olumlu, ÇED Olumsuz ve İptal-iade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımları incelendiğinde; ÇED Olumlu Kararlarının %60'ının, ÇED Olumsuz ve İptal-iade Kararlarının ise %57,6'sının Enerji sektöründe yer alan projelerine ait olduğu görülmektedir.

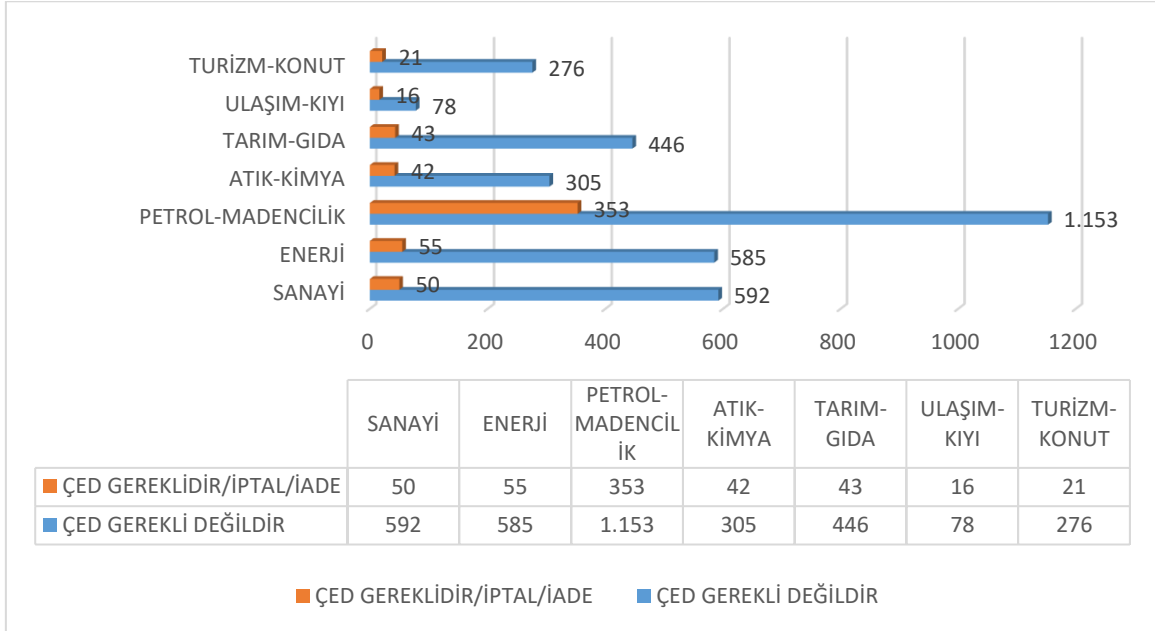

Grafik 4 – 2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

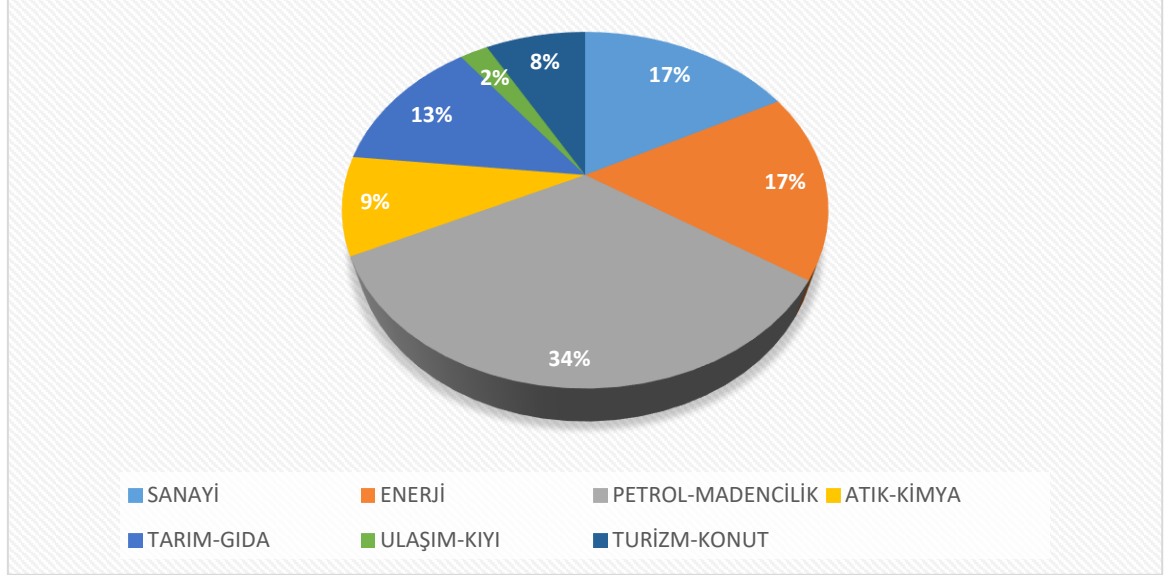
Grafik 5- 2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında ÇED Olumsuz ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

2024 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-2 listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen projelerin sektörel dağılımları sayısal ve yüzdelik bazda Grafik 6 ve Grafik 7'de verilmiştir. Söz konusu Grafikler incelendiğinde 2024 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-2 listesi kapsamında en fazla ÇED Kararı Petrol ve Madencilik Sektöründe (1.505) alınmış olup bu kararların yaklaşık %76,6'sını (1.153 adet) belirlenen şartlara uygun olarak projenin gerçekleştirilmesinde sakınca olmayan ÇED Gerekli Değildir kararları oluştururken, yaklaşık 23,4'ünü (353 adet) projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri ve mevzuat kapsamında gerçekleştirilmesinde çevre açısından uygun bulunmayan ÇED Gereklidir ve iptal-iade kararları oluşturmuştur.

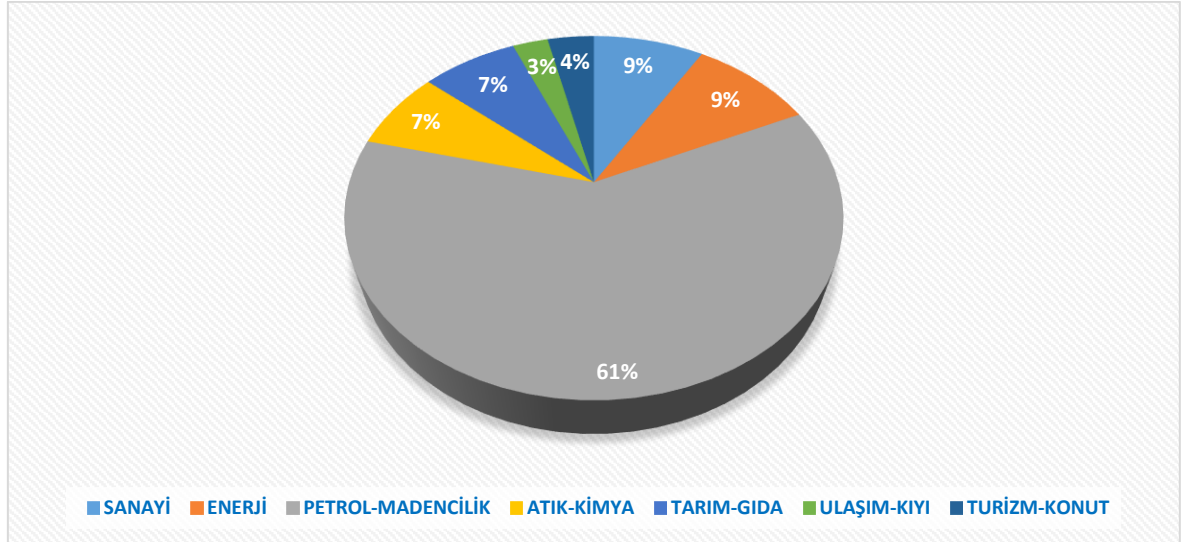

Grafik 6- 2024 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen proje sayısı sektörel dağılımı

Grafik-7 ve Grafik -8’de yer alan 2024 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-2 listesi kapsamında verilen ÇED Gerekli Değildir, ÇED Gereklidir ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımları incelendiğinde; ÇED Gerekli Değildir Kararlarının %34 ünün, ÇED Gereklidir ve İptal-İade Kararlarının ise %61’inin Petrol ve Madencilik sektöründe yer alan projelerine ait olduğu görülmektedir.

Grafik 7-2024 yılında ÇED Yönetmeliği’nin Ek-2 Listesi kapsamında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

Grafik 8-2024 yılında ÇED Yönetmeliği’nin Ek-2 Listesi kapsamında ÇED Gereklidir ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

2.3. Stratejik Çevresel Değerlendirme Uygulamaları

Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Yönetmeliği 8 Nisan 2017 tarihinde 30032 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak uygulanmaya başlanmıştır. Yönetmelik; atık yönetimi, balıkçılık, enerji, kıyı yönetimi, mekânsal planlama, ormancılık, sanayi, su yönetimi, tarım, telekomünikasyon, turizm ve ulaştırma sektörlerine ilişkin hazırlanan ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği’nin Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan projeler için çerçeve oluşturan plan/programlara Stratejik Çevresel Değerlendirme yapılması, yaptırılması, izlenmesi ve eğitim verilmesine ilişkin idari ve teknik usul ve esasları kapsamaktadır.

Yönetmeliğin sektörlere göre uygulamaya geçişi;

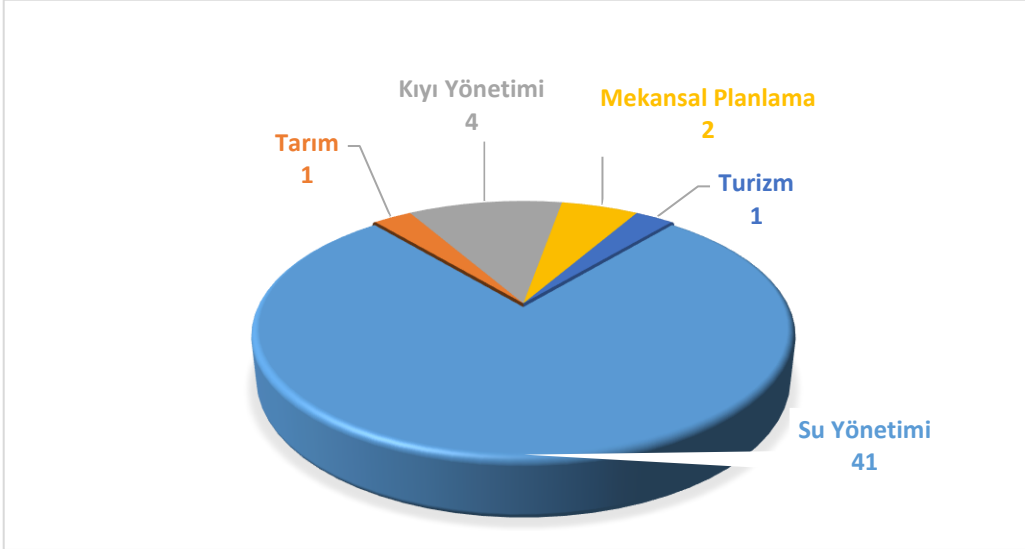
Kıyı yönetimi, mekânsal planlama, su yönetimi, tarım ve turizm sektöründe hazırlanan SÇD’ye tabi plan/programlar için Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren,

Balıkçılık, ormancılık sektöründe hazırlanan SÇD’ye tabi plan/programlar için 1/1/2020 tarihinden itibaren,

Atık yönetimi, enerji, sanayi, telekomünikasyon ve ulaştırma sektöründe hazırlanan SÇD’ye tabi plan/programlar için 1/1/2023 tarihinden itibaren başlamıştır.

Stratejik Çevresel Değerlendirme Süreci Yürütülen Planlar;

SÇD Yönetmeliği çerçevesinde mekânsal planlama, kıyı yönetimi, turizm, tarım ve su yönetimi sektörlerinde hazırlanan 49 planlama süreci için SÇD yürütülmüş/yürütülmektedir.

Grafik 9 - 2017-2024 yılları arasında SÇD yürütülen planların sektörel dağılımı

Stratejik Çevresel Değerlendirme uygulamaları kapsamında her plana dair Kapsam Belirleme Raporu, SÇD Raporu, SÇD İzleme Raporu hazırlanmış ve çevre ve sağlıkla ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini almak üzere Kapsam Belirleme Toplantısı ve İstişare Toplantısı düzenlenmiştir. Söz konusu rapor ve duyurular Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı internet sitesinde [<http://scd.csb.gov.tr>] yayımlanmaktadır. SÇD süreci tamamlanan söz konusu planlara entegre edilmek üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından SÇD Bildirimleri yayımlanarak yetkili kurumlara iletilmiştir.

Söz konusu SÇD uygulamalarından 2024 yılı itibariyle “Susurluk Havzası Taşkın Yönetim Planı”na ilişkin SÇD süreci tamamlanmıştır.

Fotoğraf 1- Kızılırmak Havzası Nehir Havza Yönetim Planının SÇD Kapsam Belirleme Toplantısı

2024 yılı itibariyle, SÇD Yönetmeliği kapsamında SÇD süreci devam eden ve tamamlanan planlar aşağıda verilmektedir:

SÇD SÜRECİ TAMAMLANAN PLANLAR

- Kuzey Ege Nehir Havza Yönetim Planı
- Gediz Nehir Havza Yönetim Planı
- Küçük Menderes Nehir Havza Yönetim Planı
- Burdur Nehir Havza Yönetim Planı
- Ordu-Giresun-Trabzon İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı
- Kocaeli- Sakarya- Düzce Bütünleşik Kıyı Alanları Planı
- Zonguldak-Bartın-Kastamonu İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı
- Van Gölü Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Konya Kapalı Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Asi Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Seyhan Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Akarçay Nehir Havza Yönetim Planı
- Yeşilirmak Nehir Havza Yönetim Planı
- Batı Akdeniz Nehir Havza Yönetim Planı
- Edirne Tekirdağ Kırklareli Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planı
- Kuzey Ege Havzası Nitrat Eylem Planı
- Çoruh Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Doğu Karadeniz Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Marmara Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Akarçay Havzası Kuraklık Yönetim Planı

- Yeşilirmak Havzası Kuraklık Yönetim Planı
- Batı Karadeniz Havzası Kuraklık Yönetim Planı
- Sakarya Havzası Kuraklık Yönetim Planı
- Susurluk Havzası Kuraklık Yönetim Planı
- Konya Havzası Kuraklık Yönetim Planı
- Doğu Karadeniz Havzası Kuraklık Yönetim Planı
- Kızılırmak Havzası Kuraklık Yönetim Planı
- Sakarya Nehir Havza Yönetim Planı
- Susurluk Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Meriç-Ergene Havzası Kuraklık Yönetim Planı
- Marmara Havzası Kuraklık Yönetim Planı

SÇD SÜRECİ DEVAM EDEN PLANLAR

- Türkiye Mekansal Strateji Planı
- İstanbul İçmesuyu ve Kanalizasyon Master Planı
- İzmir Çeşme Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi
- Ankara İli İçmesuyu, Atıksu ve Yağmursuyu Yönetimi Master Planı
- Düzce İli 1/50.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı
- Aras Havzası Kuraklık Yönetim Planı Hazırlanması Projesi
- Çoruh Havzası Kuraklık Yönetim Planı Hazırlanması Projesi
- Meriç-Ergene Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Sakarya Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Yeşilirmak Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Antalya Havzası Taşkın Yönetim Planı
- Marmara Havzası Nehir Havza Yönetim Planı
- Doğu Akdeniz Havzası Nehir Havza Yönetim Planı
- Kızılırmak Havzası Nehir Havza Yönetim Planı
- Batı Karadeniz Havzası Nehir Havza Yönetim Planı
- Antalya Havzası Nehir Havza Yönetim Planı
- Doğu Karadeniz Havzası Nehir Havza Yönetim Planı
- Seyhan Havzası Nehir Havza Yönetim Planı

2024 yılında su yönetimi sektöründe hazırlanmaya başlanan 7 Nehir Havza Yönetim Planı, 2 Taşkın Yönetim Planı olmak üzere toplam 9 planlama sürecine dair SÇD süreci yürütülmeye başlanmıştır.

3. İZİN VE LİSANS ÇALIŞMALARI

3.1. Çevre İzin ve Lisans Çalışmaları

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca, çevresel etkileri bulunan işletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için ön görülen izinleri, atıkların geri kazanımı, geri dönüşümü ve bertarafına ilişkin iş ve işlemelerle iştigal eden tüm işletmelerin ise lisans almaları gerekmekte olup bu Kanunun uygulanmasını sağlamak üzere alınması gereken izinler ve bu izinlerin tabi olacağı usul ve esasların Bakanlığımızca çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceği karara bağlanmıştır.

Bu doğrultuda hazırlanan ve 29.04.2009 tarih ve 27214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 01.01.2010 tarihinde yürürlüğe giren "Çevre Kanununa Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik"te kapsamlı düzenlemeler gerçekleştirilmiş ve mevcut uygulamaya esas oluşturan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği (ÇİLY) 10.09.2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği'nin 5. Maddesi uyarınca, aynı Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan işletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için; öncelikle Geçici Faaliyet Belgesi (GFB) müteakibinde ise GFB tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi almaları gerekmektedir. Ek-1 listesinde yer alan işletmeler için Bakanlık, Ek-2 listesinde yer alan işletmeler için ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri (ÇŞİDİM) yetkili merci olarak belirlenmiştir.

GFB başvurusu Yönetmeliğin Ek-3A ve Ek-3B'sinde, çevre izin veya çevre izin ve lisans başvuruları ise Ek-3C'sinde belirtilen bilgi, belge ve raporlar ile birlikte gerçekleştirilmekte olup ilgili mevzuattaki yükümlülüklerini yerine getiren işletmelere 5 yıl süreli çevre izin veya çevre izin ve lisans belgesi düzenlenmektedir.

Yönetmeliğin elektronik ortamda hayata geçirilmesi ile ilgili çalışmalar "Çevrimiçi Çevre İzinleri Projesi" olarak bilinmektedir. Çevrimiçi Çevre İzinleri (e-izin), tüm izin ve lisanslar için başvuruların tek bir noktadan çevrimiçi olarak yapılması, değerlendirilmesi ve onaylanması aşamalarını elektronik ortama taşıyan bir uygulamadır.

Çevre İzin ve Lisans Belgesinin düzenlenmeye başlandığı 2010 yılından bu yana Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM teşkilatı tarafından toplam 47.962 faaliyet veya tesise GFB, 58.421 faaliyet veya tesise Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisansı Belgesi verilmiş olup, buna ilişkin olarak yıl bazında GFB ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı verileri Çizelge 3'te verilmektedir.

Çizelge 3 - Yıllar itibariyle Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında verilen belgelerin sayıları

	Geçici Faaliyet Belgesi	Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisansı Belgesi
2010*	318	15
2011	1.201	531
2012	3.755	2.394
2013	4.030	3.342
2014	3.999	3.751
2015	3.615	3.719
2016	2.269	2.742
2017	2.932	4.407

2018	2.433	4.216
2019	3.023	4.867
2020	2.838	4.641
2021	3.131	4.965
2022	5.061	5.788
2023	4.636	6.617
2024	4.721	6.426
TOPLAM	47.962	58.421

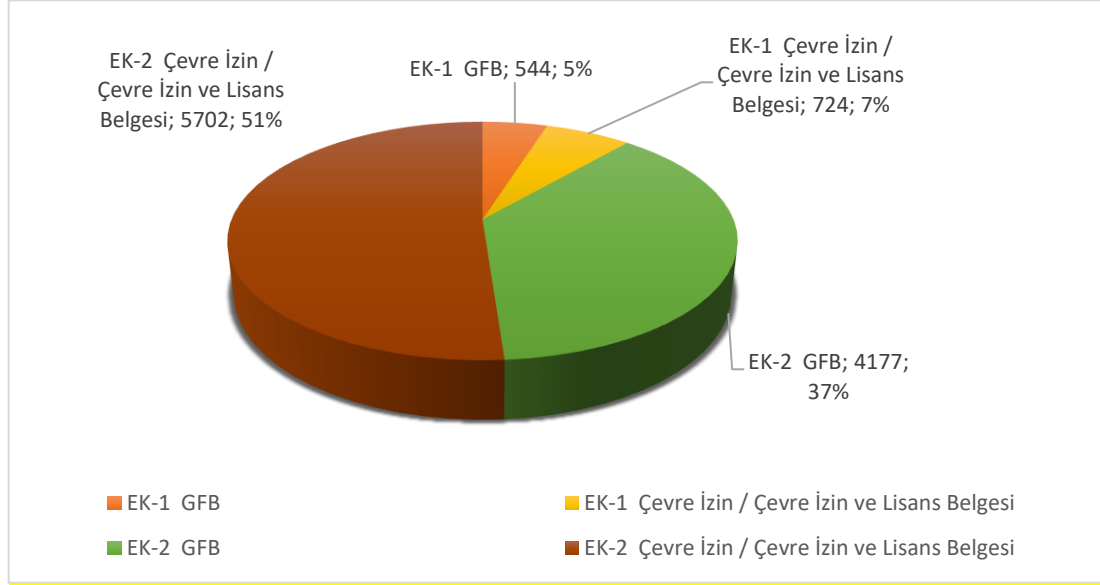
* 01.04.2010-31.12.2024 tarihleri arası verileridir.

Çizelge 3 incelendiğinde 2024 yılı içerisinde 4.721 Geçici Faaliyet Belgesi 6.426 Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi düzenlenmiştir.

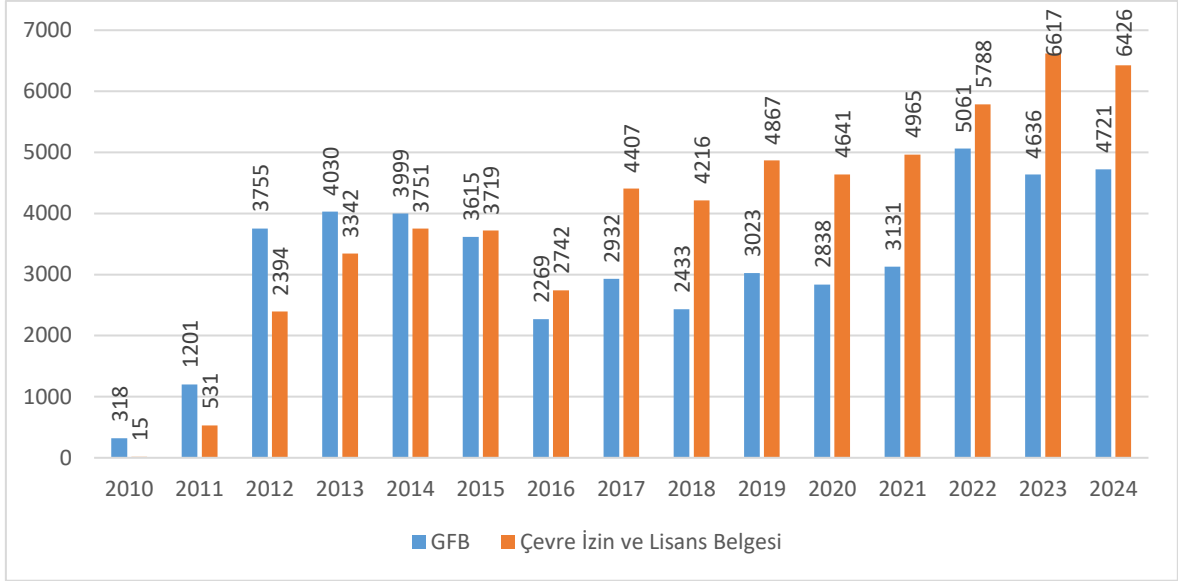
	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	544	4.177	4.721
Çevre İzin / Çevre İzin ve Lisans Belgesi	724	5.702	6.426

Ek-1: Bakanlık Merkez Teşkilatı tarafından düzenlenen belgeler

Ek-2: ÇŞİDİM tarafından düzenlenen belgeler

Grafik 10 - 2024 yılında düzenlenen GFB, Çevre İzin Belgesi/Çevre İzin ve Lisans Belgesi sayılarının Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listelerine göre dağılımı

Grafik 11 – Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında düzenlenen GFB, Çevre İzin Belgesi veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi sayılarının yıllara göre dağılımı

3.2. İthalat ve İhracat İzinleri

ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında "Çevrenin korunması yönünden kontrol altında tutulan maddelerin ithalat ve ihracat taleplerini değerlendirmek." yer almaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar bu başlık altında yer almaktadır.

Metal Hurda İthalatı

Her yıl Ticaret Bakanlığı tarafından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve ilgili kurum/kuruluş görüşleri alınmak suretiyle hazırlanan ve 01 Ocak itibarıyla yürürlüğe giren "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Metal Hurdaların İthalat Denetimi Tebliği" kapsamında, Tebliğin Ek-1 sayılı listesinde yer alan metal hurdalar için Bakanlığımızca "Metal Hurda İthalatçı Belgesi" Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması üzerinden onaylanarak düzenlenmektedir. Düzenlenen belgeye ilişkin onay numarası Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemine de web servis aracılığıyla iletilmektedir.

Metal Hurda İthalatçı Belgesi, Tebliğin 4'üncü maddesi gereğince, metal hurdayı ergiterek işlem yapan veya metal hurdayı parçalamak ve boyutlarını küçültmek suretiyle kalitesini ve yoğunluğunu arttırmak üzere ön işlem uygulayan ve bu amaçlarla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan "Geçici Faaliyet Belgesi" veya "Çevre İzin ve Lisans Belgesi"ne sahip sanayicilere düzenlenmektedir. Aynı zamanda bu sanayicilerin Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından yapılacak değerlendirme neticesinde Radyasyon Ölçüm Sistemi Uygunluk Belgesine (radyasyon kontrolü için uygun ve kalibre edilmiş sabit ve portatif radyasyon ölçüm cihazlarına ve ilgili diğer donanım) ve radyasyondan korunma konusunda eğitim almış personele sahip olduğunu belgelemek zorundadır.

Metal hurda ithalatları radyasyon panellerinin olduğu 28 adet ihtisas gümrüğünde yapılmaktadır (Gümrük Genel Tebliği Gümrük İşlemleri Seri No: 104).

Atık Transiti

Türkiye gümrük bölgesinden transit geçen atıklar bu Tebliğe tabi değildir. Ancak 28/12/1993 tarihli ve 3957 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunan Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesinin ilgili hükümleri gereği, Ek-2/A ve Ek-2/B'deki listelerde yer alan atıkların ülkemiz gümrük bölgesinden transit geçişinde Bakanlığımızdan alınacak İzin Yazısı ilgili sınır giriş gümrük idaresine ibraz edilmektedir. Belgelerin Çevre İthalat/İhracat Bilgi Sistemi üzerinden sunulmasının ardından yapılan değerlendirmede transit geçişin onayı halinde giriş ve çıkış gümrükleri ile transit işlem görülecek gümrük kapıları resmi yazı ile bilgilendirilmektedir.

Pil ve Akümülatör İthalatı

Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yer alan atık pil ve akümülatörlerin etkin toplama sistemlerinin kurulması ve yönetmeliğe uygun pil ve akümülatör ürünlerinin piyasaya sürülmesi ve ithalat denetimlerinin bu doğrultuda yapılması amacıyla Pil ve Akümülatörlerin İthalat Denetimlerine İlişkin Tebliğ hazırlanmış ve 2006 yılında uygulamaya alınmıştır. Her yıl ocak ayında güncellenen Tebliğ ile yönetmeliğe uygun pil ve akümülatör ithalatı gerçekleştirilmektedir.

İthalat işlemleri iki aşamalı olarak yürütülmektedir. İlk aşamada pil ve akümülatör ithal etmek isteyen firmalar Bakanlığımıza bir önceki yıl ithalat bilgilerini içeren form ile atık haline gelen pil ve akümülatörlerin ne şekilde toplanacağını gösterir atık yönetim planlarını sunarak Bakanlığımıza Çevre Uyum Belgesi (ön izin) başvurusunda bulunmaktadır.

Başvurusu uygun bulunan firmaların Ticaret Bakanlığı Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi-TAREKS üzerinden yaptıkları elektronik başvuru değerlendirilerek onay verilmekte ve ilk aşama tamamlanmaktadır.

Ön izin onayı alan firma aynı sistem üzerinden ithalat başvurusu yaparak Ticaret Bakanlığı Bölge Müdürlükleri'nin onayını beklemektedir. Ticaret Bakanlığı Bölge Müdürlükleri ithal edilmek istenen pil ve akümülatörlerin Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği'nde belirtilen yasaklama ve kısıtlamalara uygunluğu ile etiket ve işaretlemelere bakmak suretiyle fiili denetim yapmaktadır.

Katı Yakıt İthalatı

Çevrenin korunması yönünden kontrol altında tutulan yakıtların ithalatı ile ilgili iş ve işlemler her yıl Ticaret Bakanlığı tarafından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve ilgili kurum kuruluş görüşleri alınmak suretiyle hazırlanan ve 01 Ocak itibarıyla yürürlüğe giren "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Katı Yakıtların İthalat Denetimi Tebliği" kapsamında yürütülmektedir.

Tebliğ kapsamında, Bakanlığımızca Tebliğ ekinde yer alan 15 kalem kontrole tabi katı yakıt (antrasit, taşkömürü, linyit, petrol koku, v.b) için "Katı Yakıt İthalatçısı Kayıt Belgesi" düzenlenmektedir. Söz konusu belgeye ilişkin başvurular Bakanlığımız "Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması" üzerinden yapılmakta ve yine bu sistem üzerinden onay verilmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca düzenlenen katı yakıt ithalatçısı kayıt belgesi kapsamında ithal edilecek yakıtların giriş yaptığı ilin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğüne uygunluk denetimi yapılmaktadır. Uygunluk denetimi sırasında yakıttan numune alınarak Bakanlığımızca yetkilendirilen laboratuvarlarda analizi yaptırılmakta ve analizi uygun olan yakıtların ithalatına uygunluk yazısı düzenlenerek izin verilmektedir. Söz konusu belgeye ilişkin

başvurular Bakanlığımız “Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması” üzerinden yapılmakta ve yine bu sistem üzerinden onay verilmektedir. Düzenlenen belgeye ilişkin onay numarası Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemine de web servis aracılığıyla iletilmektedir.

Petrol Koku Kullanım İzin Belgesi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından sadece çimento ve kireç fabrikalarına ithal kalsine edilmemiş petrol koku tahsisatı yapılmaktadır. Kalsine edilmemiş petrol koku kullanan sanayi tesisleri için Bakanlıktan izin alınması ve kapasiteleri doğrultusunda tahsisat yapılması zorunludur. Petrol koku tahsisat miktarı hesaplamalarında birim enerji 7.500 kcal/kg olarak alınmakta, kükürt oranı olarak %5,5'e kadar izin verilmektedir. Çimento ve kireç fabrikalarına çevre izinleri süresince geçerli olmak üzere petrol koku kullanım izin belgesi düzenlenmektedir. Ayrıca %5,5'den fazla kükürtlü petrol koku talep edilmesi durumunda ithal yüksek kükürtlü petrol koku tahsisatı yalnızca çimento fabrikalarına düzenlenmektedir.

Bununla birlikte, yerli üretim petrol koku uygunluk belgesi; Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Ek-5'in A bendinde petrol kokunun yakıt olarak kullanılmasına ilişkin sınır değerlerin verildiği yakma tesislerine; Ek-5'in C bendinde tanımlanan “Çimento ve/veya Çimento Klinkeri Üreten Tesisler”e, “Kireç Fabrikalarına ve “Dolomit, Manyezit ve Kömür Yakma Tesisleri”ne düzenlenmektedir. Yerli petrol koku kullanımına ilişkin hava kalitesi ve emisyon ölçümleri yaptırılarak, yerli petrol koku kullanımına yönelik uygunluk verilmektedir.

Atık İhracatı

Atık ihracatı, atığın tehlikeli ve tehlikesiz olmasına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Tehlikeli atıkların sınırötesi taşınımı ülkemizin de taraf olduğu “Basel Sözleşmesi” ve “Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” hükümleri doğrultusunda yürütülmekte olup, ülkemizde oluşan tehlikeli atıkların geri kazanımı ve/veya bertarafı için gerekli teknik kapasiteye sahip tesislerin bulunmaması durumunda tehlikeli atık ihracatı AB ve OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) ülkeleri ile Liechtenstein'a yapılabilir.

İthalatçı ve varsa transit ülkelere Türkiye'den gönderilecek atık ile ilgili ön bildirimde bulunularak, söz konusu ülkelerin Basel'de kayıtlı yetkili otoritelerden onay alınmaktadır. Ülkelerin onayı olmadan ihracat işlemi başlatılmamaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, tehlikeli atık ihracatına ilişkin ithalatçı ve transit ülke onayları geldikten sonra “tehlikeli atık ihracatında sakınca bulunmadığına dair” yazılar, ihracat işleminin gerçekleştirileceği Gümrük Müdürlüğü/Müdürlüklerine gönderilmekte ve ihracat işlemleri gerçekleştirilmektedir.

02.04.2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Atık Yönetimi Yönetmeliği gereğince tehlikesiz atıkların; AB ve/veya OECD üyesi ülkeler ile Liechtenstein'a ihracatında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca belge düzenlenmemektedir, ancak ihracat işlemi başlamadan Bakanlığa bilgi verilmesi ve kayıt altına alınması gerekmektedir. Tehlikesiz atıkların AB ve/veya OECD üyesi ülkeler ile Liechtenstein haricindeki ülkelere ihracatında ise ilgili ülkenin yetkili otoritesinden izin alınarak Bakanlığa başvuru yapılması gerekmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından onay alınmaksızın ihracat işlemi yapılamaz.

Söz konusu belgelere ilişkin başvurular Bakanlığımız “Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması” üzerinden yapılmakta ve yine bu sistem üzerinden onay verilmektedir. Düzenlenen belgeye ilişkin onay numarası Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemine de web servis aracılığıyla iletilmektedir.

Atık İthalatı

Atık ithalatı her yıl Ticaret Bakanlığı tarafından Bakanlığımız ve ilgili kurum kuruluş görüşleri alınmak suretiyle hazırlanan ve 01 Ocak itibarıyla yürürlüğe giren “Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği” kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerince düzenlenen uygunluk yazısı çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Tebliğin Ek-1’inde yer alan atıkları;

- Bakanlıktan lisans veya geçici çalışma izni alan geri kazanım tesislerine sahip sanayiciler ithal edebilir.
- Bazı atıklar içinse yalnızca dahilde işleme rejimi kararı doğrultusunda ihrac kaydıyla ithalat mümkündür.

Atık ithalatı da metal hurda ithalatında olduğu gibi radyasyon panellerinin olduğu 28 adet ihtisas gümrüğünde yapılmaktadır (Gümrük Genel Tebliği Gümrük İşlemleri Seri No:104). Söz konusu belgeye ilişkin başvurular Bakanlığımız “Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması” üzerinden yapılmakta ve yine bu sistem üzerinden onay verilmektedir. Düzenlenen belgeye ilişkin onay numarası Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemine de web servis aracılığıyla iletilmektedir.

2022 yılından itibaren; 2021/25 sayılı Bakanlığımız Atık İthalatı Uygulama Genelgesi kapsamında, işletmelerin üretim/tüketim kapasitesi baz alınarak %50 kota ile geri dönüşüm tesislerine Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi düzenlenmeye başlamıştır.

2019, 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü bünyesinde düzenlenen ithalat ve ihracat belge sayıları aşağıda Çizelge 4’te yer almaktadır.

Çizelge 4 - İthalat ve ihracat izinleri

TEBLİĞ-YÖNETMELİK-SÖZLEŞME ADI	DÜZENLENEN BELGE ADI	Belge Sayısı 2019	Belge Sayısı 2020	Belge Sayısı 2021	Belge Sayısı 2022	Belge Sayısı 2023	Belge Sayısı 2024
Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Metal Hurdaların İthalat Denetimi Tebliği	Metal Hurda İthalatçı Belgesi	58	104	108	144	120	145
Basel Sözleşmesi Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği	Transit Geçiş İzni	2	2	1	1	38	5
Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yayımlanan Pil ve Akümülatörlerin İthalat Denetimleri Tebliği	Pil ve Akümülatör İthalat ön izin onayı	1.189	1.198	1.347	1.308	1.516	1.716
Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Katı Yakıtların İthalat Denetimi Tebliği	Katı Yakıt İthalatçısı Kayıt Belgesi	113	110	122	148	154	131
Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Katı Yakıtların İthalat Denetimi Tebliği	Katı Yakıt İthalatçısı Muafiyet İzni	12	12	12	16	10	15
2011/4, 2015/2 sayılı İthal Katı Yakıtlar Genelgeleri	Petrol koku kullanma izin belgesi	32	27	20	19	31	30
2011/4, 2015/2 sayılı İthal Katı Yakıtlar Genelgeleri	Yüksek Kükürtlü Petrol koku Tahsisatı	40	59	53	57	59	58
2011/4, 2015/2 sayılı İthal Katı Yakıtlar Genelgeleri	Yüksek Kükürtlü Taşkömürü Tahsisatı	7	7	11	15	13	12

2015/2 sayılı İthal Katı Yakıtlar Genelgeleri	Yüksek Uçuculu Taşkömürü Tahsisatı	6	6	6	8	8	6
09/06/2016 tarihli ve 40160356-125.01-E.7551 sayılı yazı	Yerli Petrol Koku Uygunluk Belgesi	25	21	21	17	22	24
Atık Yönetimi Yönetmeliği ve Basel Sözleşmesi	Tehlikeli Atık İhracat izni	4	3	4	6	6	5
	Tehlikeli Atık İhracat İzni Gümrük Onayı	2	1	6	6	0	5
	Tehlikesiz Atık İhracat izni	1.220	1.134	1.158	1.605	1.370	1.438
Atık İthalatı Genelgesi (her yıl güncellenmektedir)	Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi	-	463	249	337	327	325

4. DENETİM ÇALIŞMALARI

Anayasa'nın 56 ncı maddesi "Herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip" olduğunu, "çevreyi geliştirmenin, çevre sağlığını korumanın ve çevre kirlenmesini önlemenin Devletin ve vatandaşların ödevi" olduğunu ifade etmektedir. Bu çerçevede devlet görevini yerine getirirken, çevreyi korumaya ve kirliliği önlemeye yönelik olarak "düzenleme yapma" ve "denetim yapma" yetkisini kullanmaktadır.

Çevre denetimi, genel hatlarıyla, Çevre Kanunu hükümlerinin ve ilgili yönetmeliklerin uygulanıp uygulanmadığının tespiti için bir işletmenin faaliyetlerinin gözden geçirilerek ilgili yasal ve teknik gerekliliklere uygunluğun incelenmesine, faaliyet ve izin arasındaki uyumun incelenmesine yani izin koşullarına uyulup uyulmadığının değerlendirilmesine ve işletmenin çevre mevzuatına uymasının teşvik edilmesine yönelik bir süreçtir.

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, Bakanlık merkez ve/veya ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve plansız (rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır.

Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir.

Plansız denetimler ise;

- İzin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- Yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- Kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- Mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık merkez ya da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇŞİDİM) tarafından gerek görülen durumlarda,
- İhbar veya şikâyet sonrasında ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalımsızın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı merkez ve/veya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerdir.

Denetim sonrasında gerçekleşen yaptırım süreci, bir yasa veya yönetmeliğe uygunsuzluğun var olduğunun ortaya konduğu durumlarda ceza ve önlem gibi yasal araçlar kullanılarak mevzuata uygunluğun sağlanmasıdır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun amacı bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır. Kanunda bu amaç ortaya konulduktan sonra, bu amacın gerçekleştirilmesi için tüm gerçek ve tüzel kişilerin uyması gereken kurallar, yerine getirmesi gereken yükümlülükler düzenlenmiş, yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğinin izlenmesi, denetlenmesi, Kanun ve ilgili yönetmeliklerde öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde uygulanacak idari yaptırım (idari para cezası, faaliyetin durdurulması) kararları, yaptırımın uygulanmasında yetkili merciler, kararlara itiraz, adli nitelikteki cezalar kirletenin sorumluluğuna ilişkin hükümler öngörülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nda (26'ncı madde) idari yaptırımların yanı sıra bir kısım adli nitelikteki cezalar da düzenlenmiştir.

Ayrıca, idari yaptırım kararlarının tesis edilmesi, uygulanması sırasında 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun yanı sıra 5326 sayılı Kabahatler Kanununun da önemle göz önünde bulundurulması

gereklidir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Çevreye Karşı Suçlar bölüm başlığı altında çevrenin kasten kirletilmesi, çevrenin taksirle kirletilmesi, gürültüye neden olma suçları düzenlenmiştir. Çevre Kanunu'na dayalı olarak çıkarılan Yönetmelik, Tebliğ gibi ikincil düzenlemeler ile de, Çevre Kanununda esasları belirlenen, çerçevesi çizilen konuların ayrıntılarına, teknik yönlerine, uygulama usullerine yer verilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı merkez ve İl Müdürlükleri tarafından yapılan çevre denetimleri sırasında çevre mevzuatı kapsamında 2872 sayılı Kanun ve ilgili mevzuata uygunsuzluk tespit edilmesi halinde;

- Herhalde tespit edilen aykırı fiil için Kanunun 20'nci maddesinde öngörülen ve aykırı fiile karşılık gelen idari para cezasının tatbik edilmesi,
- Süre verilmesi takdir edilir ise bir yılı geçmemek kaydı ile ve bir defaya mahsus olarak süre verilmesi, verilen süre sonunda aykırılığın giderilmemesi halinde faaliyetin, tespit olunan aykırılığın mahiyetine, yürütülen faaliyetin niteliğine göre, kısmen, tamamen, süreli ya da süresiz durdurulması,
- Süre verilmediği takdirde derhal, kısmen veya tamamen, süreli ya da süresiz olarak faaliyetin durdurulması,

gerekmektedir.

2024 yılı içerisinde tespit edilen uygunsuzluklar sonucunda Çevre Kanunu'na muhalefet nedeni ile uygulanan idari para cezaları 28 Aralık 2023 tarih ve 32413 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan "2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2024/1)" kapsamında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu Tebliğ, Ek-1'de verilmektedir.

4.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünün Denetim Faaliyetleri ve İdari Para Cezası Uygulamaları

Bakanlığın mevcut yapısı itibarıyla Çevre Denetimi Yönetmeliği, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Dairesi Başkanlığı tarafından uygulanmaktadır. Ayrıca ÇED Yönetmeliği (ÇEDY) kapsamında gerçekleştirilen izleme ve kontrol çalışmaları da aynı Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilmektedir.

Buna ek olarak, 81 Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü de Çevre Kanunu ve bu kanun çerçevesinde yürürlükte olan mevzuat kapsamında çevre denetimi, ÇED izleme ve kontrol çalışmalarını yürütmektedir.

4.1.1. ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Faaliyetleri

2024 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Dairesi Başkanlığı tarafından 14 kişilik teknik personeliyle çevre denetimleri ve 9 kişilik teknik personeliyle ÇED İzleme Denetimi gerçekleştirilmiştir.

12 Haziran 2021 tarihli ve 31509 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliği'nin 12 nci maddesi uyarınca 2024 Yılı Birleşik Denetim Programı 27.12.2023 tarih ve 8280920 sayılı Bakanlık Olur'u ile onaylanmış olup denetim programına 60 tesis alınmıştır. ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün 2024 yılında gerçekleştirdiği denetimler ve türleri Çizelge 5'te verilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı merkez teşkilatı tarafından 2024 yılında toplam 155 ani, planlı, şikâyet denetimi ve 34 ÇED izleme ve kontrol çalışması olmak üzere toplam 189 denetim yapılmıştır. Bu denetimler sonucunda çevre kirliliğine sebep olan kurum ve kuruluşlara 257.828.193,13 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Çizelge 5- 2024 yılında ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen denetimler

Ani Denetimler	Planlı Denetimler	Şikâyet Denetimleri	Çed İzleme ve Kontrol	Toplam
93	60	2	34	189

2024 yılı içerisinde ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü (ÇEDİDGM) tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri, uygulanan ceza miktarları ve idari yaptırım sayısı Çizelge 6’da verilmektedir. 2024 yılında ÇEDİDGM tarafından gerçekleştirilen 189 denetim sırasında tespit edilen 63 uygunsuzluk karşılığında 257.828.193,13 TL idari para cezası uygulanmıştır. Ayrıca 19 adet işletmeye de durdurma cezası verilmiştir.

Çizelge 6- 2024 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri, uygulanan ceza miktarları ve sayısı

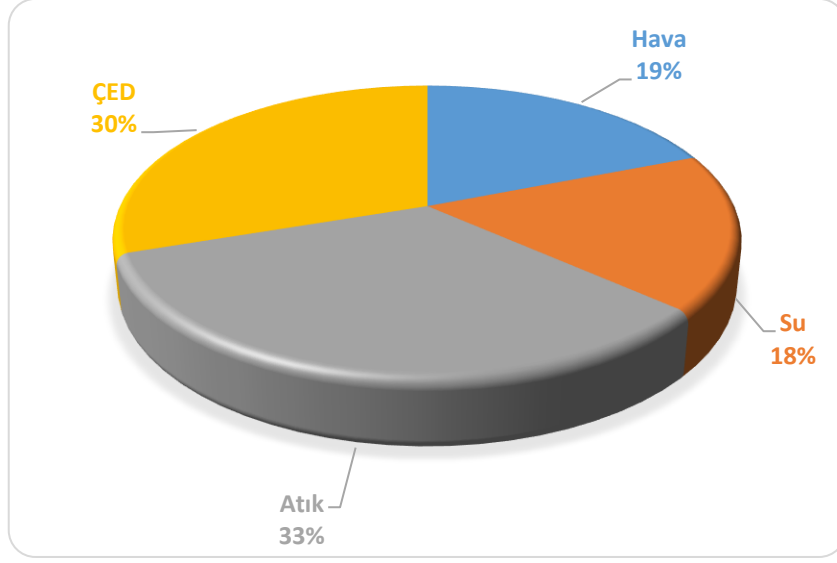
	Denetim Sayısı	İdari Yaptırım Sayısı	Ceza Miktarı (TL)	Durdurma
ÇEDİDGM	189	63	257.828.193,13	19

Çizelge 7’de 2024 yılında işletmelere ÇEDİDGM tarafından uygulanan ceza miktarları ve idari yaptırımların sayısı verilmektedir.

Çizelge 7- 2024 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından uygulanan ceza miktarları

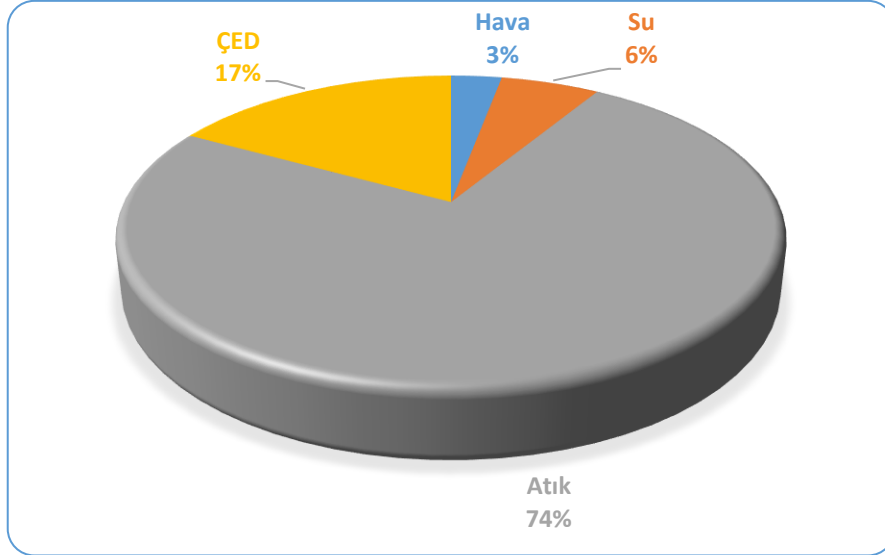
	Ceza Miktarı (TL)	Uygulanan İdari Yaptırım Sayısı
Hava	7.631.330,00	12
Su	14.867.775,00	11
Atık	191.560.989,00	21
ÇED	43.768.099,13	19
TOPLAM	257.828.193,13	63

Grafik 12’de ÇEDİDGM tarafından 2024 yılında işletmelere uygulanan idari yaptırım sayısının konulara göre dağılımı görülmektedir. 2024 yılında işletmelere uygulanan idari yaptırımların dağılımı incelendiğinde, idari cezaların % 30’u ÇED Yönetmeliği, %33’ü atık, %18’i su, %19’u de hava konusunda gerçekleşmiştir.

Grafik 12 - 2024 yılında ÇEDİDGM tarafından uygulanan idari yaptırım sayısının konulara göre dağılımı

Grafik 13’de ÇEDİDGM tarafından 2024 yılında işletmelere uygulanan ceza miktarlarının konulara göre dağılımı görülmektedir. 2024 yılında işletmelere uygulanan ceza miktarlarının dağılımı incelendiğinde, idari cezaların %74’ü atık konusunda, %3’ü hava kirliliği ve %6’sı da su kirliliği konusunda gerçekleşmiştir. ÇED Yönetmeliği hükümlerine uymayanlara uygulanan ceza miktarının oranı ise %17’dir.

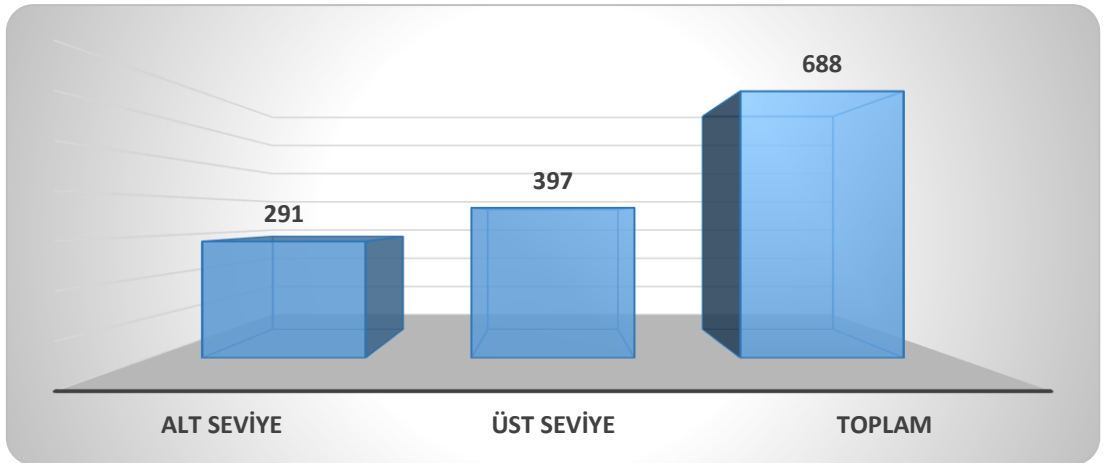
Grafik 13 - 2024 yılı sonu itibariyle ÇEDİDGM tarafından uygulanan ceza miktarlarının konulara göre dağılımı

4.1.2. Büyük Endüstriyel Kaza Riski Taşıyan Tesislerin Denetimi Faaliyetleri

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı sorumluluğunda yer alan hususlar için BEKRA denetimleri; büyük endüstriyel kaza risklerinin kontrolü ve denetimi kapsamında; “Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin AB Konsey Direktifi/Seveso III Direktifi”ni ülkemiz mevzuatına uyumlaştıran ve 2 Mart 2019 tarihli ve 30702 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmeliğe bağlı olarak, Genel Müdürlüğümüz tarafından hazırlanmış olan kılavuz ve kontrol listeleri çerçevesinde yürütülmektedir. 2024 yılı içerisinde 387 adet BEKRA denetimi yapılmıştır.

2024 yılı sonu itibariyle Türkiye genelinde BEKRA Bildirim Sisteminde kayıtlı 397 üst seviyeli, 291 alt seviyeli olmak üzere toplam 688 BEKRA kuruluşu bulunmaktadır (Grafik 14).

2024 yılında da mevcut sistemin bakım, onarım ve geliştirme çalışmaları Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmeye devam etmiştir.

Grafik 14 - 2024 yılı sonu itibariyle BEKRA Bildirim Sisteminde bildirimde bulunan kuruluşların dağılımı (BEKRA Bildirim Sistemi)

4.1.3. Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyetleri

Amacı ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemelere uygun olmasını sağlamak olan ve 12 Mart 2021 tarihinden itibaren yürürlükte bulunan 7223 sayılı “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu” üreticilerin piyasaya sadece güvenli ürün sürmesini zorunlu kılarken, kamu kurumlarına da ürüne özel mevzuatı düzenleme ve uygulama yetkisi vermiştir. Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, kamu kuruluşlarının piyasa gözetimi ve denetiminden sorumlu bulundukları ürün grupları belirlenmiştir.

Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde, koordinasyonu sağlamak, tavsiye niteliğinde kararlar almak üzere oluşturulan Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu (PGDKK) 2002 yılından itibaren görev yapmaktadır. Bununla birlikte PGDKK tarafından hazırlanan yıllık eylem planlarını değerlendirmek, etkin bir ithalat ve iç piyasa denetimi için temel hedef ve stratejilerle alınacak tedbirleri belirlemek ve bu amaçla üst düzeyde kararlar almak, ilgili kurumlar arasında işbirliğini ve

eşgüdümü sağlamak üzere oluşturulan “Piyasa Gözetimi Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu (PGDÜGDK)” yine Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda görevine devam etmektedir. Her iki kurulun üyesi olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bugüne kadar yapılan kurul toplantılarına katılım ve katkı sağlamıştır.

Piyasa gözetimi ve denetimi (PGD), AB üyelik müzakerelerinde “Malların Serbest Dolaşımı” faslının açılış kriterlerinden biri olarak hazırlanmıştır. PGD kuruluşlarının yanı sıra üretici ve tüketici örgütlerinin de görüşleri alınarak hazırlanan ve Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu (PGDKK) tavsiyesiyle Piyasa Gözetimi Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu (PGDÜGDK) tarafından kabul edilen "Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Stratejisi" ile ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün sorumlu olduğu ürünler katı yakıtlardır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşların sorumluluğunda bulunan katı yakıt denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm verileri üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir. Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan Ulusal PGD Raporlarına www.ticaret.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin veriler Çizelge 8’de verilmektedir.

Çizelge 8- Piyasa gözetimi ve denetimlerinin yıllara göre dağılımı

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PGD Sayısı (Adet)	12.795	19.233	13.967	11.943	19.475	16.881	15.974	10.396
Uygulanan Ceza Miktarı (TL)	244.967	134.788	309.776	212.686	1.182.742	2.722.678	1.837.540	3.898.438

Çizelge 8’de görüldüğü üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri sonucunda 2024 yılında 3.898.438 TL idari para cezası uygulanmıştır.

4.2. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin Denetim Faaliyetleri ve İdari Para Cezası Uygulamaları

12 Haziran 2021 tarihli ve 31509 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliği’nin 12 nci maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri için 2024 Yılı Birleşik Denetim Programı 27.12.2023 tarihli ve 8280920 sayılı Bakanlık Olur’u ile onaylanmış ve bu kapsamda denetim programına 2.110 tesis alınmıştır.

2024 yılında 81 Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇŞİDİM) tarafından yürütülen planlı ve plansız (ani ve şikayet denetimleri) çevre denetimlerine ilişkin veriler sırasıyla Çizelge 9’da yer almaktadır. Çizelgede görüleceği üzere 2024 yılı içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından toplam 63.182 adet çevre denetimi gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 9- 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri*

PLANLI DENETİM**	ANİ DENETİM	ŞİKAYET DENETİMİ	TOPLAM DENETİM SAYISI
3.970	53.133	6.079	63.182

*2024 yılı verilerinde 13.01.2025 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

** Planlı denetimler birleşik denetim ve risk değerlendirme kapsamında yapılan planlı denetimlerin toplamıdır.

2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen çevre denetimlerinin denetim sayıları ve denetim türlerine göre dağılımı Ek-9'da verilmektedir.

2014-2024 tarihleri arasında Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen çevre denetimi sayıları Çizelge 10'da verilmektedir.

Çizelge 10- Çevre denetimi sayılarının yıllara göre dağılımı

	Bakanlık Merkez	ÇŞİDİM	TOPLAM
2014	295	43.674	43.969
2015	323	48.358	48.681
2016	353	52.256	52.609
2017	275	51.766	52.041
2018	217	50.239	50.456
2019	378	54.470	54.848
2020	201	40.935	41.136
2021	289	56.733	57.022
2022	416	68.996	69.412
2023	136	53.646	53.782
2024	189	63.182	63.371

*2024 yılı verilerinde 13.01.2025 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Çizelge 11'de, 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısının konu bazında dağılımı verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2024 yılı içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan 7.385 idari yaptırım sonucunda toplam 1.609.117.800,64 TL ceza kesildiği görülmektedir. 2024 yılında ÇŞİDİM'leri ceza miktarı olarak en fazla cezayı atık konusunda (651.723.836,92 TL) ve ikinci olarak da su konusunda (263.424.004,04 TL) ceza uygulamışlardır.

Çizelge 11- 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

Konu	Ceza Miktarı (TL)	Uygulanan İdari Yaptırım Sayısı
Hava*	262.292.049,10	2.292
Su*	263.424.004,04	418
Atık*	651.723.836,92	929
ÇED	161.510.542,69	664
Gürültü	118.458.944,00	1.335
Toprak	49.599.993,00	110
Egzoz	13.331.845,00	1.278
Diğer*	88.776.585,89	359
TOPLAM	1.609.117.800,64	7.385

*Hava; Hava, Anız Yakma, Koku, Sera Gazı, PGD

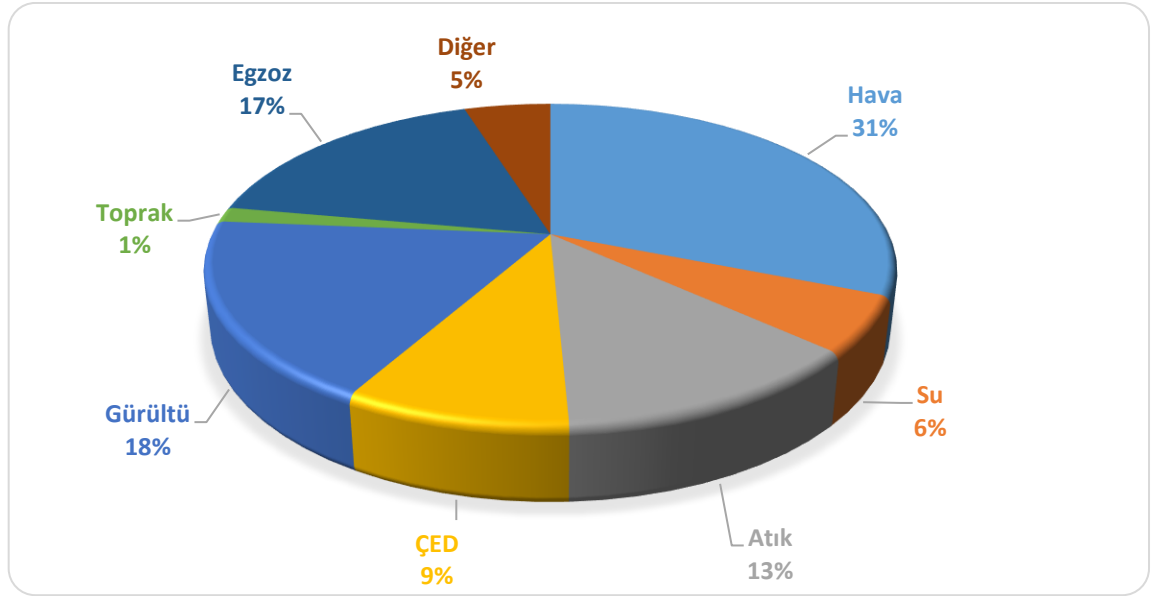
Su; Su, Gemi,

Atık; Atık, MOYDEN, Sıfır Atık/Poşet

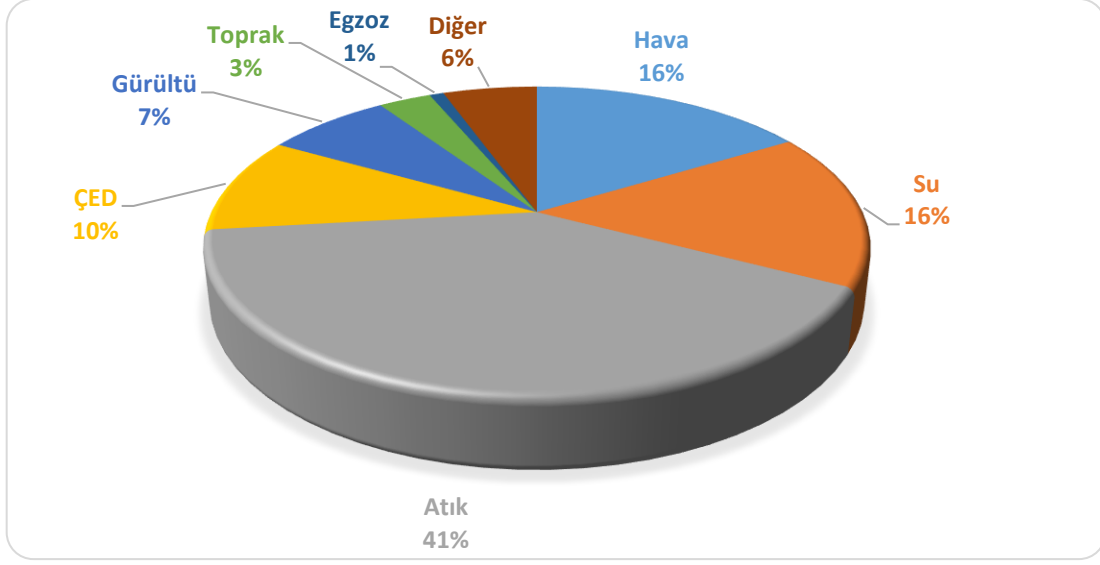
Diğer; Diğer, Çevre mühendisi /yetkilendirilmiş kişi, Yönetimi, Kimyasallar, BEKRA, Kıyı Tesisi, PGD cezalarını içermektedir.

**2024 yılı verilerinde 13.01.2025 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Grafik 15 ve Grafik 16’da 2024 yılında ÇŞİDİM’ leri tarafından işletmelere uygulanan idari yaptırım sayılarının ve idari yaptırım miktarlarının ve sayılarının konulara göre dağılımı verilmektedir.

Grafik 15 - 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan idari yaptırım sayılarının konulara göre dağılımı

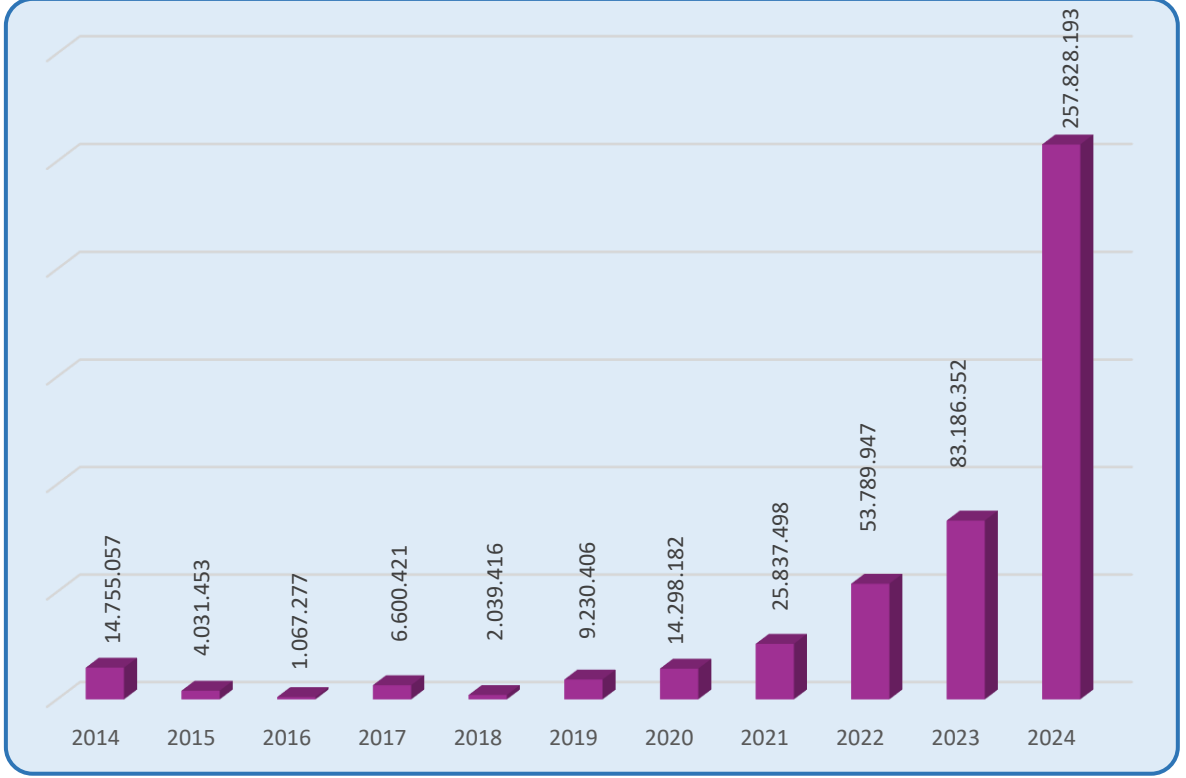

Grafik 16 - 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan idari yaptırım miktarlarının konulara göre dağılımı

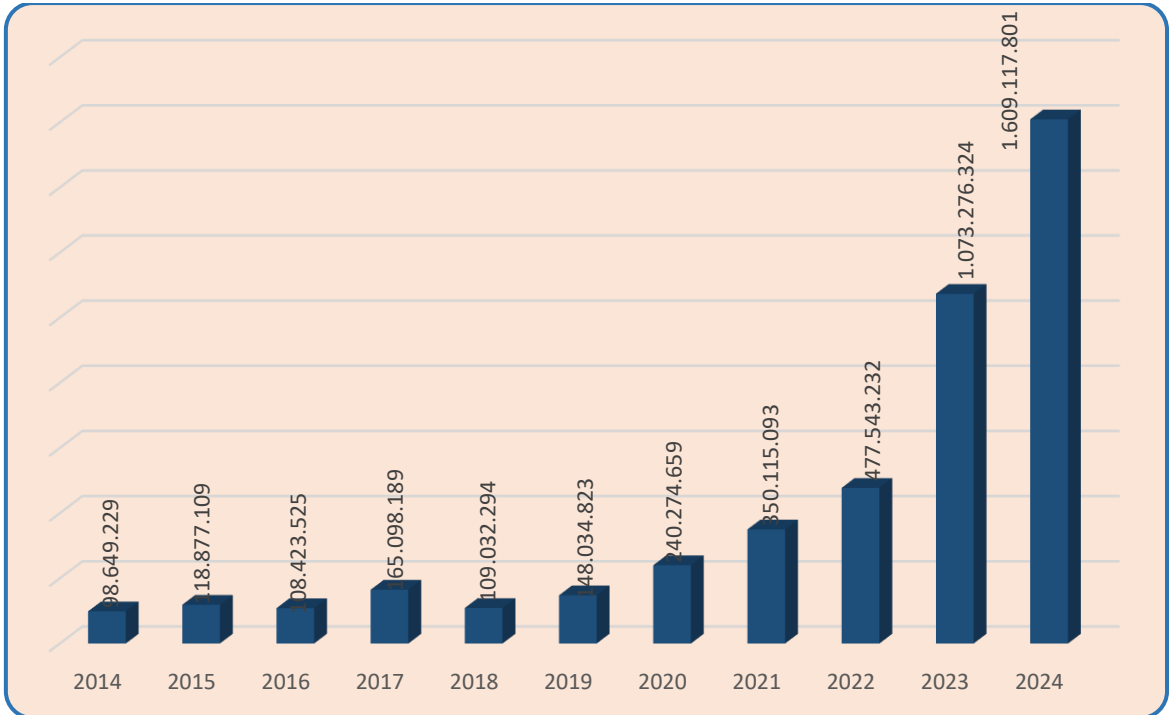
Çizelge 12 - Yıllar bazında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarları (TL)

	Bakanlık Merkez	ÇŞİDİM	TOPLAM
2014	14.755.057	83.894.172	98.649.229
2015	4.031.453	114.845.656	118.877.109
2016	1.067.277	107.356.248	108.423.525
2017	6.600.421	158.497.768	165.098.189
2018	2.039.416	106.992.878	109.032.294
2019	9.230.406	138.804.417	148.034.823
2020	14.298.182	225.976.477	240.274.659
2021	25.837.498	324.277.595	350.115.093
2022	53.789.947	477.543.232	531.333.179
2023	83.186.352	1.073.276.324	1.156.462.676
2024	257.828.193	1.609.117.801	1.866.945.994

Grafik 17’de 2014-2024 yılları arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı merkez teşkilatı, Grafik 18’de de 2014-2024 yılları arasında ÇŞİDİM tarafından işletmelere uygulanan idari yaptırım miktarları (TL) verilmektedir.

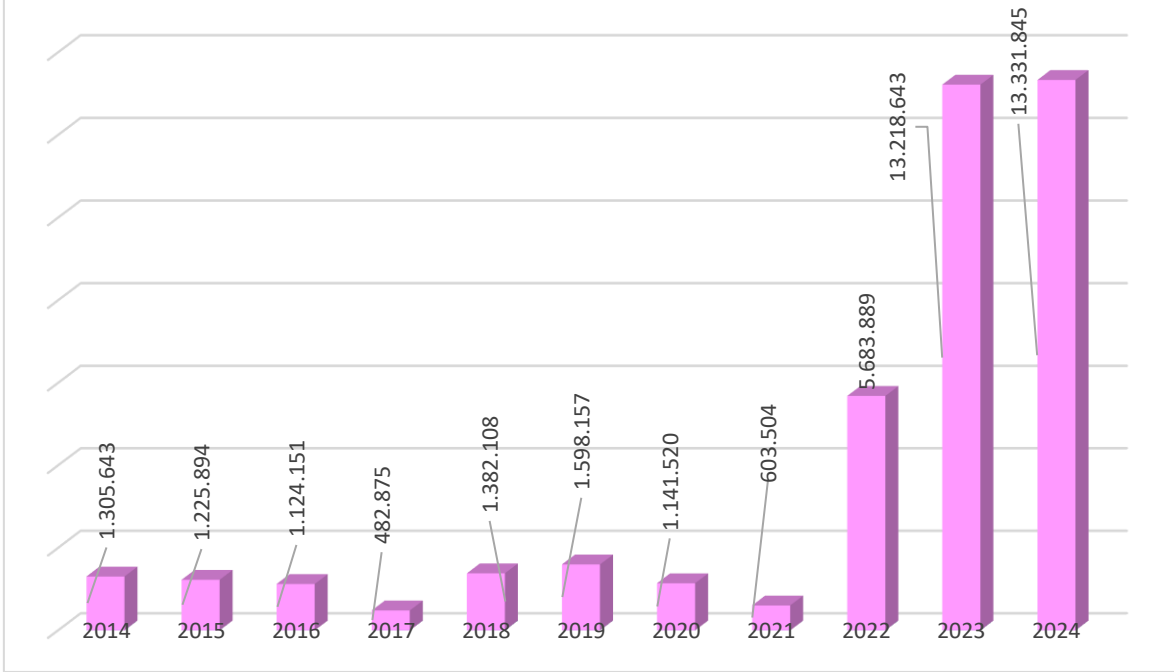

Grafik 17 - Yıl bazında Bakanlık merkez teşkilatı tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarı

Grafik 18 - Yıl bazında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarı

Grafik 19’da 2014-2024 yılları arasında egzoz konusunda uygulanan toplam idari yaptırım miktarları (TL) verilmektedir.

Grafik 19 - Yıl bazında egzoz konusunda uygulanan idari para cezaları (TL)

4.3. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

Çevre Kanunu’nun 15 inci Maddesi’nde, 2872 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan yönetmeliklere aykırılık halinde aykırılığa sebep olan faaliyetin, bir defaya mahsus olarak ve bir yılı aşmayacak şekilde süre verilmesi halinde, verilen süre sonunda aykırılığın giderilmemiş olması durumunda süre sonunda, süre verilmediği takdirde derhal, kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulacağı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda “durdurma kararı” Bakanlık merkezde Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, illerde ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilmektedir.

Ayrıca; 2872 sayılı Kanunun 15 inci Maddesi’nin son fıkrasında, faaliyetin durdurulmasına ilişkin olarak Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci bakımından süre ve durdurma kararı verecek makam ile ilgili olarak özel bir hüküm getirerek çevresel etki değerlendirilmesi incelemesi yapılmaksızın başlanan faaliyetlerin Bakanlık tarafından, proje tanıtım dosyası hazırlanmaksızın başlanan faaliyetlerin ise mahallin en büyük mülki amiri tarafından ve süre verilmeksizin durdurulacağını belirtilmiştir.

Faaliyetlerin durdurulması:

Madde 15 - (Değişik: 26/4/2006 - 5491/12 md.) Bu Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan yönetmeliklere aykırı davranışlara söz konusu aykırı faaliyeti düzeltmek üzere Bakanlıkça ya da 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından bir defaya mahsus olmak üzere esasları yönetmelikle belirlenen ve bir yılı aşmamak üzere süre verilebilir.

Faaliyet; süre verilmemesi halinde derhal, süre verilmesi durumunda, bu süre sonunda aykırılık düzeltilmez ise Bakanlıkça ya da 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulur. Çevre ve insan sağlığı yönünden tehlike yaratan faaliyetler süre verilmeksizin durdurulur.

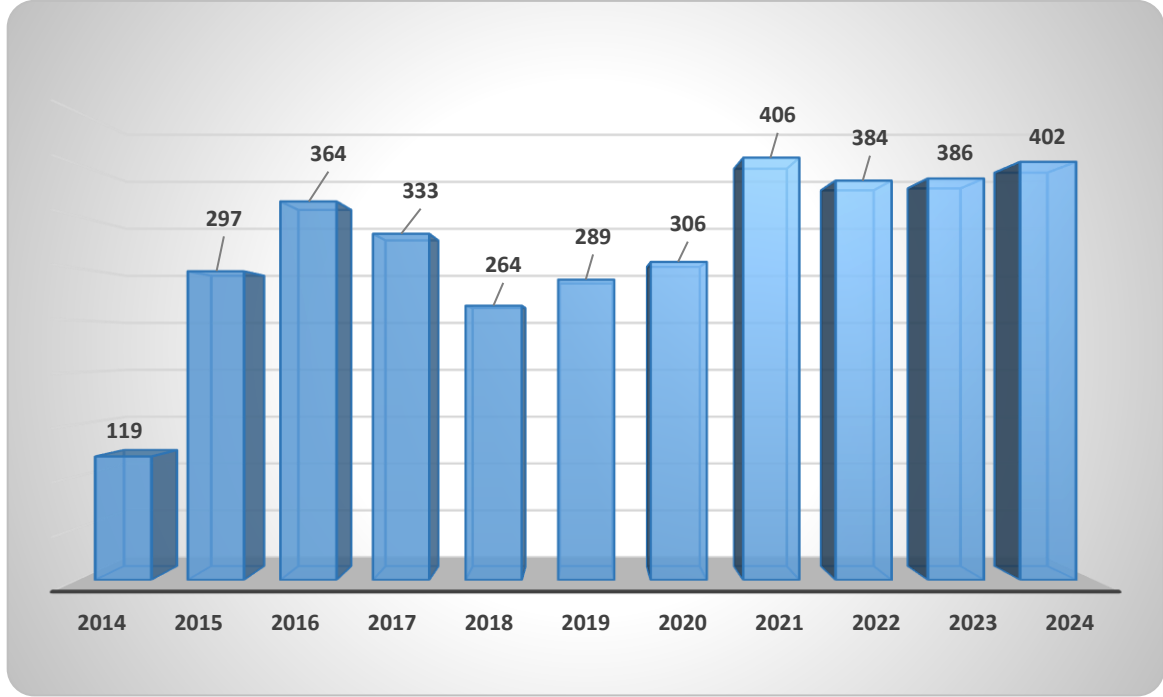
Çevresel Etki Değerlendirmesi incelemesi yapılmaksızın başlanan faaliyetler Bakanlıkça, proje tanıtım dosyası hazırlanmaksızın başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük mülkî amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur.

2024 yılı içerisinde 52 ÇŞİDİM tarafından 383 tesise, Bakanlık Merkez Teşkilatı tarafından 19 tesise ve toplamda 402 tesise kapatma/durdurma kararı verilmiştir. Çevre Kanunu uyarınca uygulanan kapatma/durdurma kararlarına ilişkin ayrıntılı veriler Çizelge 13'te verilmektedir.

Çizelge 13 - 2024 yılında Çevre Kanunu uyarınca Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilen kapatma/durdurma kararlarının sayısı

	İl	Kapatma/Durdurma
1	ADANA	5
2	AFYONKARAHİSAR	1
3	ANKARA	1
4	ANTALYA	48
5	AYDIN	10
6	BİLECİK	2
7	BOLU	1
8	BURSA	9
9	ÇANAKKALE	12
10	ÇANKIRI	2
11	ÇORUM	4
12	DENİZLİ	5
13	EDİRNE	2
14	ERZURUM	2
15	ESKİŞEHİR	1
16	GAZİANTEP	1
17	GİRESUN	2
18	GÜMÜŞHANE	1
19	HATAY	4
20	ISPARTA	1
21	MERSİN	1
22	İSTANBUL	62
23	İZMİR	23
24	KASTAMONU	5
25	KAYSERİ	8
26	KOCAELİ	16
27	KONYA	16
28	MALATYA	6

29	MANİSA	17
30	KAHRAMANMARAŞ	2
31	MUĞLA	1
32	NEVŞEHİR	3
33	NİĞDE	1
34	ORDU	3
35	SAKARYA	12
36	SAMSUN	3
37	SİNOP	6
38	SİVAS	3
39	TEKİRDAĞ	42
40	TOKAT	2
41	ŞANLIURFA	8
42	UŞAK	9
43	VAN	1
44	ZONGULDAK	2
45	AKSARAY	1
46	KIRIKKALE	2
47	BATMAN	1
48	ŞIRNAK	2
49	ARDAHAN	1
50	YALOVA	2
51	KARABÜK	4
52	OSMANİYE	4
TOPLAM		383
BAKANLIK		19
GENEL TOPLAM		402

Grafik 20 - Yıl bazında Çevre Kanunu uyarınca Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilen kapatma/durdurma kararlarının sayısı

4.4. Çevre Denetiminde Yetki Devri

Çevre Kanunu, Madde 12 ile denetim yetkisinin gerektiğinde Bakanlıkça;

- İl Özel İdarelerine,
- Çevre denetim birimlerini kuran Belediye Başkanlıklarına,
- Denizcilik Genel Müdürlüğüne,
- Türkiye Çevre Ajansına,
- Sahil Güvenlik Komutanlığına,
- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine devredileceği hükmünü getirmiştir.

Denetim yetkisini devralan kamu kurumunun idari yaptırım kararını verme yetkisini de devralması söz konusudur. Çevre Kanunu'nun 24'üncü maddesine göre; bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na ait olmakla beraber bu yetki, 12'nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği, yukarıda belirtilen kurum ve merciler tarafından da kullanılacaktır.

Ayrıca, 23.01.2023 tarih ve 2023/3 sayılı Yetki Devri Genelgesi ile TÜÇA'ya Marmara Bölgesi (İstanbul ve Kocaeli illeri) özelinde yetki devri verilerek gemilerden kaynaklı deniz kirliliklerinin tespit edilmesi ve idari yaptırım kararlarının uygulanması görevi verilmiştir.

Çizelge 14'te, Çevre Kanunu uyarınca yetki devri yapılan kurumlar ve yetki devri yapılan konu başlıkları verilmektedir. Bakanlık en fazla Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında belediyelere yetki devri yapmıştır.

Çizelge 14 – Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından denetim ve yaptırım uygulama konusunda yetki devri yapılan kurumlar ve konu başlıkları

İLGİLİ YÖNETMELİK	GENELGE NO	YETKİ DEVRİ YAPILAN KURUMLAR	SAYI
Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği	2872-12 mad.	Belediye Başkanlıkları	101
Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları	2008/6	İstanbul, Ankara, Kocaeli, Sakarya, Gaziantep, Bursa, Ordu, Antalya, Trabzon, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlıkları	10
Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği	2006/19	Belediye Başkanlıkları	164
Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği	2006/16	Belediye Başkanlıkları Sahil Güvenlik Komutanlığı Trafik Denetim Ekipleri	111
Denizlerde Kurulacak Balık Çiftlikleri	2010/11	Sahil Güvenlik Komutanlığı	1
Gemilerden Kaynaklanan Deniz Kirliliği	2011/9	Sahil Güvenlik Komutanlığı Denizcilik Genel Müdürlüğü Türkiye Çevre Ajansı Mersin, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlıkları	5

Gemilerden Kaynaklanan Kirliliğin Denetimi ve Yaptırım Uygulanması konusunda Bakanlıkça yetki devri yapılan kurumlar tarafından 2024 yılında uygulanan idari para cezalarına ilişkin bilgi Çizelge 15’de yer almaktadır.

Çizelge 15 - Gemilerden kaynaklanan kirliliğin denetimi ve yaptırım uygulanması konusunda yetki devri yapılan kuruluşlar tarafından 2024 yılında uygulanan ceza miktarı

CEZAYI KESEN KURUM	2024 YILINDA UYGULANAN TOPLAM CEZA SAYISI	2024 YILINDA UYGULANAN TOPLAM CEZA MİKTARI (TL)
Türkiye Çevre Ajansı	93	383.321.756,43
Sahil Güvenlik Komutanlığı	189	39.224.400,00
Denizcilik Genel Müdürlüğü	0	0,00
Antalya Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı	83	103.363.641,00
Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı	19	96.459.926,00
TOPLAM	384	622.369.723,43

Gemilerden Kaynaklanan Kirliliğin Denetimi ve Yaptırım Uygulanması konusunda Bakanlıkça yetki devri yapılan kurumlar tarafından 2014-2024 yılları arasında uygulanan idari para cezalarına ilişkin bilgi Ek-14’te yer almaktadır.

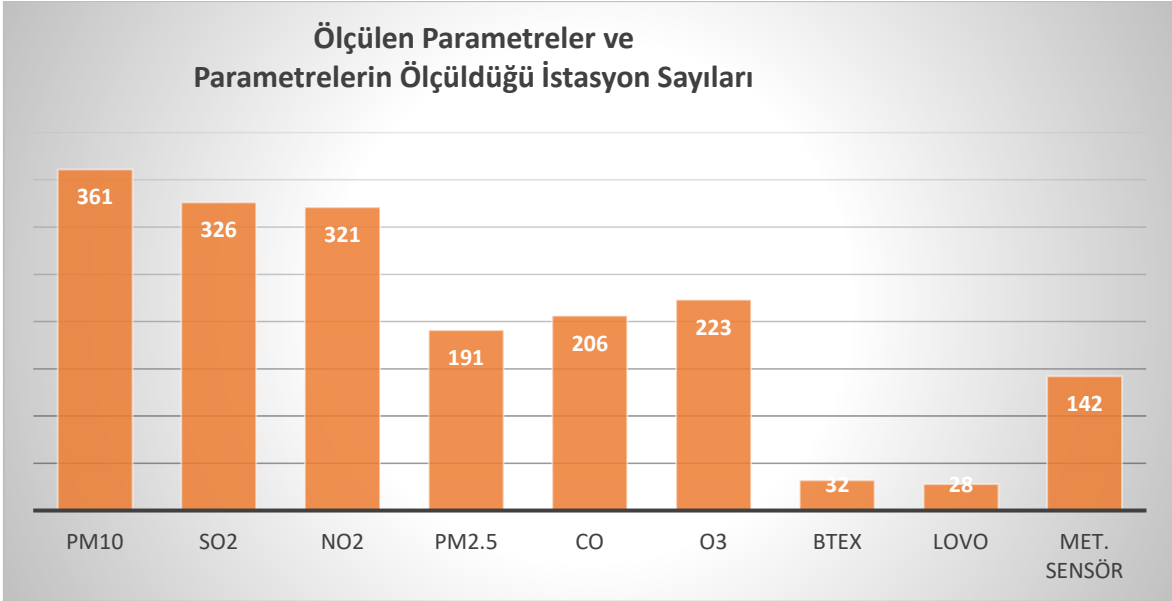
5. ÇEVRESEL İZLEME ÇALIŞMALARI

5.1. Hava Kalitesinin İzlenmesi Çalışmaları

Hava kalitesinin iyileştirilebilmesi amacıyla, tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de çeşitli yasal düzenlemeler yürürlüktedir. Bunların bir kısmı sanayi, ısınma, trafik gibi kirletici kaynakların kontrolüne yönelik, bir kısmı da soluduğumuz havanın kalitesine ilişkindir. Kirliliğin kontrolüne ilişkin düzenlemelerle hedeflenen; hava kirliliğinin insan sağlığı ve çevre üzerindeki zararlı etkilerini önlemek veya azaltmak için belirlenmiş hava kalitesi hedeflerini sağlamaktır.

Sınır değerlerin üzerinde konsantrasyona sahip olan kirleticilerin, insanlar ve çevre üzerinde olumsuz etkileri vardır. Bu kirleticilerden insanların olumsuz yönde etkilenmemesi için en kısa sürede kirlilik seviyesinin bilinerek eyleme geçilmesi gereklidir. Bu da ancak hava kirliliğini ölçen otomatik cihazlarla, sürekli olarak hava kalitesinin izlenmesi ile mümkündür.

Türkiye’de Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2005 yılında başlamıştır. 2005 yılında SO₂ ve PM₁₀ parametreleri ülkemizin çeşitli illerinde bulunan 35 Hava Kalitesi İzleme İstasyonu ile izlenmekte iken, ilerleyen yıllarda istasyon yer ve durumuna binaen SO₂ ve PM₁₀ parametreleri yanında CO, NO_x ve O₃ parametreleri de izlenmeye başlanmıştır. Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı 2024 yılı sonu itibariyle 4 adedi Mobil olmak üzere 382 Hava Kalitesi İzleme İstasyonuna ulaşmıştır.

Grafik 21 - Ölçülen Toplam Kirletici Parametreler ve İstasyon Sayısı

6 Haziran 2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY) ile Avrupa Birliği’nin hava kalitesi alanındaki mevzuatının, Türkiye hava kalitesi mevzuatına uyumlaştırılması hedeflenmiştir. Partikül madde ve kükürt dioksit parametreleri için AB sınır değerleri 2019 yılından itibaren ülkemizde de uygulanmaya başlamıştır.

10/07/2015 tarihli ve 29412 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu’nun 15/06/2015 tarih ve 2015/7754 sayılı Kararı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na bağlı Temiz Hava

Merkezi Müdürlükleri kurulmuştur. Çizelge 16’da verilmekte olan söz konusu Temiz Hava Merkezi Müdürlükleri 30 Temmuz 2015 tarihli ve 10271 sayılı Bakanlık Olur’u ile Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’ne bağlı olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Grafik 22 – Yıl Bazında Toplam Hava Kalitesi İzleme İstasyon Sayısı

Çizelge 16 – Temiz Hava Merkezleri ve bağlı iller

Temiz Hava Merkezi	Merkez	Bağlı İller
Marmara	İstanbul	İstanbul, Bursa, Kocaeli, Sakarya, Çanakkale, Balıkesir, Yalova, Bilecik, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli
Ege	İzmir	İzmir, Manisa, Uşak, Denizli, Aydın, Muğla
Güney İç Anadolu	Konya	Konya, Isparta, Burdur, Antalya, Karaman, Niğde, Aksaray, Afyonkarahisar, Nevşehir, Kayseri
Kuzey İç Anadolu	Ankara	Ankara, Kütahya, Eskişehir, Kırşehir, Kırıkkale, Yozgat, Çankırı, Kastamonu, Karabük, Bartın, Zonguldak, Düzce, Bolu
Akdeniz	Adana	Adana, Mersin, Kahramanmaraş, Kilis, Gaziantep, Hatay, Osmaniye
Orta Karadeniz	Samsun	Samsun, Sinop, Amasya, Çorum, Tokat, Sivas, Ordu, Giresun
Güneydoğu Anadolu	Diyarbakır	Diyarbakır, Urfa, Mardin, Şırnak, Hakkari, Siirt, Van, Bitlis, Batman, Muş, Bingöl, Tunceli, Elazığ, Malatya, Adıyaman
Doğu Anadolu	Erzurum	Erzurum, Ağrı, Iğdır, Kars, Ardahan, Artvin, Rize, Trabzon, Gümüşhane, Erzincan, Bayburt

Türkiye’de hava kalitesi 2024 yılı sonu itibariyle 382 istasyonda 7/24 izlenmektedir. Kamuoyunun hava kalitesi ile ilgili bilgiye ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla izleme sonuçlarını www.havaizleme.gov.tr internet adresinde yayımlamaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kamuoyunun konuyu daha iyi anlayabilmesi için, ulusal hava kalitesi indeksi (İyi, Orta, Hassas, Sağlıksız, Kötü, Tehlikeli şekilde şeklinde ifade edilerek) oluşturulmuştur.

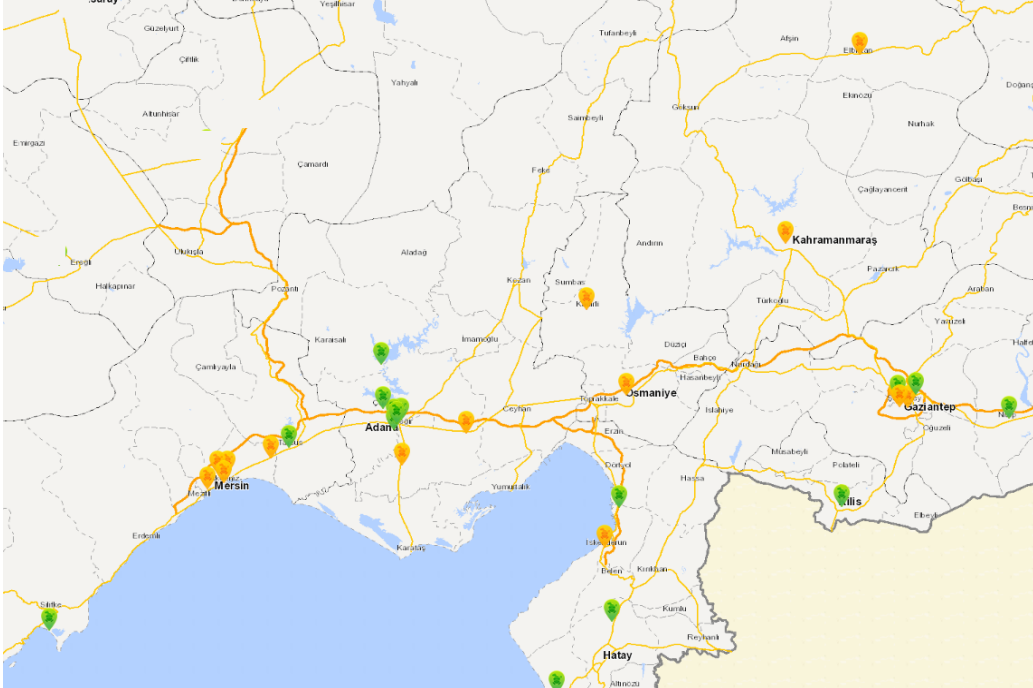
Ayrıca, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ile halkın çevresel veriye erişim hakkını gözetmekte ve karar vericiler ile yetkili otoritelere en doğru, güvenilir ve temsiliyeti yüksek hava kalitesi verisini sağlama amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir.

5.1.1. Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 15.09.2017 tarihinden itibaren Adana merkezli olarak toplam 7 ilde faaliyet göstermek amacıyla Sinanpaşa Mahallesi Kozan Caddesi No:100 Yüreğir/Adana adresinde faaliyetlerini yürütmektedir.

Harita 1 - Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller

Harita 2- Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün HKİ İstasyon Konumları

Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü (ATHMM), Akdeniz Bölgesindeki 5 ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 2 il olmak üzere toplam 7 ilde faaliyetini yürütmektedir. Bu iller Adana, Osmaniye, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Gaziantep ve Kilis'tir. Adana ilinde 8, Mersin ilinde 7, Osmaniye ilinde 2, Hatay ilinde 4, Kahramanmaraş ilinde 4, Gaziantep ilinde 6 ve Kilis ilinde 1 istasyon olmak üzere toplam 32 istasyon hali hazırda kurulu iken yıl içinde yaşanan depremlerin etkisi ile Kahramanmaraş ilinden 2 adet ve Hatay ilinden 2 adet istasyonun demontajı yapılmıştır. Bölgemizde 28 adet istasyon ile hizmet verilmektedir.

Hatay ilinde sökülen 2 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu yerine Bakanlığımıza bağlı iki adet mobil istasyon Samandağ ve Mustafa Kemal Üniversitesi Yerleşkesinde hizmet vermektedir (Üniversite yerleşkesindeki hava kalitesi istasyonu Mayıs 2024 tarihinde başka bölgeye gönderilmiştir).

Bu Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonlarından elde edilen veriler saatlik ortalamalarla herhangi bir müdahale olmaksızın ham veri olarak ulusal veri ağına online olarak aktarılmaktadır, 7/24 online veri aktarımı (<https://www.havaizleme.gov.tr/>) yapılmaktadır.

Bölge genelindeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının dağılımı; 21 adet kentsel (ısınma), 4 adet endüstri (sanayi), 2 adet kırsal (arka plan) ve 5 adet de trafik olarak 4 ayrı kategoride kurulmuştur. İstasyon kategorilerine göre ölçülen parametrelerde farklılık olmakla birlikte, istasyonlarda (SO₂) Kükürtdioksit, Partikül Madde (PM₁₀ ve PM_{2,5}), (NO_x) Azotoksitler, (O₃) Ozon ve (CO) Karbonmonoksit, parametreleri ölçülmektedir. İstasyonlarda uluslararası standartlara uygun otomatik cihazlar ile ölçüm yapılmakta olup, elde edilen veriler bilimsel çalışmalar için en büyük kaynak teşkil etmektedir.

ATHMM, kendine bağlı bulunan iller için emisyon envanteri oluşturarak yerel ölçekte veri analizleri yapmakta, "Temiz Hava Eylem Planlarının" geliştirilmesi hususunda yetkili yerel makamlara destek vermekte, Bölgesel Hava Kalitesi İzleme açısından elde edilen hava kalitesi ölçüm verilerinin validasyonlarını, analiz ve değerlendirmelerini yaparak politika oluşturulması aşamasında karar vericilere destek sunmakta, hava kalitesi limit değerlerinin aşılması durumunda gerekli tedbirlerin alınması için yetkili kurumları bilgilendirmektedir.

Fotoğraf 2- Trafik HKİ İstasyonu ve Arkaplan HKİ İstasyonu

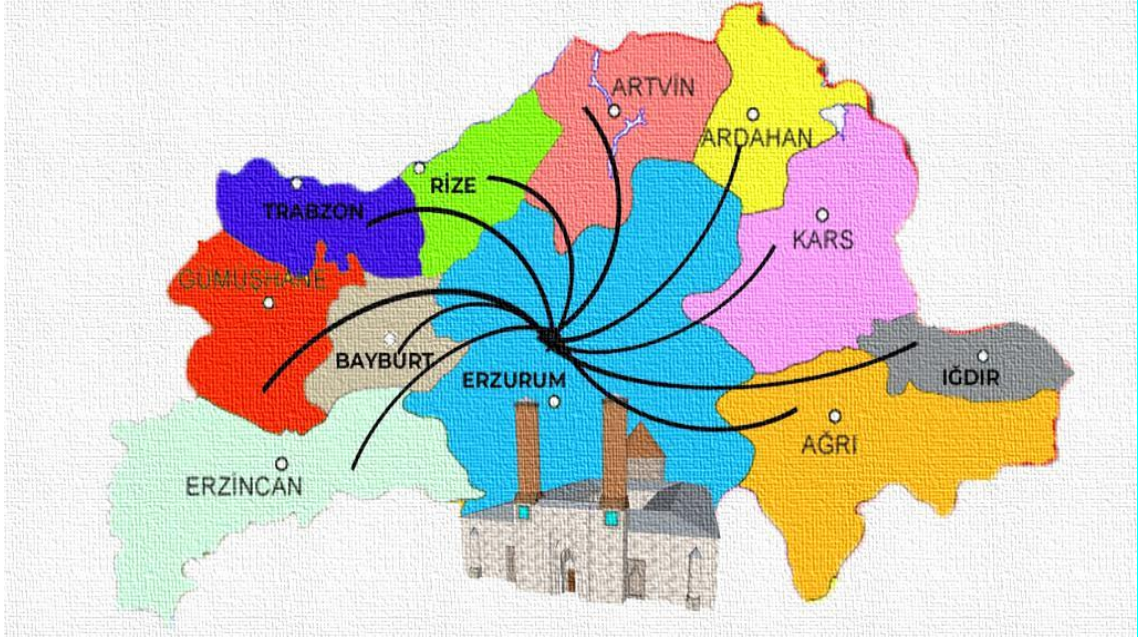
Çizelge 17 – Akdeniz Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

ÖLÇÜLEN PARAMETRELER														
İSTASYON YER BİLGİLERİ														
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Adana	Karaisali	ADANA-ÇATALAN	Arka Plan	Kırsal	1	-	-	1	-	-	-	-	-
2	Adana	Yüreğir	ADANA-DOĞANKENT	Isınma	Kırsal	1	-	-	1	-	-	-	-	-
3	Adana	Yüreğir	ADANA-METEOROLOJİ	Isınma	Kentsel	1	-	-	1	1	-	-	-	-
4	Adana	Seyhan	ADANA-VALİLİK	Isınma	Kentsel	1	1	-	1	1	1	-	-	-
5	Adana	Seyhan	ADANA-SEYHAN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	1	1	-	-	-
6	Adana	Çukurova	ADANA-ÇUKUROVA	Isınma	Kentsel	1	1	-	1	-	1	-	-	-
7	Adana	Yüreğir	ADANA-YAKAPINAR	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
8	Adana	Seyhan	ADANA - TC BERİKER	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1			
9	Gaziantep	Şahinbey	GAZİANTEP (METEOROLOJİ)	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
10	Gaziantep	Şehitkamil	GAZİANTEP ATAPARK	Sanayi	Kentsel	1	1	-	-	-	1	-	-	1
11	Gaziantep	Şahinbey	GAZİANTEP BEYDİLLİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	1	-	-	
12	Gaziantep	Nizip	GAZİANTEP NİZİP	Isınma	Kentsel	1	-	1	1	1	-	-	-	1
13	Gaziantep	Şahinbey	GAZİANTEP- GASKİ D6	Isınma	Kentsel	1	-	-	1	1	-	-	-	
14	Gaziantep	Şahinbey	GAZİANTEP FEVZİ ÇAKMAK	Trafik	Kentsel	1	-	-	1	1	-	-	-	-
15	Hatay	İskenderun	HATAY İSKENDERUN	Sanayi	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
16	Hatay	İskenderun	HATAY-İSKENDERUN M.	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
17	Mersin	Yenişehir	MERSİN -YENİŞEHİR	Isınma	Kentsel	1	1	-	1	1	-	-	-	-
18	Mersin	Toroslar	MERSİN -TOROSLAR	Isınma	Kentsel	1	1	-	1	-	-	-	-	-
19	Mersin	Akdeniz	MERSİN -AKDENİZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
20	Mersin	Tarsus	MERSİN -TARSUS	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	1	1	-	-	-
21	Mersin	Akdeniz	MERSİN -HUZURKENT	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	1
22	Mersin	Silifke	MERSİN -TAŞUCU	Arka Plan	Kentsel	1	1	-	1	-	-	-	-	1
23	Mersin	Akdeniz	MERSİN- İSTİKLAL CAD.	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
24	Kahramanmaraş	Onikişubat	K.MARAŞ - ONİKİŞUBAT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
25	Kahramanmaraş	Elbistan	K.MARAŞ-ELBİSTAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
26	Kilis	Merkez	KİLİS-KİLİS	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
27	Osmaniye	Merkez	OSMANİYE- OSMANİYE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
28	Osmaniye	Kadirli	OSMANİYE-KADIRLI	Isınma	Kentsel	1	1		-	1	-	-	-	-

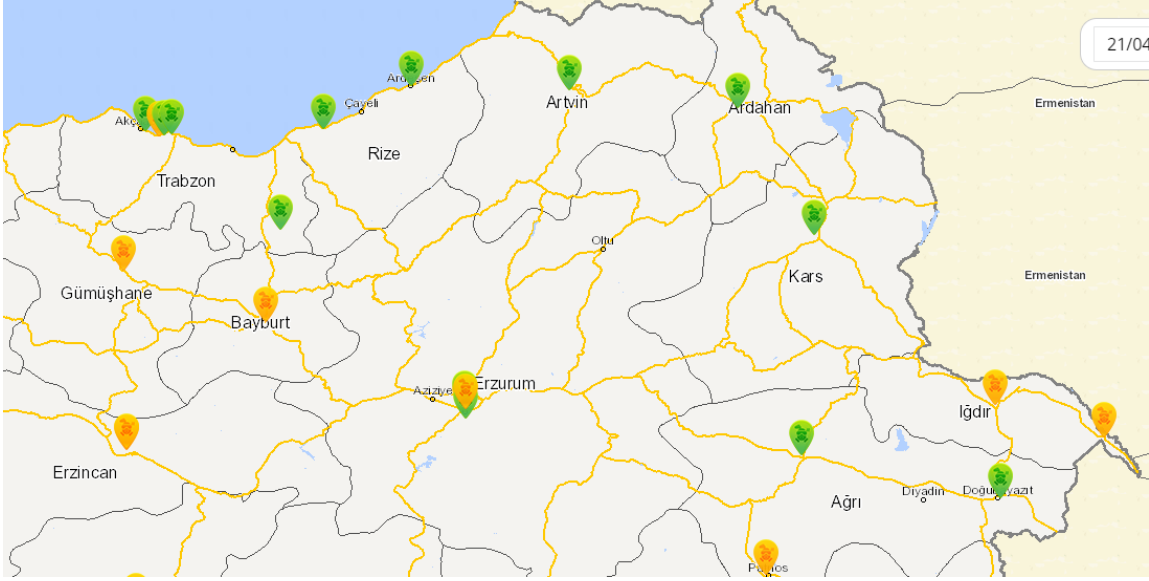
5.1.2. Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Erzurum’da kurulan ve Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Erzurum, Erzincan, Gümüşhane, Iğdır, Kars, Rize, Trabzon illerini kapsayan Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 14.10.2016 tarihinde faaliyete başlamıştır. Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı 11 ilde toplam 27 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu kurularak işletmeye alınmış olup veri elde edilmeye başlanılmıştır.

İstasyonlardan elde edilen veriler saatlik ortalamalar olarak herhangi bir müdahale olmaksızın ham veri olarak www.havaizleme.gov.tr web sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Harita 3 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller

Harita 4 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının yerleri

Fotoğraf 3- Doğu Anadolu THM Erzurum-Hıfzısıhha Hava kirliliği Ölçüm İstasyonu

Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü Sorumluluk Bölgesinde bulunan HKİ İstasyonlarının, İstasyon İşletimi, Kaynak Envanteri Veri Tabanının Oluşturulması, Emisyon Yükünün Hesaplanması, Veri Analizi, Validasyon ve Raporların Hazırlanması ile, 2021 yılı içerisinde faaliyete alınan Kalibrasyon Laboratuvarında, cihazların kalibrasyonu, doğrulama tüplerinin sertifikalandırması konularında çalışmalar yürütülmektedir. Müdürlük bünyesinde kurulan bakım-onarım atölyesi ile cihazların tamirat, parça değişimi bakımları yapılmaktadır. Ayrıca atölyede kurulu bulunan etüv ile cihazların çalışması için kullanılan slika jellerin kurutulma işlemleri yapılarak yeniden kullanılması için sahaya gönderilmektedir.

Kalibrasyon Laboratuvarında ise; İstasyonlardaki analizörlerin ölçüm güvenilirliğinin sağlanması için, referans cihazların günlük kontrol ve tekrarlanabilirlik testleri yapılmakta, istasyonlardaki doğrulama tüplerinin kontrolleri ve testleri yapılarak kalibrasyon sertifikalarındaki sapmaları değerlendirilmekte, arıza kontrolü yapılarak arızası giderilen analizörler ile istasyonlarda yapılan kalibrasyon veya fonksiyon testlerinde kabul aralığının dışında olan cihazlar gerekli detay test ve kontrollerden geçirilerek kalibre edilmektedir.

Bölge Müdürlüğü kuruluşundan itibaren Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının bakım-onarım-kalibrasyon hizmet işi Bakanlığımızın belirlediği periyotlarda (aylık, 3 aylık, 6 aylık ve yıllık bakım olarak) Müdürlük teknik personeli gözetiminde ve denetiminde yüklenici firmalar tarafından yapılmaktadır.

Doğu Anadolu Temiz Hava Müdürlüğü sorumluluk bölgesindeki illerde bulunan hava kalitesi izleme istasyonlarına ait konum bilgileri ve ölçülen parametreler ile ilgili bilgiler Çizelge 18’de verilmektedir.

Çizelge 18 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon bilgileri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Ağrı	Merkez	AĞRI	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
2	Ağrı	Doğubeyazıt	AĞRI-DOĞUBAYAZIT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
3	Ağrı	Patnos	AĞRI-PATNOS	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
4	Ardahan	Merkez	ARDAHAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
5	Artvin	Merkez	ARTVİN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
6	Artvin	Hopa	ARTVİN-HOPA	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	-	1	-	-	1
7	Bayburt	Merkez	BAYBURT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
8	Erzincan	Merkez	ERZİNCAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
9	Erzincan	Merkez	ERZİNCAN-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
10	Erzurum	Yakutiye	ERZURUM MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
11	Erzurum	Aziziye	ERZURUM-AZİZİYE	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
12	Erzurum	Palandöken	ERZURUM-PALANDÖKEN	Arka Plan	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
13	Erzurum	Pasinler	ERZURUM-PASINLER	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1
14	Erzurum	Yakutiye	ERZURUM-TAŞHAN	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
15	Gümüşhane	Merkez	GÜMÜŞHANE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
16	Iğdır	Merkez	IĞDIR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
17	Iğdır	Aralık	IĞDIR-ARALIK	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1
18	Kars	Merkez	KARS-İSTASYON MAH.	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
19	Kars	Merkez	KARS-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	0	1	-	1	1	-	-	-
20	Rize	Merkez	RİZE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
21	Rize	Ardeşen	RİZE-ARDEŞEN	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1
22	Trabzon	Ortahisar	TRABZON-VALİLİK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
23	Trabzon	Ortahisar	TRABZON-MEYDAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
24	Trabzon	Akçaabat	TRABZON-AKÇAABAT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
25	Trabzon	Ortahisar	TRABZON-BEŞİRLİ	Trafik	Kentsel	1	0	1	-	1	1	-	-	-
26	Trabzon	Ortahisar	TRABZON-FATİH	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
27	Trabzon	Çaykara	TRABZON-UZUNGÖL	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1

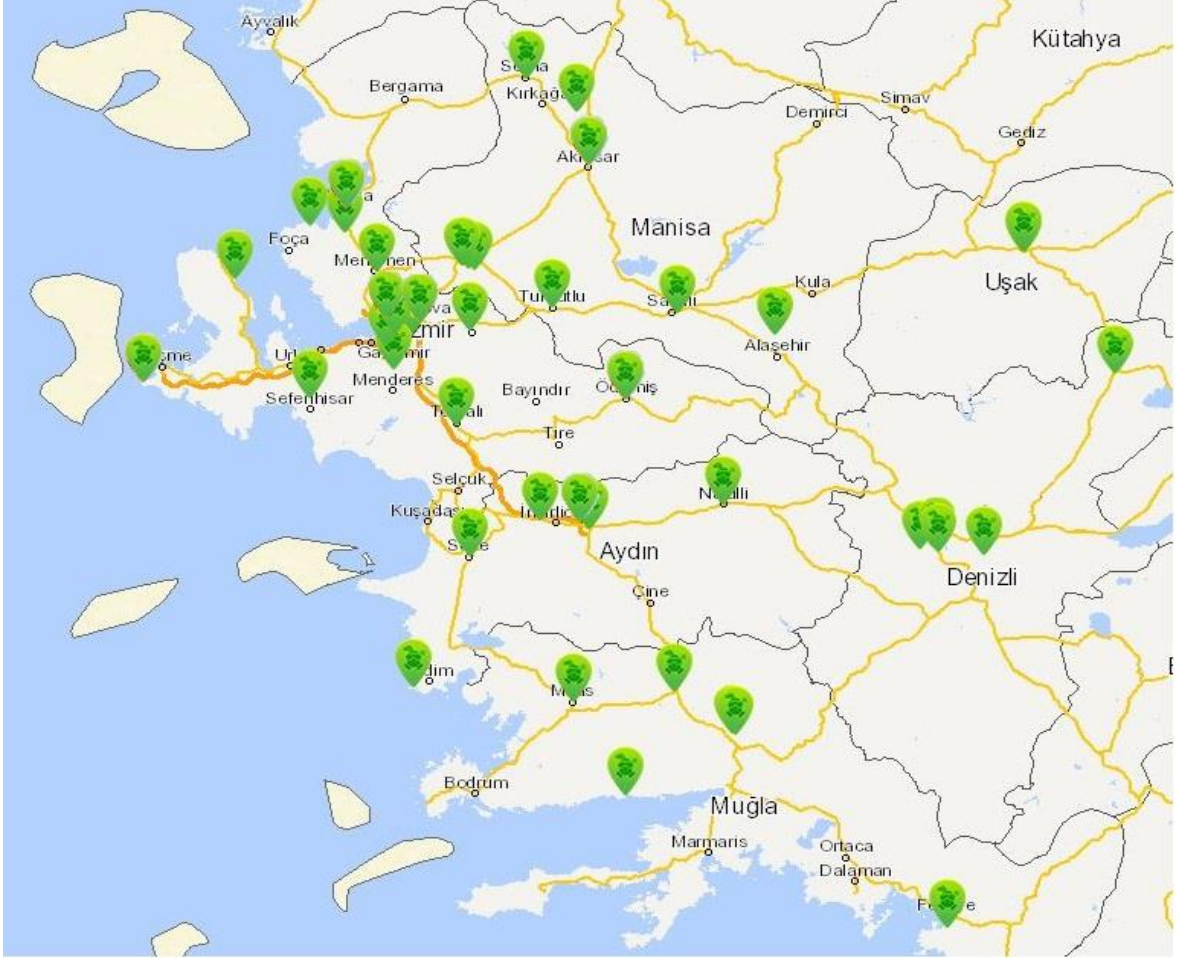
5.1.3. Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini önlemek veya azaltmak, hava kalitesi ile ilgili bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla, 10.07.2015 tarihli ve 29412 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2015/7754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü (EGETHM) 2017 yılında İzmir’de kurulmuştur.

Harita 5 - Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller

Müdürlüğün görev alanına giren iller, Ege Bölgesinde bulunan 6 il olup; Bu iller İzmir, Denizli, Manisa, Muğla, Aydın ve Uşak'tır. Ege Bölgesinde 6 ilde toplam 46 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu mevcuttur. Söz konusu 46 adet hava kalitesi ölçüm istasyonları; kentsel, trafik, endüstri ve kırsal olarak 4 ayrı kategoride kurulmuştur. Kategorilere göre ölçülen parametrelerde farklılık arz etmekte olup, Kükürtdioksit (SO₂), Partikül Madde (PM₁₀ ve PM₂₅), Azot Oksitler (NO_x, NO₂), Ozon (O₃), Karbonmonoksit (CO), Hidrojensülfür (H₂S) ölçülmektedir.

Harita 6 – Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri

Çizelge 19 – Ege Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	H ₂ S	LoVO	Meteor. Sensör
1	Aydın	Efeler	AYDIN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	1	-	-
2	Aydın	Efeler	AYDIN-ADNAN MENDERES	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
3	Aydın	Didim	AYDIN-DİDİM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	1	-	1
4	Aydın	Efeler	AYDIN-EFELER	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	1	-	-
5	Aydın	Germencik	AYDIN-GERMENCİK	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	1	1	-	1
6	Aydın	Nazilli	AYDIN NAZİLLİ	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	1	-	1	-	-
7	Aydın	Söke	AYDIN-SÖKE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	1	-	-
8	Denizli	Merkezefendi	DENİZLİ-BAYRAMYERİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
9	Denizli	Çivril	DENİZLİ-ÇİVRİL	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	1	-	-	-	-
10	Denizli	Honaz	DENİZLİ-HONAZ	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
11	Denizli	Merkezefendi	DENİZLİ-MERKEZEFENDİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
12	Denizli	Merkezefendi	DENİZLİ-SÜMER	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2024

13	Denizli	Merkez	DENİZLİ-TRAFİK	Trafik	Kentsel	-	-	1	-	1	1	-	-	-
14	İzmir	Gazlemir	İZMİR-GAZİEMİR	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
15	İzmir	Seferihisar	İZMİR SEFERİHİSAR EMEP	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	-	-	-	1
16	İzmir	Aliağa	İZMİR-ALIAĞA	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
17	İzmir	Aliağa	İZMİR-ALIAĞA-BOZKÖY	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	1	-	-	-	1
18	İzmir	Bornova	İZMİR-BORNOVA	Sanayi	Kentsel	-	-	1	1	-	1	-	-	-
19	İzmir	Çeşme	İZMİR-ÇEŞME	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	-	-	-	-	1
20	İzmir	Karabağlar	İZMİR-KARABAĞLAR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
21	İzmir	Karaburun	İZMİR-KARABURUN	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	-	-	-	-	1
22	İzmir	Karşıyaka	İZMİR-KARŞIYAKA	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
23	İzmir	Kemalpaşa	İZMİR-KEMALPAŞA	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
24	İzmir	Konak	İZMİR-KONAK	Trafik	Kentsel	-	-	1	-	1	1	-	-	-
25	İzmir	Menemen	İZMİR-MENEMEN	Isınma	Kentsel	1	-	1	1	1	-	-	-	-
26	İzmir	Ödemiş	İZMİR-ÖDEMiŞ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
27	İzmir	Torbalı	İZMİR-TORBALI	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
28	İzmir	Foça	İZMİR-YENİFOÇA	Sanayi	Kent Çevresi	1	-	1	1	1	-	-	-	-
29	İzmir	Bornova	İZMİR-EĞİTİM	Eğitim	Isınma	1	1	1	1	1	-	-	-	-
30	Manisa	Yunussemre	MANİSA	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
31	Manisa	Soma	MANİSA-SOMA	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
32	Manisa	Akhisar	MANİSA-AKHİSAR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
33	Manisa	Alaşehir	MANİSA-ALAEŞİİR	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	1	-	1
34	Manisa	Kırkağaç	MANİSA-KIRKAĞAÇ	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	1	-	-	-	1
35	Manisa	Salihli	MANİSA-SALİHLİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
36	Manisa	Turgutlu	MANİSA-TURGUTLU	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
37	Manisa	Şehzadeler	MANİSA-ULUPARK	Trafik	Kentsel	-	-	1	-	1	-	-	-	-
38	Manisa	Yunussemre	MANİSA-YUNUSEMRE	Sanayi	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
39	Muğla	Menteşe	MUĞLA-MUSLUHİTTİN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
40	Muğla	Yatağan	MUĞLA-YATAĞAN	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
41	Muğla	Fethiye	MUĞLA-FETHİYE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
42	Muğla	Milas	MUĞLA-MİLAS	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
43	Muğla	Milas	MUĞLA-MİLAS-ÖREN	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	1	1	-	-	1
44	Muğla	Menteşe	MUĞLA-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
45	Uşak	Merkez	UŞAK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
46	Uşak	Merkez	UŞAK-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	-	-	-	-

5.1.4. Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini önlemek veya azaltmak, hava kalitesi ile ilgili bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla, 10/07/2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2015/7754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 2019 yılında Diyarbakır ilinde faaliyetine başlamıştır. Müdürlüğe bağlı olarak; Adıyaman, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Hakkari, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli ve Van illeri bulunmaktadır.

Harita 7 - Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller

Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü olarak bağlı bulunan 15 ilde (Silopi İlçesinde bir adet HKİİ dahil) kurulu Hava Kalitesi İzleme İstasyonları (HKİİ) ile hava kalitesi izleme çalışmaları yürütülmektedir.

Fotoğraf 4- Şırnak - Silopi HKİ İstasyonu

HKİİ'lerde aylık, üç aylık, altı aylık ve yıllık olmak üzere 4 farklı periyotta, bakım ve onarım işlemleri yapılmaktadır.

15 HKİİ'da PM10 ve SO2 parametrelerinin, Şırnak Silopi İlçesinde ki istasyonda ise PM10, PM2,5, SO2, O3, CO, NO2 parametrelerinin ölçümleri SİM (Sürekli İzleme Merkezi- <https://www.havaizleme.gov.tr>) üzerine yansıtılmaktadır.

Çizelge 20 - Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Adıyaman	Merkez	ADİYAMAN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
2	Batman	Merkez	BATMAN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
3	Bingöl	Merkez	BİNGÖL	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
4	Bitlis	Merkez	BİTLİS	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
5	Diyarbakır	Yenişehir	DİYARBAKIR	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
6	Elazığ	Merkez	ELAZIĞ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
7	Hakkari	Merkez	HAKKARİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
8	Malatya	Battalgazi	MALATYA	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
9	Mardin	Artuklu	MARDİN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
10	Muş	Merkez	MUŞ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
11	Siirt	Merkez	SİİRT	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
12	Şanlıurfa	Haliliye	ŞANLIURFA	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
13	Şırnak	Merkez	ŞIRNAK	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
14	Şırnak	Silopi	ŞIRNAK-SİLOPİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
15	Tunceli	Merkez	TUNCELİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
16	Van	İpekyolu	VAN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-

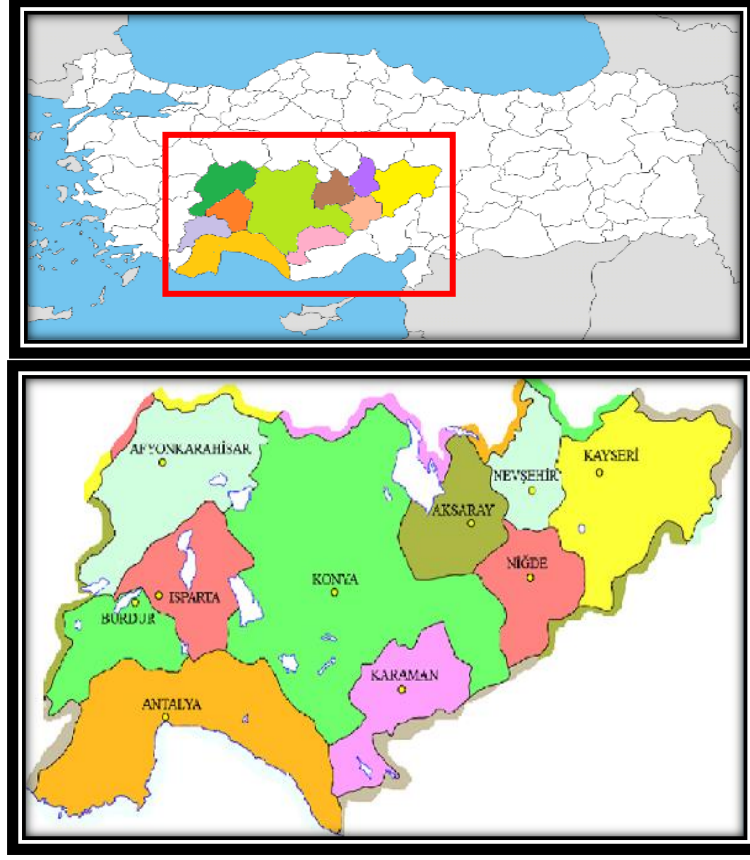
5.1.5. Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

10 Temmuz 2015 tarih ve 29412 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2015/7754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının doğrudan merkeze bağlı olarak “Afyonkarahisar, Aksaray, Antalya, Burdur, Isparta, Karaman, Kayseri, Konya, Nevşehir ve Niğde” illerini kapsayan Konya merkezli Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü kurulmuştur. 17.10.2016 tarihi itibarıyla faaliyetlerine başlamıştır.

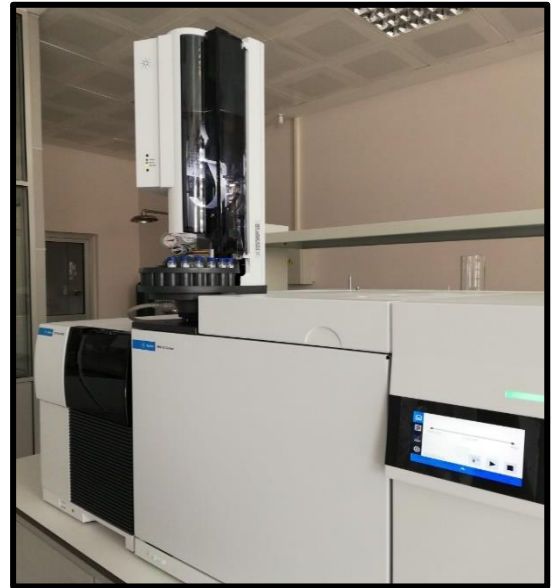
Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne (GİATHMM) bağlı 10 ilde yaşayan insanların sağlığının korunması, hava kirliliğine yönelik tespitlerin yapılması, ekosisteme risk unsuru oluşturan etmenler ile ilgili çözüm önerilerinin üretilmesi için güncel veri üretmek adına çalışmalar yapılmaktadır. Bu nedenle illerde hava kirliliğine neden olan kaynak tespitine yönelik çalışmaların yapılması, projelerin üretilmesi, alanda yapılan ölçümlere göre laboratuvarlarda analiz yapılması büyük önem arz etmektedir.

Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün yapılanma süreci devam etmesi nedeni ile özellikle laboratuvarların aktif hale gelmesi için TR52 bölgesinde, 2017 yılı içerisinde bir adet teknik destek projesi hazırlanmıştır. Bu doğrultuda laboratuvar alt yapısı fizibilite raporu hazırlanarak aynı

yıl Kalkınma Bakanlığı'na (Mülga) gönderilen proje teklifi 2018 yılı yatırım programına alınarak proje tamamlanmıştır. Ön işlem laboratuvarı 01.11.2018 tarihinde aktif hale getirilmiştir.

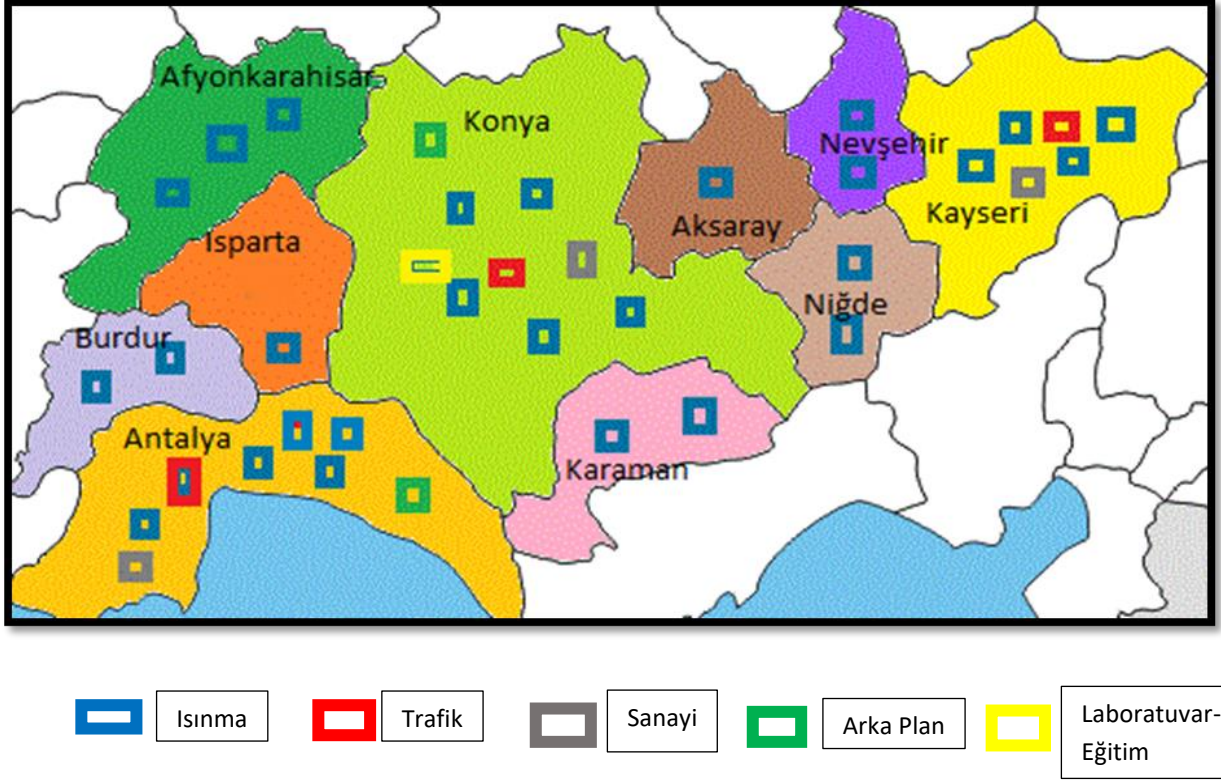

Harita 8 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne bağlı iller

Fotograf 5 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü Laboratuvarı

Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü sınırları içerisinde ulusal hava izleme ağına bağlı 39 adet hava kirliliği ölçüm istasyonu bulunmaktadır. Bunlardan 36 adedi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na, 3 adedi de Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na aittir.

Harita 9 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonlar

2020-2022 tarihlerinde topladığımız toz örneklemelerin ağır metal analizleri Bakanlığımız Çevre Referans Laboratuvarında yapılmıştır. Daha sonra Adana Halk Sağlığı Laboratuvarından devir alınan ICP-MS cihazının kurulumu gerçekleştirilmiş olup, 2023 yılından itibaren ağır metal analizleri kurum laboratuvarında yapılmaya başlamıştır. Ayrıca GS-MS cihazı ile havadaki uçucu organik bileşikler olan Benzen, Toluen, Etilbenzen ve o,p,m-Xylen parametrelerinin aktif örnekleme yöntemiyle BTEX ölçümleri de yapılmaktadır. Kurumumuz toplamda 12 adet analiz raporu hazırlayarak İl Müdürlüklerine ve Bakanlığımıza bildirmiştir.

Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü, kendine bağlı bulunan iller için emisyon envanteri oluşturarak yerel ölçekte veri analizleri yapmakta, "Temiz Hava Eylem Planlarının" geliştirilmesi hususunda yetkili yerel makamlara destek vermekte, Bölgesel Hava Kalitesi İzleme ağından elde edilen hava kalitesi ölçüm verilerinin validasyonlarını, analiz ve değerlendirmelerini yaparak hava kalitesi limit değerlerinin aşılması durumunda gerekli tedbirlerin alınması için yetkili kurumları bilgilendirmektedir.

Çizelge 21 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM10	SO2	NO1	O3	CO	PM2.5	Bte1	LoVO	Meteor. Sensör
1	Afyon	Merkez	AFYON - KARAYOLLARI PARKI	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
2	Afyon	Merkez	AFYON MERKEZ- (SELÇUKLU CAMİ)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
3	Afyon	Sandıklı	SANDIKLI	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
4	Aksaray	Merkez	AKSARAY	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
5	Antalya	Muratpaşa	MURATPAŞA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
6	Antalya	Muratpaşa	Antalya-Trafik	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
7	Antalya	Alanya	ALANYA	Isınma	Kentsel	1	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Antalya	Manavgat	MANAVGAT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
9	Antalya	Serik	SERİK	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
10	Antalya	Kumluca	KUMLUCA	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
11	Antalya	Kepez	KEPEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
12	Antalya	Gazipaşa	GAZİPAŞA	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1
13	Burdur	Merkez	BURDUR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
14	Burdur	Bucak	BUCAK	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
15	Isparta	Merkez	ISPARTA MERKEZ- (okul)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
16	Karaman	Merkez	KARAMAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
17	Karaman	Ermenek	ERMENEK	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
18	Kayseri	Kocasinan	KAYSERİ-HÜRRİYET	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
19	Kayseri	Melikgazi	KAYSERİ-MELİKGAZİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
20	Kayseri	Melikgazi	KAYSERİ-OSB	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
21	Kayseri	Melikgazi	KAYSERİ-TRAFIK	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
22	Kayseri	Kocasinan	KOCASINAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
23	Kayseri	Talas	TALAS	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
24	Konya	Meram	MERAM	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
25	Konya	Selçuklu	Bosna	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
26	Konya	Akşehir	AKŞEHİR	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
27	Konya	Ereğli	EREĞLİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
28	Konya	Selçuklu	KONYA-TRAFIK	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
29	Konya	Karatay	KARKENT	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
30	Konya	Karatay	SUNAYPARK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
31	Konya	Sarayönü	SARAYÖNÜ	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	1	1	-	-	-
32	Konya	Selçuklu	LABORATUVAR	Eğitim	Eğitim	1	1	1	1	1	-	-	-	-
33	Nevşehir	Merkez	NEVŞEHİR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-

34	Nevşehir	Avanos	AVANOS	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
35	Niğde	Merkez	NİĞDE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
36	Niğde	Bor	BOR	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-

5.1.6. Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Ankara, Bartın, Bolu, Çankırı, Düzce, Eskişehir, Karabük, Kastamonu, Kırşehir, Kırıkkale, Kütahya, Yozgat, Zonguldak illerini kapsayan Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkez Müdürlüğü; 10/07/2015 tarih ve 29412 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu’nun 15/06/2015 tarih ve 2015/7754 sayılı Kararı gereği kurulmuş ve 17/10/2016 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır.

Harita 10 – Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller

2005 yılı itibari ile online hava kalitesi izleme sürecine başlanan ülkemizde her bir il bazında kurulu olan istasyon sayısı günümüzde Yönetmelik esasları dikkate alınarak artırılmıştır. Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı 13 ilde toplam 50 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu kurularak işletmeye alınmıştır.

Bölgemizde bulunan Zonguldak İlinde yer alan Eren Enerji Elektrik Üretim AŞ.de 3 adet, Karabük İli Kardemir Demir Çelik fabrikasında bulunan 2 adet Hava kalitesi izleme İstasyonları ilgili Sanayi tesisleri tarafından işletilmekte olup, ölçüm sonuçları Bakanlığımız www.havaizleme.gov.tr adresinde online olarak yayınlanmaktadır.

Çizelge 22 – Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM10	SO2	NO1	O3	CO	PM2.5	Bte1	LoVO	Meteor. Sensör
1	Ankara	Çankaya	BAHÇELİEVLER	Isınma	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
2	Ankara	Yenimahalle	BATIKENT	Isınma	Kentsel	1	1	1				-	-	-

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2024

3	Ankara	Çankaya	ÇANKAYA	Isınma	Kentsel	1		1		1	1	-	-	1
4	Ankara	Çubuk	ÇUBUK-EMEP	Arka Plan	Kırsal		1	1	1			-	-	-
5	Ankara	Yenimahalle	DEMETEVLER	Isınma	Kentsel	1	1	1			1	-	-	-
6	Ankara	Etimesgut	ETİMESGUT	Isınma	Kentsel	1	1	1		1	1		-	-
7	Ankara	Keçiören	ETLİK	Isınma	Kentsel	1	1	1*		1*		-	-	-
8	Ankara	Mamak	KAYAŞ	Isınma	Kentsel	1	1					-	-	-
9	Ankara	Keçiören	KEÇİÖREN-SANATORYUM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1		1	-	-	-
10	Ankara	Mamak	MAMAK	Isınma	Kentsel	1	1	1		1		-	-	-
11	Ankara	Yenimahalle	OSTİM	Isınma-Sanayi	Kentsel	1	1	1	1		1	-	-	-
12	Ankara	Polatlı	POLATLI	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1		-	-	-
13	Ankara	Çankaya	SIHHİYE-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
14	Ankara	Sincan	SİNCAN	Isınma	Kentsel	1	1	1			1	-	-	-
15	Ankara	Altındağ	SİTELER	Isınma-Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
16	Ankara	Sincan	TÖREKENT	Sanayi	Kent çevresi	1	1	1		1	1	-	-	-
17	Ankara	Altındağ	ULUS-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
18	Ankara	Yenimahalle	ÜMITKÖY	Isınma-Arka Plan	Kent çevresi	1	1	1	1	1	1	-	-	-
19	Bartın	Merkez	BARTIN MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
20	Bolu	Mudurnu	ABANT	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1*	1	1	-	-	-
21	Bolu	Merkez	KIZILAY PARKI	Trafik	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
22	Bolu	Merkez	KARAÇAYIR PARKI	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
23	Çankırı	Merkez	ÇANKIRI MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
24	Düzce	Merkez	BELEDİYE	Trafik	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
25	Düzce	Merkez	BAHÇEŞEHİR	Isınma	Kentsel	1	1*	1	1			-	-	-
26	Düzce	Merkez	MERKEZ FIDANLIK	Isınma	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
27	Eskişehir	Odunpazarı	CUMHURİYET BULVARI	Trafik	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
28	Eskişehir	Odunpazarı	METİN SÖNMEZ İÖO	Sanayi	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
29	Eskişehir	Odunpazarı	ODUNPAZARI	Isınma	Kentsel	1	1	1*		1	1	-	-	-
30	Eskişehir	Tepebaşı	TEPEBAŞI	Isınma	Kentsel	1	1					-	-	-
31	Eskişehir	Odunpazarı	VIŞNEPARK	Isınma	Kentsel	1		1	1	1	1	-	-	-
32	Karabük	Merkez	75.YIL PARKI	Isınma	Kentsel	1	1			1	1	-	-	-
33	Karabük	Merkez	TÖREN ALANI	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
34	Karabük	Safranbolu	SAFRANBOLU	Isınma	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
35	Kastamonu	Merkez	KASTAMONU MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
36	Kastamonu	Azdavay	AZDAVAY	Arka Plan	Kırsal	1	1	1*	1	1*	1	-	-	1
37	Kırıkkale	Merkez	BULVAR PARK	Trafik	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
38	Kırıkkale	Merkez	KIRIKKALE MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
39	Kırşehir	Merkez	KIRŞEHİR MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
40	Kütahya	Merkez	ATATÜRK BULVARI	Trafik	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-

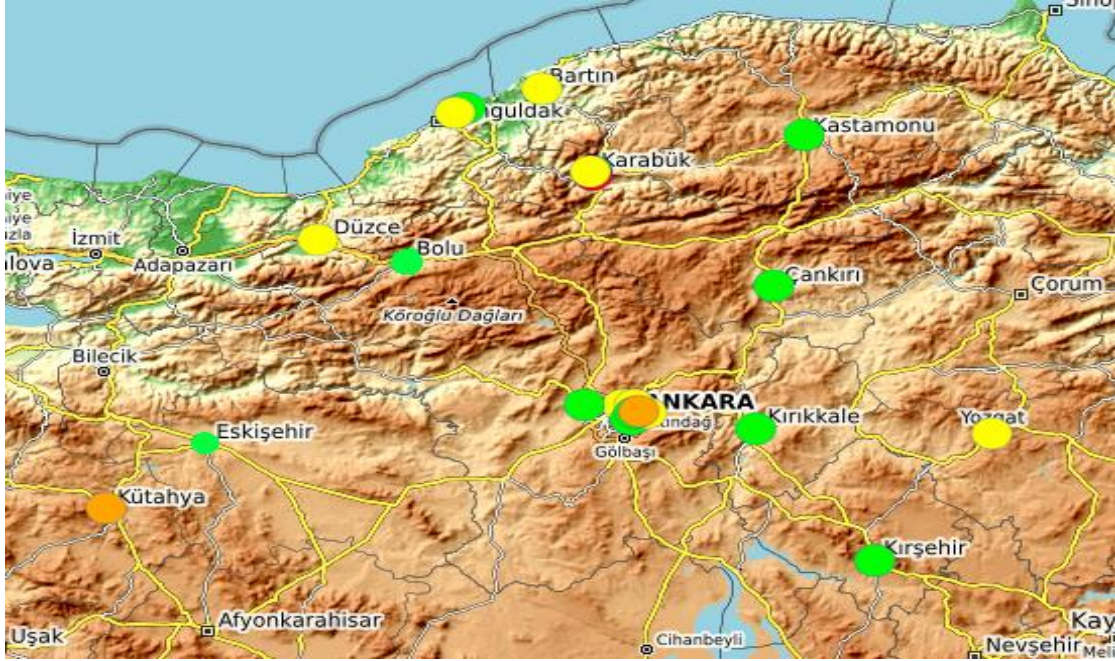
41	Kütahya	Merkez	HAYMEANA CAD.	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
42	Kütahya	Merkez	KENTPARK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
43	Kütahya	Tavşanlı	TAVŞANLI	Isınma-Sanayi	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	1
44	Yozgat	Merkez	YOZGAT MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
45	Yozgat	Sorgun	SORGUN	Isınma	Kentsel	1	1*	1*	1	1	1	-	-	-
46	Zonguldak	Merkez	TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-
47	Zonguldak	Çaycuma	ÇAYCUMA	Isınma-Arka Plan	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	1
48	Zonguldak	Ereğli	KRD. EREĞLİ	Isınma-Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1		-	-	1
49	Zonguldak	Kilimli	KİLİMLİ	Isınma	Kent çevresi	1	1	1		1	1	-	-	-
50	Zonguldak	Kozlu	KOZLU	Isınma	Kentsel	1	1	1		1	1	-	-	-

Not: * ile gösterilenler cihazlar arızalı olup atölyede yedek parça beklemektedir

Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı illerde Ankara 18, Kırıkkale 2, Kırşehir 1, Yozgat 2, Eskişehir 5, Kütahya 4, Bolu 3, Düzce 3, Çankırı 1, Bartın 1, Kastamonu 2, Karabük 3 ve Zonguldak 5 olmak üzere toplam 50 adet istasyon faaliyette olup, yazılım kilidi bulunan 22 adet istasyon www.havaizleme.gov.tr adresinden online olarak izlenebilmektedir.

2021K10-169535 nolu Hava Kirliliği Kaynakları ve Önlemlerin Tespiti projesi kapsamında Düzce, Karabük, Zonguldak ve Kütahya illerinde her bir ilde yer alan toplam 3 adet istasyonda hem PM10 hem de PM2.5 parametreleri bazında günlük toplanan numune örneklerinde Toplam Karbon, elementel karbon, organik karbon ile iyonlar (anyonlar (SO₄-2, NO₃-, Cl-) ve katyonlar (Na+, NH₄+, Ca²⁺, K+, Mg²⁺)) Ağır metallerin (kurşun, kadmiyum, arsenik, nikel vb.) analizleri yapılmıştır. Yapılan analizlerin neticesinde raporlar oluşturulmuştur.

2023K10-198440 nolu Analitik Laboratuvar Kurulumuna Esas Cihaz ve Ekipman Alımı Projesi kapsamında Analitik Laboratuvar kurulmuştur. Ankara ve Bolu illerine ait BTEX analizi ile Bolu ili PAH analizi yapılmıştır. Sorumluluk bölgesindeki 13 ili kapsayan 2017-2022 yılları uzun dönem hava kalitesi raporu hazırlanmıştır. Ayrıca 2017-2023 yıllarını kapsayan 13 ilin veri analiz çalışmaları yapılmıştır.

Harita 11 – Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri

5.1.7. Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini önlemek veya azaltmak, hava kalitesi ile ilgili bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla, Avrupa Birliği ile Ülkemizin ortak finanse ettiği “Marmara Bölgesinde Hava Kalitesi Alanında Kurumsal Yapılanma Projesi” kapsamındaki Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 2008 yılında İstanbul’da kurulmuştur.

Proje ile AB Hava Kalitesi Direktiflerinin mevzuatımıza aktarılması amacıyla hazırlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nin uygulanması için Marmara Bölgesi'nde hava kalitesi alanında izleme, yönetim ve kurumsal altyapının oluşturulması ve diğer bölgeler için de hava kalitesi alanında yapılacak olan çalışmalara model teşkil etmesi amaçlanmıştır.

Müdürlüğün görev alanına giren iller, Marmara Bölgesi'ndeki 11 ildir. Bu iller; İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Kocaeli, Sakarya, Bilecik, Yalova, Bursa, Balıkesir, Çanakkale'dir. Bu illerde; 2024 yılı sonu itibarıyla 65 adet hava kalitesi izleme istasyonu işletilmektedir. Bu istasyonlarda yer alan ve Kükürtdioksit, Partikül Madde (PM10 ve PM2.5), Azotoksitler, Ozon, Karbonmonoksit ve Uçucu Organik Bileşik Madde (VOC) ölçen cihazlar mevcuttur.

Harita 12 - Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller

Hava kalitesi ölçüm istasyonları; kentsel, trafik, endüstri ve kırsal olarak 4 ayrı kategoride kurulmuştur. Kategorilere göre ölçülen parametrelerde farklılık arz etmekte olup, Kükürtdioksit, Partikül Madde (PM10 ve PM2.5), Azotoksitler, Ozon, Karbonmonoksit, VOC Örneklemesi (Benzen, Toluene, Etil Benzen, Xsilen, M-Ksilen), Partikül Madde örneklemeleri, Meteorolojik Parametreler ölçülmektedir.

Harita 13 – Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri

Hava kalitesi ölçüm istasyonunda uluslararası standartlara uygun olarak otomatik cihazlar ile ölçüm yapılmakta olup elde edilen veriler bilimsel çalışmalar için en büyük kaynak teşkil etmektedir. Söz konusu hava kalitesi izleme istasyonlarından (1 adet kalibrasyon laboratuvarı ile beraber toplam 65 adet) elde edilen örneklerin analitik laboratuvarında uluslararası normlar doğrultusunda; Ağır Metaller (Pb, Cd, Ni ve As), PAHs (Poliaromatik hidrokarbonlar), BTEX (Benzen, Toluen, Etilbenzen ve Xsilen) analizleri yapılmaktadır.

Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü Analitik Laboratuvarı bünyesinde yapılan çalışmalar kapsamında;

- **Ağır Metal ve PAHs Örneklemeleri:** 2024 Yılı Ağır Metal ve PAHs Örneklemeleri Tekirdağ ili, Çorlu ve Muratlı ilçelerinde gerçekleştirilmiştir. Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi'nde 15 Mayıs 2024 ile 22 Temmuz 2024 tarihleri ve Muratlı'da 07 Ağustos 2024 ile 16 Aralık 2024 tarihlerinde MCZ LVS16 örneklemme cihazı ile 78 adet numune toplanmıştır. Numune alma periyodu 2 haftada bir olacak şekilde ayarlanmıştır. Daha sonra bu numuneler analiz için MTHM Analitik laboratuvarına götürülmüştür.

- **BTEX Örneklemeleri:** 2024 Yılı BTEX Örneklemeleri Tekirdağ İli, Çorlu ve Muratlı ilçelerinde gerçekleştirilmiştir. Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi'nde 15 Mayıs 2024 ile 22 Temmuz 2024 tarihleri ve Muratlı'da 05 Eylül 2024 ile 16 Kasım 2024 tarihlerinde MCZ µPNS14 örneklemeye cihazı ile 125 adet numune toplanmıştır. Numune alma periyodu 2 haftada bir olacak şekilde ayarlanmıştır. Daha sonra bu numuneler analiz için MTHM Analitik laboratuvarına götürülmüştür.

Fotoğraf 6- Muratlı Ölçüm Bölgesi ve Çorlu Deri Organize Sanayi

Bölgede bulunan 11 il ve bağlı ilçelerin istemesi durumunda, Mobil Hava Kalitesi Ölçüm Aracıyla ölçümler yapılmakta ve hava kalitesi değerlendirme raporları hazırlanmaktadır.

Bu doğrultuda 2024 yılı içerisinde;

- 15.10.2023 ile 05.05.2024 tarihleri arasında Bursa ili Kestel ilçesinde,
 - 06.05.2024 ile 23.07.2024 arasında Tekirdağ ili Ergene ilçesinde,
 - 23.07.2024 ile 10.01.2025 tarihleri arasında Tekirdağ ili Muratlı ilçesinde,
- ölçümler yapılmıştır ve hava kalitesi değerlendirme raporları hazırlanmıştır.

Çizelge 23 - Marmara Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	Lo VO	Meteor. Sensör
1	Balıkesir	Altıeylül	BALIKESİR (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
2	Balıkesir	Bandırma	BANDIRMA MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
3	Balıkesir	Edremit	EDREMIT MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
4	Balıkesir	Erdek	ERDEK MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1
5	Balıkesir	Karesi	MERKEZ (TRAFİK) MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
6	Bilecik	Merkez	BİLECİK (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
7	Bilecik	Bozüyük	BOZÜYÜK MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
8	Bursa	Osmangazi	BURSA (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	-	1	-	1	-	1	1
9	Bursa	Yıldırım	BURSA BEYAZIT CAD. MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	-	1	-	-
10	Bursa	İnegöl	İNEGÖL MTHM	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
11	Bursa	Kestel	KESTEL MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	-	-	-	-	1
12	Bursa	Osmangazi	KÜLTÜRPARK MTHM	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	-	1	-	-	1
13	Bursa	Nilüfer	ULUDAĞ ÜNİV. MTHM	Isınma / Arka Plan	Kentsel/ Kent Çevresi	-	1	1	1	-	1	-	-	1
14	Bursa	Gürsu	Gürsu MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
15	Bursa	Kestel	Kestel Hilal Park MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
16	Çanakkale	Merkez	ÇANAKKALE (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2024

17	Çanakkale	Lapseki	LAPSEKİ MTHM	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	1	-	-	1
18	Çanakkale	Çan	ÇAN MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
19	Çanakkale	Biga	BİGA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	1
20	Edirne	Merkez	EDİRNE (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
21	Edirne	Merkez	KARAAĞAÇ MTHM	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	1	-	-	1
22	Edirne	Keşan	KEŞAN MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
23	İstanbul	Başakşehir	BAŞAKŞEHİR MTHM	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
24	İstanbul	Esenyurt	ESENYURT MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
25	İstanbul	Kağıthane	KAĞITHANE MTHM	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	-	1	-	-	1
26	İstanbul	Üsküdar	KANDİLLİ MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	1
27	İstanbul	Şişli	MECİDİYEKÖY MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
28	İstanbul	Silivri	SİLİVRİ MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
29	İstanbul	Sultanbeyli	SULTANBEYLİ MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
30	İstanbul	Sultangazi	SULTANGAZİ MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
31	İstanbul	Şile	ŞİLE MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1
32	İstanbul	Bahçelievler	ŞİRİNEVLER MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	-	1	-	-
33	İstanbul	Ümraniye	ÜMRANIYE MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
34	İstanbul	Üsküdar	ÜSKÜDAR MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
35	İstanbul	Şişli	MTHM	Eğitim	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	1	-
36	Kırklareli	Merkez	KIRKLAERLİ (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
37	Kırklareli	Vize	VİZE EMEP	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	-	-	-	1
38	Kırklareli	Demirköy	LİMANKÖY MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1
39	Kırklareli	Lüleburgaz	LÜLEBURGAZ MTHM	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
40	Kocaeli	İzmit	KOCAELİ (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
41	Kocaeli	Dilovası	DİLOVASI (UHKİA)	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
42	Kocaeli	Dilovası	Dilovası İMES 1	Tesis Etki Alanı	Sanayi	1	-	1	-	1	-	-	-	1
43	Kocaeli	Dilovası	Dilovası İMES 2	Tesis Etki Alanı	Sanayi	1	-	1	-	1	-	-	-	1
44	Kocaeli	İzmit	ALİKAHYA MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
45	Kocaeli	Gölcük	GÖLCÜK MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
46	Kocaeli	İzmit	İZMİT MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	1	-	-
47	Kocaeli	Kandıra	KANDIRA MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1
48	Kocaeli	Körfez	KÖRFEZ MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	-	1	-	-	1
49	Kocaeli	Başiskele	YENİKÖY MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
50	Kocaeli	Gebze	GEBZE MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	1	1
51	Kocaeli	Gebze	GEBZE OSB MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	-	1	1	1	-	1	1	-	1
52	Sakarya	Adapazarı	SAKARYA (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
53	Sakarya	Adapazarı	MERKEZ MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
54	Sakarya	Adapazarı	OZANLAR MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
55	Sakarya	Hendek	HENDEK OSB MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	-	1	1	1	-	1	-	-	1

56	Tekirdağ	Süleyman-paşa	TEKİRDAĞ (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
57	Tekirdağ	Süleyman-paşa	MERKEZ MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	-	1	-	-
58	Tekirdağ	Kapaklı	ÇERKEZKÖY MTHM	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
59	Tekirdağ	Çorlu	ÇORLU MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	1	1
60	Tekirdağ	Çorlu	ÇORLU OSB MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	-	1	1	1	-	1	-	-	1
61	Yalova	Merkez	YALOVA (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
62	Yalova	Altınova	ALTINOVA MTHM	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	-	1	1	-	1
63	Yalova	Armutlu	ARMUTLU MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1
64	Seyyar Araç	-	Seyyar Araç 06 DV 9980	Seyyar		1	1	1	1	1	1	-	-	1

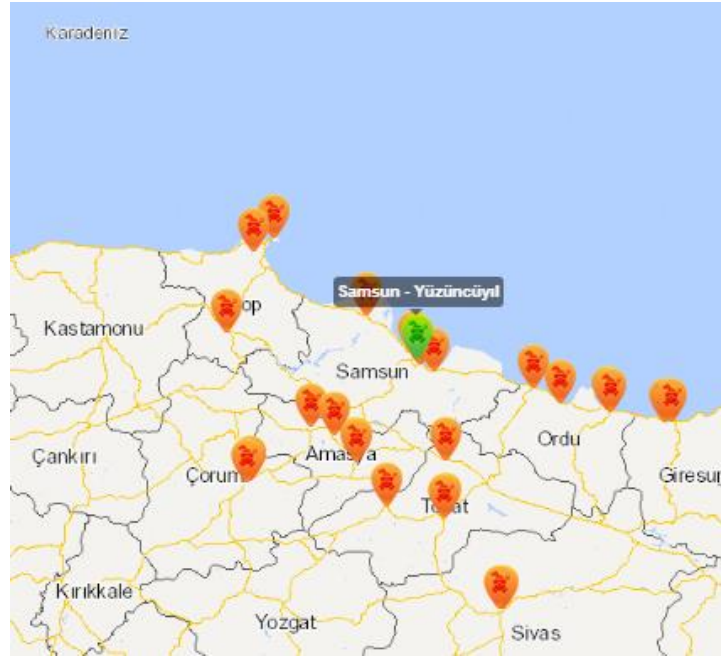
5.1.8. Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 10/07/2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2015/7754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile doğrudan Merkeze bağlı olarak Amasya, Çorum, Giresun, Ordu, Samsun, Sinop, Sivas ve Tokat illerinde hava kalitesini izlemek, yönetim ve kurumsal altyapı oluşumunu sağlamak, ülkemizde ve diğer bölgelerimizde hava kalitesi alanında yapılacak çalışmalara destek ve katılım sağlamak amacıyla 2017 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Samsun İli'nde kurulmuştur.

Harita 14 - Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller

Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü bölgeden elde edilen hava kalitesi ölçüm verilerinin validasyonlarını, analiz ve değerlendirmelerini yaparak politika oluşturulması aşamasında karar vericilere destek sunmakta, hava kalitesi limit değerlerinin aşılması durumunda gerekli tedbirlerin alınması için yetkili kurumları bilgilendirmektedir. Ayrıca Temiz Hava Eylem Planlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında ilgili kurumlara destek vermektedir.

Harita 15 - Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonlar

Bölgede 21 adet kentsel (ısınma), 1 adet endüstri (sanayi), 1 adet kırsal (arka plan) ve 6 adet de trafik olmak üzere toplamda 29 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu bulunmaktadır. Söz konusu istasyonlarda partikül madde (PM_{10} ve $PM_{2,5}$), kükürtdioksit (SO_2), azotoksitler (NO_x), Ozon (O_3) ve karbonmonoksit (CO) parametreleri ölçülmektedir. Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının tipleri ve ölçüm parametreleri Çizelge 24'te verilmektedir.

Çizelge 24 - Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ			ÖLÇÜLEN PARAMETRELER											
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2,5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Amasya	Merkez	AMASYA	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
2	Amasya	Merzifon	AMASYA-MERZİFON	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
3	Amasya	Suluova	AMASYA-SULUOVA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
4	Amasya	Merkez	AMASYA-ŞEHZADE	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
5	Çorum	Merkez	ÇORUM	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
6	Çorum	Merkez	ÇORUM-BAHABEY	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
7	Çorum	Merkez	ÇORUM-MİMAR SİNAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	0	-	-	-
8	Giresun	Merkez	GİRESUN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
9	Giresun	Merkez	GİRESUN-GEMİLERÇEKEĞİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
10	Ordu	Altınordu	ORDU-ALTINORDU	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
11	Ordu	Fatsa	ORDU-FATSA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
12	Ordu	Altınordu	ORDU-KARŞIYAKA	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
13	Ordu	Ünye	ORDU-ÜNYE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
14	Samsun	İlkadım	SAMSUN-İLKADIM HASTANE	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
15	Samsun	Atakum	SAMSUN-ATAKUM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1

16	Samsun	Bafra	SAMSUN-BAFRA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
17	Samsun	Canik	SAMSUN-CANIK	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
18	Samsun	Tekkeköy	SAMSUN- TEKKEKÖY	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
19	Samsun	İlkadım	SAMSUN-YÜZÜNCÜYIL	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
20	Sinop	Merkez	SINOP	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
21	Sinop	Boyabat	SINOP-BOYABAT	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
22	Sinop	Erfelek	SINOP-ERFELEK	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	-	-	-	-	1
23	Sivas	Merkez	SİVAS-BAŞ ÖĞRETMEN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	1	-	-	1
24	Sivas	Merkez	SİVAS-İSTASYON KAVŞAĞI	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
25	Sivas	Merkez	SİVAS-METEOROLOJİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
26	Tokat	Merkez	TOKAT	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
27	Tokat	Erbaa	TOKAT-ERBAA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
28	Tokat	Merkez	TOKAT-MEYDAN	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
29	Tokat	Turhal	TOKAT-TURHAL	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-

5.2. Denizlerde Bütünleşik İzleme Çalışmaları

Bakanlığımız ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü ve TÜBİTAK-MAM işbirliği ile 2014 yılından bu yana düzenli olarak sürdürülen “Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı (DEN-İZ)”, ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik; ulusal mevzuatımız, Barcelona ve Bükreş Sözleşmeleri ve AB direktifleri çerçevesinde, alınacak tedbir, politika ve stratejilere altlık oluşturulmakta ve alınan önlemlerin etkinliğinin değerlendirilmesi yapılmaktadır. Üçer senelik dönemleri içerecek şekilde planlanmış olan programın 2023-2025 dönemi çalışmaları devam etmektedir.

Mevcut durumda DEN-İZ Programı çerçevesinde 85 kıyı su kütlesi (23’ü Marmara Denizi, 17’si Karadeniz, 24’ü Ege Denizi ve 21’i Akdeniz) ile 15 Deniz Değerlendirme Alanı (3’ü Marmara Denizi, 5’i Karadeniz, 3’ü Ege Denizi ve 4’ü Akdeniz) kapsamında Karadeniz’de 97 istasyon, Marmara Denizi’nde 150 istasyon (Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) Projesi ile), Ege Denizi’nde 96 istasyon, Akdeniz’de ise 82 istasyon olmak üzere; toplamda tüm denizlerimizde 425 istasyonda izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır. İzlemeler Karadeniz, Akdeniz ve Ege Denizi’nde, yaz ve kış olmak üzere yılda 2 dönem, Marmara Denizi ilkbahar, yaz ve kış olmak üzere yılda 3 dönem yapılmaktadır. DEN-İZ Programı izleme kapsamı açısından biyolojik çeşitlilik izleme, fizikokimyasal ve besin elementleri, radyoaktivite izlenmesi, sedimanda ve biyota kirleticilerin izlenmesi, su altı gürültüsünün izlenmesi, iklim değişikliği etkilerinin izlenmesi, deniz memelilerinin izlenmesi, deniz çöplerin izlenmesi ve değerlendirilmesi gibi çok çeşitli bileşenleri içermektedir.

Deniz izleme verileri UNEP/MAP Sekreteryasına, Karadeniz Komisyonu Sekreteryasına, TÜİK ve ulusal kurumlara rapor edilmektedir. Üçer yıllık program sonunda ise özet raporlar ve sempozyum gibi araçlarla bilgiler ve değerlendirmelerin kamuoyu ile paylaşılması sağlanmaktadır.

Harita 16 - Denizlerde bütünleşik kirlilik izleme çalışması izleme noktaları

5.3. Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri

Kirletici niteliği yüksek sanayi tesislerinin bacalarından yayılan emisyonların sürekli izlenmesi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın öncelikli çalışma konuları arasında yer almaktadır.

Konu ile ilgili bir AB standardı olan "Sabit Kaynaklarda Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemlerinin Kalite Güvence Sistemi EN 14181" esas alınarak birçok teknik hususları içeren Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri Tebliği 12 Ekim 2011 tarihli ve 28082 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sanayi tesislerinde kurulu bulunan Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemlerinin (SEÖS), Tebliğ'de belirtilen kriterlere uygun hale getirilmesini müteakiben, sürekli emisyon ölçüm sistemlerinin doğru olarak işletilmesini sağlamak ve dolayısıyla güvenilir verilerin elde edilmesi amacıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından sürekli emisyon ölçüm sistemlerinin kurulması, Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemlerinden elde edilen verilerin depolanması, verilerin geçerli kılınması ve devamında Bakanlık merkezine çevrimiçi (online) aktarılması hususlarını kapsayan 24 Nisan 2014 tarihli ve 2014/12 sayılı "Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri Çevrimiçi (online) İzleme Genelgesi" yayımlanmıştır.

Tesisler faaliyet gösterdikleri sektöre göre, SEÖS Çevrimiçi İzleme Genelgesinde belirtilen tarihler kapsamında kademeli olarak bağlantılarını gerçekleştirmektedir.

Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri Tebliğinde yer alan ve yükümlülüklerini yerine getiren tesislerden, gelen veriler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından çevrimiçi olarak izlenmektedir.

2024 yılı sonu itibarıyla; "Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri Tebliği"nde yer alan ve yükümlülüklerini yerine getiren tesislerden, 411 adet kirletici vasfı yüksek sanayi tesisine ait 792 baca, 7/24 on-line izlenerek veriler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Merkezi Veri Tabanına anlık olarak aktarılmakta ve elektronik olarak arşivlenmektedir.

Ayrıca sanayi tesisleri sürekli emisyon ölçüm sistemlerinden gelen emisyon verilerinin işlenmesi, kayıt altında tutulması ve raporlanması işlemleri için “Sürekli İzleme Merkezi” Yazılımı geliştirilmiş ve kullanılmaktadır.

5.4. Sürekli Atıksu İzleme Çalışmaları

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından atık su arıtma tesisi anlık izlenerek verileri Sürekli İzleme Merkezinde (SİM) toplanıp değerlendirilmektedir. 2024 yılında Sürekli Atık Su İzleme Sistemleri ile yüksek kapasiteli 444 tesis sürekli izlenmiştir. Tesislerde anlık pH, iletkenlik, sıcaklık, çözülmüş oksijen, debi, KOİ ve AKM parametreleri 7/24 takip edilmektedir. Marmara Denizi Koruma Eylem Planı kapsamında 2021/14 sayılı "Marmara Bölgesi'nde Bulunan Atık Su Arıtma Tesislerinin Gerçek Zamanlı İzlenmesi" konulu Genelge 02/07/2021 tarihinde yayımlanmıştır. Genelge ile Marmara Bölgesinde alıcı ortama deşarj eden tesislerin arıtma tesisi giriş ve çıkış debileri ile numune alma yönünden on-line takip edilmektedir. SİM üzerinden, uzaktan otomatik numune aldırma yöntemi ile bu tesislerde 7/24 teknolojik denetim yapılmaktadır. Suyu ısı transferi amaçlı (soğutma suları) kullanarak alıcı ortama deşarj eden tesisler ise giriş ve çıkışlarında debi ve sıcaklık yönünden on-line izlenmektedir. SİM üzerinden 2024 yılında toplam 88 tesis bu kapsamda izlenmektedir.

İnternet ortamından sisteme giriş için hem tesislere hem de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerine kullanıcı adı ve şifre tanımlanmaktadır ve sürekli izleme merkezi web uygulaması (www.sim.csb.gov.tr) ile verilere erişilmektedir. Söz konusu veriler karar destek sistemi olarak görev yapmakta, tesislerin sektörel bazda analizine imkan sağlamakta ve SKKY Sektör tablolarının yönlendirilmesine veri sağlamaktadır. Bu veriler sayesinde sistemin alarm durumlarında numune alması sağlanarak arıtma tesislerinde uzaktan ve etkin denetim mekanizması geliştirilmiştir.

5.5. Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Çalışmaları

Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı (EKİP) ile Ergene, Küçük Menderes, Gediz, Kuzey Ege, Sakarya ve Susurluk Havzalarında 2014 yılından bu yana izleme çalışmaları yapılmaktadır.

Program ile yoğun evsel ve endüstriyel kirleticilerin baskısı altında bulunan havzalarda, alıcı ortamda su izleme çalışmalarının yapılarak sıcak noktaların belirlenmesi ve havza bazında kirliliğin önlenmesine yönelik gerekli önlemlerin alınmasına veri sağlanması amaçlanmıştır.

Havzalarda dönemsel numuneler alınıp, analizleri mobil su ve atık su laboratuvarında ve “Çevre Referans Laboratuvarında (ÇRL)” yapılmaktadır. Düzenli yürütülen izlemelerden elde edilen tespitler sonucu 2017-2019 yılında program geliştirilerek sıcak noktalarda ve havzada yer alan tüm SAİS’lerde izleme çalışmaları yapılmıştır. Söz konusu tesislerin arıtma indeksini belirlenmiş, arıtma karnelerine altlık oluşturulmuştur. 2018 yılında mevcut havzalara ilave olarak Kahramanmaraş Aksu Çayı da eklenmiştir. 2021 yılında COVID-19 pandemisi nedeniyle program yürütülememiştir. 2022 yılında söz konusu havzalarda sıcak noktalarda ve SAİS Kurulu tesislerde izleme çalışması tamamlanmıştır. 2023 yılında ise söz konusu havzalarda alıcı ortamda izleme çalışmaları tamamlanmıştır. Erzincan’ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazası sonrasında mobil ekipler alana yönlendirilmiş bu sebeple 2024 yılında izleme çalışmasına ara verilmiştir.

EKİP verilerinden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın ilgili birimleri, özellikle havza eylem planları veya kirlilik önlenmesine yönelik projelerde, mevzuat çalışmalarında havza bazlı limitlere yön verirken yararlanmaktadır.

5.6. Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı

Avrupa Kirletici Salım ve Taşıma Kaydının kurulmasına ilişkin 18/1/2006 tarihli ve (AT) 166/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmış olan Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği 4 Aralık 2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

KSTK; endüstriyel tesislerden kaynaklanan kirleticilerin hava, su, toprak gibi alıcı ortamlara bırakılmasına ve kirleticiler ile atıkların arıtma, işleme vb. faaliyetler için taşınmasına ilişkin bilgileri içeren ve düzenli aralıklarla raporlanan envanterin uluslararası tanımıdır. Yönetmelik, Ek-1 Faaliyetlerin Listesi'nde 9 Sektör altında sınıflandırılmış 65 endüstriyel faaliyet için kademeli olarak yürürlüğe girmekte ve 91 kirleticinin raporlanmasını kapsamaktadır. Yönetmeliğin yayımı tarihinde enerji ve metal sektörü; bir yıl sonra

maden ve kimya sektörü; iki yıl sonra atık ve atıksu yönetimi ile kağıt ve ahşap sektörü; üç yıl sonra yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler ve diğer faaliyetler başlığı altında yer alan endüstriyel faaliyetleri gerçekleştiren tesisler KSTK Sistemine dahil olarak yıllık raporlamalarını kademeli olarak gerçekleştirmektedir.

Çizelge 25'te görüleceği üzere, 2024 yılı sonu itibari ile enerji ve metal sektörleri Sisteme iki rapor sunmuşken, maden ve kimya sektörleri ilk raporlarını sunmuştur. Kademeli uygulama nedeniyle, tüm sektörlerin ve endüstriyel faaliyetlerin Sisteme dahil olması ve sunulan raporların veri doğrulamasının tamamlanması en erken 2027 yılında gerçekleşecektir.

Çizelge 25 - KSTK Sistemi Sektörel Kademeli Yürürlük Tarihleri

Tesisin ana faaliyetinin dahil olduğu sektör	Yürürlük tarihi	Kayıt için son tarih	İlk raporlama yılı	İlk KSTK raporu için son tarih
Enerji sektörü	4 Aralık 2021	4 Haziran 2022	2022	31 Mart 2023
Metal üretimi ve işlenmesi	4 Aralık 2021	4 Haziran 2022	2022	31 Mart 2023
Mineral/Maden sanayisi	4 Aralık 2022	4 Haziran 2023	2023	31 Mart 2024
Kimya sanayisi	4 Aralık 2022	4 Haziran 2023	2023	31 Mart 2024
Atık ve atıksu yönetimi	4 Aralık 2023	4 Haziran 2024	2024	31 Mart 2025
Kağıt ve ahşap üretimi ve işlenmesi	4 Aralık 2023	4 Haziran 2024	2024	31 Mart 2025
Yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	4 Aralık 2024	4 Haziran 2025	2025	31 Mart 2026
Gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler	4 Aralık 2024	4 Haziran 2025	2025	31 Mart 2026
Diğer faaliyetler	4 Aralık 2024	4 Haziran 2025	2025	31 Mart 2026

Bakanlığımız ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü bünyesinde hizmet veren KSTK Merkezi, halihazırda yaklaşık 2500 sanayi tesisinin kayıt prosedürü için proses detaylarının ve kapasitelerinin gözden geçirilmesi ve sundukları verilerin kalite kontrolü de dahil olmak üzere iş ve işlemleri yürütmüştür. Tüm sektörler dahil edildiğinde KSTK'nın 4.000'den fazla tesisi kapsamı beklenmektedir. 2024 yılı sonu itibari ile KSTK Sisteminde Bakanlık, İl Müdürlükleri ve Tesis kullanıcılarını kapsayan yaklaşık 2.100 aktif kişi bulunmakta olup KSTK Yönetmeliğinin

yayımlanmasından itibaren 620'den fazla resmi yazışma yapılmış ve 3.300'den fazla e-posta cevaplanmıştır.

Çizelge 26 - Sayılarla KSTK Sistemi

Sektör	KSTK Erişimi Sağlanan Tesis Sayısı*	Kayıtlı Tesis Sayısı
Enerji	99 (4 Aralık 2021’den itibaren)	78
Metal	765 (4 Aralık 2021’den itibaren)	684
Mineral/Maden	770 (4 Aralık 2022’den itibaren)	356
Kimya	465 (4 Aralık 2022’den itibaren)	215
Atık ve Atıksu Yönetimi	219 (4 Aralık 2023’den itibaren)	Kayıt onay süreci devam ediyor.
Kağıt ve Ahşap	136 (4 Aralık 2023’den itibaren)	Kayıt onay süreci devam ediyor.
Yoğun Hayvancılık ve Su Ürünleri	2 (4 Aralık 2024’den itibaren)	2025 yılı sonunda onaylanacaktır.
Gıda ve İçecek	13 (4 Aralık 2024’den itibaren)	2025 yılı sonunda onaylanacaktır.
Diğer Faaliyetler (Tekstil, Deri Tabaklama, Tersane)	23 (4 Aralık 2024’den itibaren)	2025 yılı sonunda onaylanacaktır.
Toplam	2.492	1.333

**Erişimi sağlanan tesislerin KSTK Yönetmeliği'ne tabi olmadığıнын tespiti halinde bu tesislerin KSTK erişimleri kapatılmaktadır, erişim sağlanan tesis sayısı ile kayıtlı tesis sayısı arasındaki farkın nedeni budur.*

KSTK'ya kayıtlı ilk 4 sektörden 1.333 tesisin konumları ve dağılımları Şekil 2'deki harita üzerinde görülmekte olup renkler tesislerin dahil olduğu sektörleri göstermektedir.

Şekil 2 –KSTK Tesislerinin Coğrafi Dağılımı (ÇŞİDB, sim.csb.gov.tr, 2024)

KSTK Sistemi'nde oluşan verinin kalitesinin sağlanması ve uygulamada oluşan tereddütleri gidermeye yönelik çok sayıda yardımcı doküman, duyuru ve Kılavuz yayınlanmış olup farklı içerik ve katılımcılarla çeşitli eğitimler gerçekleştirilmiştir. KSTK Yönetmeliği'nin uygulanmasına yönelik tüm kılavuz, duyuru, sunum, haber ve yönlendirmeler Ulusal KSTK internet sitesi <http://www.kstk.gov.tr/> adresi üzerinden paylaşılmaktadır.

Ulusal KSTK'nın geleceğini öngörmek ve yönlendirmek için, KSTK'ların geliştirilmesine yönelik uluslararası hedeflerin, planların, güncellemelerin ve uygulama örneklerinin paylaşıldığı ve tartışıldığı KSTK Çalışma Gurubu ile KSTK Protokolü toplantılarına düzenli olarak katılım sağlanmaktadır.

Ayrıca, raporlamanın teknik gereklilikleri konusunda tesisler için bir Raporlama Prosedürü hazırlığına başlanmıştır.

Temmuz 2024'te bir dizi proje başlatılmış olup ilk aşama olan küçük ölçekli "KSTK Uygulamalarında İdari ve Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi FAZ-1" TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi ile yürütülmüş ve 13 Aralık 2024 tarihinde tamamlanmıştır. Söz konusu Projenin Faz-2 hazırlık çalışmaları başlatılmış olup 2025 yılında yürütülecektir.

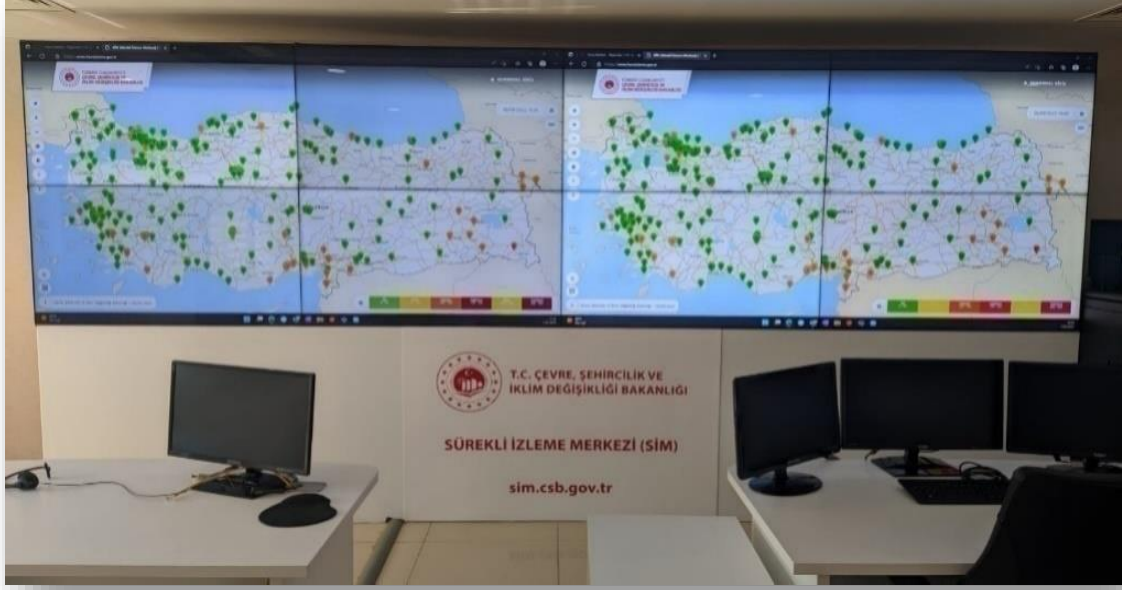
Daha iyi ve daha kolay veri doğrulaması için KSTK Yazılımının iyileştirilmesi ve KSTK Yazılımının Sürekli İzleme Merkezi Yazılımı ile entegre edilmesi konusunda 2025 yılında yeni bir proje başlatılacaktır.

Türkiye Aarhus Sözleşmesi veya PRTR Protokolü'ne taraf olmamakla birlikte; AB Müktesebatına Uyum için Türkiye 2008 Yılı Ulusal Programı'na göre, KSTK Sistemini 2009 yılı sonrasında kurmayı ve AB'ye üyelikle birlikte uygulamayı hedeflemiştir. Ancak, Daire Başkanlığımızın tüm KSTK faaliyetleri, KSTK verisinin 2027'den sonra herhangi bir zamanda kamuya açıklanabileceği varsayımına dayanarak yürütülmektedir. Dolayısıyla ilk birkaç yıl KSTK verisine kamusal erişim olmasa bile verinin toplulaştırılmış halinin çevrenin korunması ve kirliliğin azaltılması nihai hedefi doğrultusunda kullanılması planlanmaktadır. Kamuoyuna açılmadan önce KSTK verisinin; Minamata, Rotterdam, Basel ve Stockholm Sözleşmeleri ve LBS Protokolü gibi diğer izleme ve raporlama gereklilikleri veya yaşam döngüsü analizi çalışmaları veya KSTK tarafından beslenebilecek diğer sistemler için etkin kullanımını garanti etmek amaçlanmaktadır.

KSTK'nın geliştirilmesinde önemli ilerlemeler kaydedilmiş olup KSTK verisinin kullanımı ve diğer veri tabanları ve raporlama mekanizmalarıyla entegrasyonu yoluyla üretilen bilginin, karar vericilere daha iyi çevresel koşullar yaratma konusunda yol göstermesi için büyük potansiyel görülmekte, bu nedenle genç Türkiye KSTK'sının sürekli ve yoğun bir şekilde geliştirilmesine devam edilmektedir.

5.7. Sürekli İzleme Merkezi

Bakanlığımızca üretilen çevresel izleme verilerinin etkin yönetiminin sağlanması, erken uyarı sistemleri oluşturulması, etkili denetim mekanizmalarının geliştirilmesi, uygun raporlama ve değerlendirme araçlarıyla elde edilen veriye dayalı politikalar üretilmesi, karar mekanizmalarına, mali destek ve teşviklere yön verilmesi amacıyla yürütülen "Ölçüm Sistemlerinin Standardizasyon, Entegrasyon ve Modernizasyonu Projesi" kapsamında 2018 yılında Bakanlığımız Gölbaşı yerleşkesinde "Sürekli İzleme Merkezi (SİM)" kurulmuştur (Fotoğraf 7).

Fotoğraf 7 - Sürekli İzleme Merkezi

Merkez her gün binlerce vatandaş, kamu kurumları, belediyeler, tesisler, üniversiteler, Avrupa Çevre Ajansı, İklim Değişikliği grupları gibi kuruluşlara veri üretmektedir. SİM platformu mevcutta 15.000 Sensör, analizör ve cihaz yönetimi yapmakta, 70 milyar data yönetimi ile büyük veri tabanı sunmaktadır. Sadece Hava Kalitesi, SAİS ve SEÖS'den günde yaklaşık 40 milyon veri toplanmaktadır.

Gelinen aşamada Hava Kalitesi İzleme İstasyonları, Atıksu İzleme İstasyonları (SAİS), Emisyon İzleme İstasyonları (SEÖS) sürekli olarak izlenerek yönetilebilmekte ve raporlanabilmektedir. Denizlerde Bütünleşik İzleme Verileri ile Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme verileri ile SİM yazılımına aktarılarak haritalandırma, grafik ve rapor alma işlemleri gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca, IOS ve ANDROID platformlarda çalışan mobil uygulamalar geliştirilmiştir. Problardan alınan veriler yazılım aracılığı ile SİM'de kesintisiz yönetilmektedir.

Bakanlığımızca belirlenen prosedür kapsamında yetkilendirilen kullanıcılar www.sim.csb.gov.tr internet adresi üzerinden, ilk aşamada entegre edilen veri tabanları ile oluşturulan 700'ün üzerinde raporlama ekranı ile havza, deniz, hava kalitesi, SAİS ve SEÖS raporlarına ulaşabilmektedir. SİM'den edinilen çevresel izleme verileri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının ilgili birimleri ve akademik çalışmalara katkı sağlamaktadır.

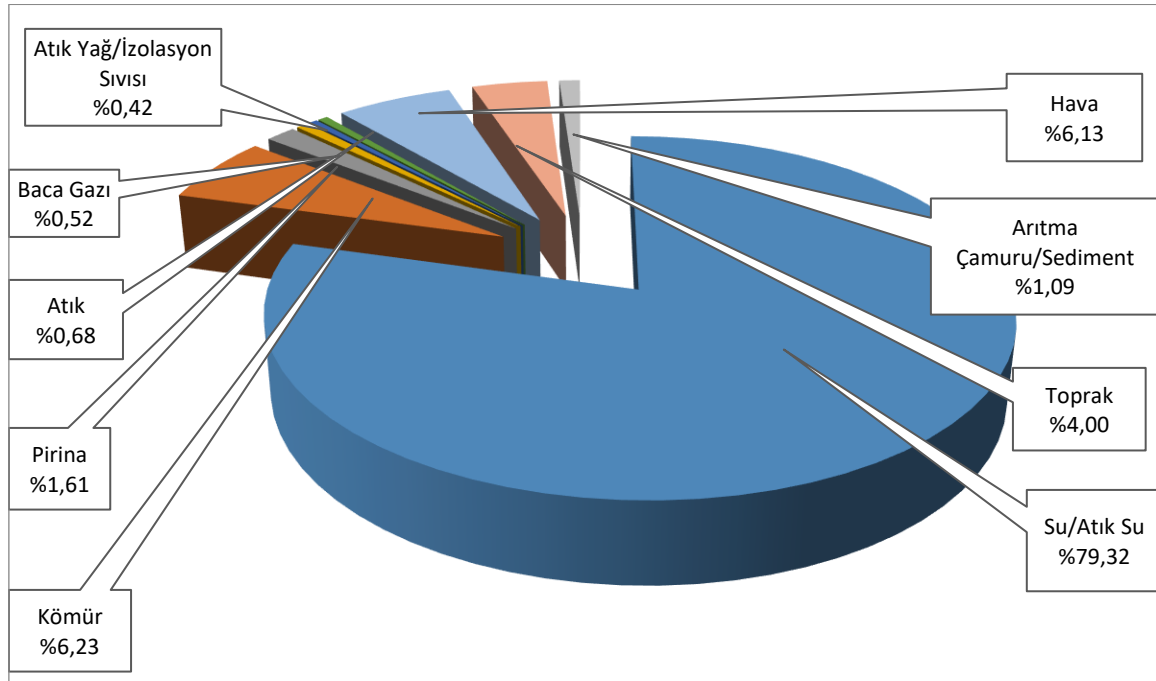
5.8. Çevre Referans Laboratuvarı Analiz Hizmetleri

Laboratuvar çalışmaları, "TS EN ISO/IEC 17025: Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yetkinliği için Genel Gereklilikler Standardı" kapsamında sürdürülmektedir.

2008 yılından bu yana “TS EN ISO/IEC 17025” kapsamında Akreditasyon Belgesi’ne sahip olan Çevre Referans Laboratuvarı’nda beş kapsamda 52 parametre ile başlayan akreditasyon süreci, on farklı kapsamda (su, atık su, toprak, atık, arıtma çamuru, atık yağlar, izolasyon sıvıları, kömür, pirina ve baca gazı) 665 parametre ile devam etmekte olup; toplamda 1200’den fazla parametrenin analizi yapılabilir durumdadır.

31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla 1527’si su/atık su, 120’si kömür, 31’i pirina, 13’ü atık, 77’si toprak, 21’i arıtma çamuru/sediment, 8’i atık yağ/izolasyon sıvısı, 10’u baca gazı ve 118’i hava numunesi olmak üzere toplam 1925 numunede 42199 parametrenin analizi tamamlanmıştır.

Grafik 23 – 2024 yılında Çevre Referans Laboratuvarında analizi yapılan numunelerin dağılımı

Fotoğraf 8 - AR-GE Laboratuvarı

Erzincan'ın İliç ilçesinde meydana gelen maden kazası sonrasında bölgeden alınarak Çevre Referans Laboratuvarı'na gönderilen 70 adet toprak 1244 adet su ve 106 adet hava numunesinde toplam 38387-parametrenin analizi yapılmış ve sonuçlar ilgili birimlere iletilmiştir.

Akreditasyon faaliyetleri kapsamında analiz sonuçlarının kalitesinin ve teknik yeterliliğin belirlenmesinde önemli bir kriter olan yeterlilik testleri ve laboratuvarlar arası karşılaştırma testlerine katılım sağlanmıştır. Yeterlilik test sağlayıcıları tarafından su/atık su, kömür, pirina ve baca gazı kapsamlarında düzenlenen testlerde, katılım sağlanan 30 parametrenin tamamında başarılı sonuçlar alınmıştır.

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın Monako'da bulunan Deniz İzleme Çevre Laboratuvarı tarafından her yıl organize edilen yeterlilik testleri kapsamında sediment kapsamında analizi yapılan 10 metal parametresinin tamamında başarı sağlanmıştır.

3 adet Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarı aracı ile göl, dere, akarsu ve tesislerde izleme ve denetim çalışmaları, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinden gelen talepler doğrultusunda işletmelerin atık sularının kontrolü, deşarj izni ve denetim amaçlı numune alma ve analiz faaliyetleri ile numune alma eğitimleri devam etmektedir.

Fotoğraf 9 - Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarları

6. ÇEVRE YETERLİK ÇALIŞMALARI

6.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu Hazırlayacak Firmaların Yeterlik Durumları

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 26. Maddesine istinaden 31.12.2022 tarihli 32060 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yeterlik Belgesi Tebliği kapsamında Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ve Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum/kuruluşlara yeterlik belgesi verilmesine ilişkin iş ve işlemler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

2024 yılında Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ve Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum/kuruluşlara verilen ve iptal edilen belge sayıları ile toplamda geçerli belge sayısı Çizelge 27’de verilmektedir.

Çizelge 27 – 2024 yılı itibariyle Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlama yetkisine sahip firma sayısı ve gerçekleştirilen kurum/kuruluş denetim sayısı

ÇED Yeterlik Belgesi Verilen Kurum/Kuruluş Sayısı	17
ÇED Yeterlik Belgesi İptal Edilen Kurum/Kuruluş Sayısı	5
ÇED Yeterlik Belgesi Vize Edilen Kurum/Kuruluş Sayısı	69
ÇED Yeterlik Belgesine Sahip Kurum/Kuruluş Denetim Sayısı	31
Toplam ÇED Yeterlik Belgesine Sahip Kurum/Kuruluş Sayısı	217

6.2. Çevre Mühendisi/Yetkilendirilmiş Kişi, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Çevre Yönetimi Birimlerinin Yeterlik Durumları

9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun Ek 2 nci maddesine dayanılarak hazırlanan “Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik” son olarak 1/11/2022 tarihli ve 32000 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Yönetmelik kapsamında çevre mevzuatı uyarınca çevre yönetimi hizmeti verecek Çevre Mühendislerine/Yetkilendirilmiş Kişilere, Çevre Yönetim Birimlerine ve Çevre Danışmanlık Firmalarına yeterlik belgelerinin verilmesi, bu belgelerin askı ve iptali ve denetimi ile ilgili iş ve işlemler, ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’nce “Entegre Çevre Bilgi Sistemi” alt uygulaması olan “E-Yeterlik Uygulaması” üzerinden elektronik ortamda yürütülmektedir.

Çevre Mühendisi/ Yetkilendirilmiş Kişi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmaları için 2024 yılında verilen yeterlik belgesi sayıları ile toplamda ulaşılan belge sayıları ve gerçekleştirilen firma denetimi sayıları Çizelge 28’de verilmektedir.

Çizelge 28 - Çevre Mühendisi/ Yetkilendirilmiş Kişi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmalarına verilen yeterlik belgesi sayıları ile gerçekleştirilen firma denetimi sayısı

FAALİYET	2024	GENEL TOPLAM (2010-2024)
Çevre Yönetimi Hizmeti Yeterlik Belgesi Sayısı	3014	12427
Çevre Danışmanlık Firması Yeterlik Belgesi	208	675
Çevre Yönetim Birimi Yeterlik Belgesi	71	364
Çevre Danışmanlık Firması Denetim Sayısı	368	3062

6.3. Çevre Yetkilendirme Çalışmaları

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı toprak kirliliğinin kontrolü ve noktasal kaynaklı kirlenmiş sahalar, deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine ilişkin risk değerlendirmesi ve acil müdahale planlarının hazırlanması ve araç takip servis sağlayıcılar konularında da yeterlik belgesi vermektedir.

Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahaların Temizlenmesine İlişkin Yeterlilik Belgesi Tebliği 17.06.2011 tarihli ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda verilen yeterlik belgelerine ilişkin veriler Çizelge 29’da yer almaktadır.

Çizelge 29 – 2024 yılı itibariyle Toprak kirliliğinin kontrolü ve noktasal kaynaklı kirlenmiş sahaların temizlenmesi konusunda yetkilendirme çalışmaları kapsamında yeterlik belgesine sahip firma sayısı ve gerçekleştirilen kurum/kuruluş denetim sayısı

Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahaların Temizlenmesine ilişkin Yeterlilik Belgesi İptal Edilen Kurum/Kuruluş Sayısı	4
Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahaların Temizlenmesine ilişkin Yeterlilik Belgesi Vize Edilen Kurum/Kuruluş Sayısı	2
Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahaların Temizlenmesine ilişkin Yeterlilik Belgesi Alan Kurum/Kuruluş Denetimi	2
Toplam Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahaların Temizlenmesine ilişkin Yeterlilik Belgesi Alan Kurum/Kuruluş	11

Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarını Hazırlayacak Kurum ve Kuruluşların Yetkilendirmesi Tebliği 12.12.2014 tarih ve 29203 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğ kapsamında verilen yeterlik belgelerine ilişkin veriler Çizelge 30’da yer almaktadır.

Çizelge 30 – 2024 yılı itibariyle Deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine ilişkin risk değerlendirmesi ve acil müdahale planlarının hazırlanması çalışmaları kapsamında yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı ve gerçekleştirilen kurum/kuruluş denetim sayısı

Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarının Hazırlanmasına Dair Yeterlik Belgesi	1
Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarının Hazırlanmasına Dair Yeterlik Belgesi İptal	1

Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarının Hazırlanmasına Dair Yeterlik Belgesi Denetim	3
Toplam Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarının Hazırlanmasına Dair Yeterlik Belgesi	9

20.03.2015 tarihli ve 29301 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ kapsamında 24.07.2020 tarihinde Araç Takip Servis Sağlayıcıların (ATSS) niteliklerinin belirlenmesi ile ilgili usul ve esaslar belirlenmiştir. Araç Takip Servis Sağlayıcılarının niteliklerinin belirlenmesi ile ilgili usul ve esaslar kapsamında verilen yeterlik belgesi sayısı Çizelge 31’de verilmektedir.

Çizelge 31 – Araç takip servis sağlayıcıları konusunda yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı

	2024	GENEL TOPLAM
Araç Takip Servis Sağlayıcı (ATSS) Yeterlik Belgesi	1	4
Araç Takip Servis Sağlayıcı (ATSS) Yeterlik Belgesi iptal	-	-

6.4. Çevre Etiket Çalışmaları

Çevre Etiket Yönetmeliği; 19.10.2018 tarih ve 30570 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup, tekstil, temizlik kâğıdı, seramik, elde yıkama bulaşık deterjanı, kişisel bakım ve kozmetik, cam, çamaşır deterjanı, bulaşık makinesi deterjanı, sert yüzey temizleyiciler, doğal taş, yatak, kişisel hijyen, ıslak mendil, mobilya, boya-vernik, banyo armatürleri ve turistik konaklama ürün/hizmet gruplarında kriterler yayımlanarak “Çevre Etiket” başvuruları kabul edilmektedir. Yeni geliştirilen ve güncellenen kriterler cevreetiketi.csb.gov.tr web adresinde yayımlanmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile TÜBİTAK MAM arasında imzalanan “Türkiye Çevre Etiket Sisteminin Yaygınlaştırılması Projesi” kapsamında yaygınlaştırılacak ürün grubuna yönelik kriter belirleme çalışmaları tamamlanmıştır.

"Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Yaygınlaştırılması Projesi" kapsamında Bakanlığımız ile Boğaziçi Üniversitesi arasında imzalanan protokol kapsamında “Kişisel Bakım Ürün Grubu” ve “Kozmetik Ürün Grubu” için TS EN ISO14044 standardına uygun olarak yaşam döngüsü değerlendirmesi yapılarak ulusal çevre etiketi kriterleri güncellenmiştir.

Çevre Etiket Kullanıcıları (2024)

Firma Adı	Ürün Grubu
Eczacıbaşı Tüketim Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Temizlik Kağıdı
Hayat Kimya San. A.Ş.	Temizlik Kağıdı
Baykan Denim Konfeksiyon A.Ş.	Tekstil
Sanko Tekstil İşletmeleri San ve Tic A.Ş. - İSKO Şubesi	Tekstil
Adım Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Tekstil
Babacanteks Örmek San. Tic. A.Ş.	Tekstil

İlsan Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Tekstil
SASA Polyester San. A.Ş.	Tekstil
Palmiye Dokuma İplik Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Tekstil
Vitra Karo San. Ve Tic. A.Ş.	Seramik
Yurtbay Seramik San. Ve Tic. A.Ş.	Seramik
Ege Seramik San ve Tic AŞ	Seramik
Evyap Sabun Yağ Gliserin San. ve Tic. A.Ş	Kişisel Bakım ve Kozmetik
DenizTemiz Derneği/TURMEPA	Elde Yıkama Bulaşık Deterjanı
CarrefourSA Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi AŞ	Çamaşır Deterjanı
DenizTemiz Derneği/ Turmepa	Sert Yüzey Temizleyiciler

Uluslararası Çalışmalar

2020 yılında üyesi olduğumuz Küresel Eko-Etiket Ağı (GEN) tarafından Hindistan'ın Yeni Delhi şehrinde gerçekleştirilen "Yıllık Genel Kurul Toplantısına" katılım sağlanmıştır.

Asya'nın en büyük konferansı olan Yeşil Tedarik ve Eko-etiketli ürünler için Hindistan'ın Yeni Delhi şehrinde düzenlenen "CII Green Pro Summit 2024 Zirvesine" katılım sağlanmıştır.

Diğer Faaliyetler

Ülkemizdeki çevre etiketi uygulamaları ve yayımlanan çevre etiketi kriterlerine ilişkin görüş alışverişinde bulunmak amacıyla firmalara, STK'lara, Ticaret ve Sanayi Odalarına teknik değerlendirme ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Çevre Etiket Sistemi'nin tanıtımına yönelik olarak düzenlenen etkinliklere katılım sağlanmış, yayımlanan kriterlerle ilgili, üreticiler ve tüketicilere yönelik tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

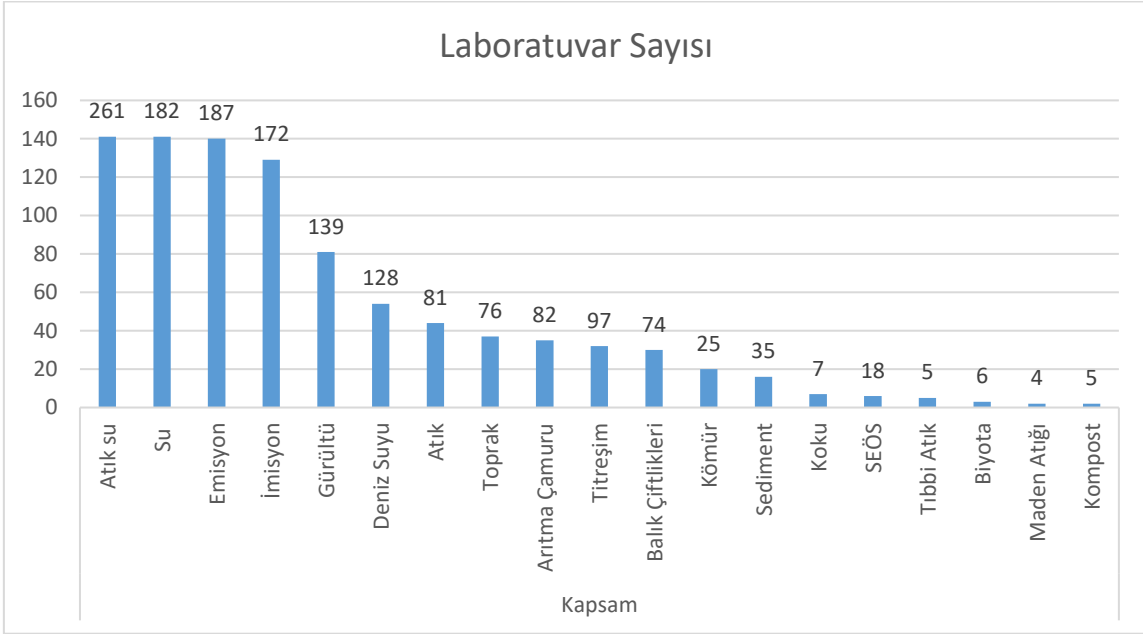
6.5. Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarı Yeterlik Çalışmaları

Çevre mevzuatı kapsamında çalışan özel ve kamu laboratuvarlarına 2004 yılından bu yana "Çevre Ölçüm ve Analizleri Yeterlik Belgesi" verilmektedir. Bu kapsamda 2012 – 2024 yılları arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Çevre Referans Laboratuvarı) tarafından çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkilendirilen laboratuvar sayısı Çizelge 32'de verilmektedir.

Çizelge 32 – Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların yıllara göre değişimi (2012-2024)

YETKİLİ LABORATUVAR SAYISI			
YILLAR	KAMU	ÖZEL	TOPLAM
2012	51	102	153
2013	46	113	159
2014	41	115	156
2015	42	118	160
2016	42	129	171
2017	45	135	180

2018	46	156	202
2019	50	165	215
2020	41	187	228
2021	41	190	231
2022	40	192	232
2023	39	194	233
2024	38	194	232

Grafik 24 - Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların kapsam dağılımı (2024)

Grafik 24'te Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların kapsamlara göre dağılımı mevcuttur.

"Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarları Yeterlik Yönetmeliği" kapsamında; Laboratuvarların yetkilendirme, inceleme, denetleme vb iş ve işlemleri 2024 yılında da devam etmiştir.

- ✓ 2024 yılı itibari ile toplam 232 laboratuvar yetkilidir.
- ✓ 01.01.2024- 31.12.2024 tarihleri arası toplamda aşağıda verilen çizelgede belirtildiği üzere 86 adet belge düzenlenmiştir.

Başvuru Türü	Adet
Yeterlik Başvurusu	1
Belge Yenileme Başvurusu	32
Kapsam Genişletme/Daraltma Başvurusu	43
Adres Değişikliği Başvurusu	10
TOPLAM	86

- ✓ 2024 yılı Asgari Fiyat Tarifesi düzenlenmiştir.
- ✓ Yönetmeliğin 35. Maddesi gereği uzaktan denetim amaçlı 2008 yılından itibaren Bakanlıkça düzenlenen YT/LAK testleri ile ilgili 2022 yılının Eylül ayı itibari ile Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı/TUÇEV ve İZAYDAŞ arasında yeterlik testi organizasyonu kapsamında protokol imzalanmış ve çevre mevzuatı kapsamında çalışan laboratuvarlara, YT/LAK testlerinin Bakanlık koordinasyonu ile İZAYDAŞ tarafından düzenlenmesine karar verilmiş ve 2024 yılında bu protokol çerçevesinde 33 parametrede yeterlilik testi düzenlenmiştir.
- ✓ Yetkili laboratuvarlara, numune dağıtımının elektronik ortamda yapılması amaçlı 16 Şubat 2019 tarihi itibari ile hayata geçirilen Merkezi Laboratuvar Belirleme Sistemine (MELBES) yazılım programı kapsamında, yönetmelikler bazında uygulamada kolaylıklara yönelik revizyon çalışmalarına devam edilmiş ve 25.03.2024 tarih E-67516161-020-8940025 2024 sayılı “MELBES Yetkilendirme ve Kapsam Genişletme Hk. Oluru” yayımlanmış ve bu çerçevede başvurular değerlendirmeye alınmıştır.
- ✓ 2024 yılında danışman firma, çevre mühendisi /yetkilendirilmiş kişi, sanayici ve İl Müdürlüklerinden MELBES programı hakkında (giriş, doğru talep oluşturma, yanlış taleplerin iptali, taleplerin mevzuata uygunluğu vb) gelen telefon, e-posta ve yazılara cevap verilmiş, uygulamalar hakkında gerektiğinde ilgili birimlerden görüş yazıları istenerek ilgililere gönderilmiş/duyurulmuş ve sistemin sürekliliği sağlanmıştır.
- ✓ 2024 yılında, Entegre Çevre Bilgi Sistemi laboratuvar ölçüm programı, belgelendirme ve denetim faaliyetlerinin yürütüldüğü Laboratuvar Yetkilendirme Modülü üzerinden, Çevre Mevzuatları çerçevesinde yazılımda uygulamada kolaylık ve iyileştirme çalışmaları yapılmıştır.
- ✓ Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarlarında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yetkili laboratuvarlarda çalışan ve numune alma ve raporlama konularında yetkilendirilecek olan personele yönelik 2024 yılında aşağıdaki programda eğitim düzenlenmiştir.

Eğitim Konusu	Eğitim Tarihi
Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Ölçüm ve Numune Alma Eğitimi	01 – 20 Eylül 2024
Emisyon-İmisyon Ölçümleri Raporlama Personeli Eğitimi	01 – 20 Eylül 2024
Su ve Atık Sudan Numune Alma Eğitimi	01 – 20 Eylül 2024
Aritma Çamuru, Toprak, Katı Atık, Yağlar ve İzolasyon Sıvılarından Numune Alma Eğitimi	01 – 20 Eylül 2024

7. ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR, PROJELER VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI

7.1. Uluslararası Çalışmalar

7.1.1. IMPEL Ağı Çalışmaları

IMPEL, (The European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law), Avrupa çevre otoritelerinin yer aldığı ve AB çevre mevzuatının uygulanmasının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için oluşturulmuş bir platformdur. IMPEL Ağı, AB çevre mevzuatının etkin şekilde uygulanması için çevre otoriteleri arasında bilgi ve en iyi uygulamaların paylaşımı ile profesyonel iş birliği geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Mevcut durumda IMPEL'in tüm AB Üye Devletleri, Kuzey Makedonya, Sırbistan, Türkiye, İzlanda, Kosova, Arnavutluk, İsviçre ve Norveç dâhil olmak üzere 38 ülkeden 57 üyesi bulunmaktadır. 1992 yılında kurulmuş olan IMPEL'e ülkemiz 2005 yılında dâhil olmuştur. Söz konusu proje çalışmalarına, çalıştay, seminer ve konferanslara yüzyüze ve online olarak katılım sağlanarak uluslararası gelişmelerin takibi yapılmaktadır. 2024 yılında katılım sağlanan IMPEL proje ve faaliyetleri aşağıda verilmektedir:

7.1.1.1. Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin Uygulanmasının Desteklenmesi

Projesi

Projenin amacı Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin ve Mevcut En İyi Tekniklerin AB genelinde uygulanmasını desteklemektir. Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (EED)'nin ana konusu Avrupa Birliğinde yer alan çeşitli sanayi tesislerinden kaynaklanan kirliliğinin minimum seviyeye indirilmesidir. BAT ve BREF çalışmaları, denetimlerin planlanmasında IRAMII risk değerlendirme metodunun geliştirilmesi, ortak denetim çalışmaları, EED ve döngüsel ekonomi, koku çalışmaları, atık yakma, iç izleme, besi çiftliklerinde MET uygulamaları gibi çeşitli alt gruplar ile 2024 yılında proje çalışmaları yürütülmüştür.

7.1.1.2. Atık Yönetimi ve Döngüsel Ekonomi Projesi

Bu proje, izin ve denetim süreçlerinde Eko-inovasyonu ve Döngüsel Ekonomiye teşvik etmek ve Atık Çerçeve Direktifinin kilit noktalarına ilişkin ortak bir anlayış oluşturmayı amaçlamaktadır. Deneyimlerin ve iyi uygulamaların paylaşıldığı, uygulama kılavuzlarının hazırlandığı, çeşitli eğitimlerin ve konferansların düzenlendiği bu proje çalışmalarını çeşitli alt projeler aracılığı ile yürütmektedir. 2024 yılında da bu alt projelerden bazıları olan REACH-döngüsel ekonomi ilişkisi, atık sonlandırma ve yan ürünler için veri tabanı oluşturulması, eğitim faaliyetleri, yıllık atık ve sınır ötesi atık taşınması konferansı düzenlenmesine ilişkin alt gruplarda kontrol listelerinin oluşturulması ve ülke uygulamaları anketlerinin doldurulması, proje ekip toplantılarına katılım gibi çalışmalar yürütülmüştür.

23-24 Mayıs 2024 tarihinde Valensiya'da gerçekleştirilen Atık Sonlandırma ve Yan Ürünler Proje Toplantısına katılım sağlanmıştır. 22-23 Mayıs 2024 tarihinde Varşova'da gerçekleştirilen Atıkların Sınır Ötesi Taşınması En İyi Uygulamalar Toplantısına katılım sağlanmıştır. Bu toplantıda, TFS Ulusal İrtibat Noktaları (NCP's) arasında bilgi ve tecrübe paylaşımı, vaka çalışmaları, çalışma yöntemleri ve yorumlar, denetim yaklaşımları üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrol edilmesi hususlarında Sınır Ötesi İşbirliğinin güçlendirilmesine katkı sağlanmıştır.

7.1.1.3. Atıkların Sınır Ötesi Sevkiyatı Projesi

Bu proje ile atıkların genellikle bölgesel, ulusal sınırların ötesine taşınmasında uygun elleçlemenin sağlanması, yasadışı boşaltımın önlenmesi, AB Çevre Suçları Direktifinin uygulanması ve çevre ile kamu sağlığının korunmasını amaçlanmaktadır. Bu projenin üyeleri arasında gümrük ve polis hizmetleri, sınır ötesi sevkiyatların uygulanmasında ve atık yönetiminde rol oynayan hâkim ve savcıların bulunduğu otoriteler yer almaktadır. Atık sevkiyatı için hızlı ve pratik iş birliğinin gerçekleştirilmesi ve buna yönelik iletişim ağlarının güçlendirilmesi ve yakından takibi de bu proje kapsamında gerçekleştirilmektedir. Gemi geri dönüşüm uygulamalarının takip edilmesi, sektör uygulamalarına yönelik kapasitenin geliştirilmesi ve plastik atıkların ithalatı hususlarında çalışmalar yürütülmüştür.

10 Aralık 2024’de Ankara’da gerçekleştirilen Gemi Geri Dönüşüm Çalıştay’na katılım sağlanmıştır. Söz konusu Çalıştay’da Hollanda, Danimarka ve İzmir’de gerçekleştirilen uygulamalar, gemilerin güvenli ve çevreye duyarlı bir şekilde geri dönüştürülmesine yönelik mevzuat çalışmaları, AB’nin Gemi Geri Dönüşüm Tüzüğü, Hong Kong Sözleşmesinin gereklilikleri ile birlikte ilave güvenlik ve çevre gereklilikleri de değerlendirilmiştir.

7.1.1.4. Operasyonel ve Stratejik Çalışmalar Projesi

Bu projenin amacı; uluslararası ve Avrupa Atık Sevkiyatı ve Atık Yönetimi kurallarının pratik uygulaması ve yaptırımında uyumu teşvik etmek, ortak yaptırım uygulamaları yürütmek, yönetmelik ve yönergelerin uygulanmasıyla ilgili bilgi, en iyi uygulamalar ve deneyim alışverişini teşvik etmek ve tek tip bir yaptırım birliğini teşvik etmektir. Farkındalık yaratma ve kapasite geliştirme faaliyetleri, kurumlar arası ve sınır ötesi iş birliğini ve operasyonel yaptırım faaliyetlerini kolaylaştırma yoluyla yapılmakta olup 2024 yılında söz konusu projeler takip edilerek proje toplantılarına katılım sağlanmıştır. 01-03 Ekim 2024 tarihlerinde Kuzey Makedonya-Skopje’da gerçekleştirilen Atık Konferansı’na katılım sağlanmıştır.

7.1.1.5. Su ve Toprak Projeleri

IMPEL Su ve Toprak Uzman Ekibi tarafından yürütülen projeler 2024 yılında da takip edilmiş ve proje toplantılarına katılım sağlanmıştır. Bu projeler, su kaynaklarının nitelik ve niceliğinin bozulmasını engellemeye, arazi ve toprakların kötü yönetimiyle ilgili sorunlara çözüm bulmaya, çerçeve direktiflerle belirlenen tanımlanmış bir stratejik çizgide faaliyet gösterme ihtiyacını karşılamaya ve yetersiz kanıt, veri ve bilgi, uygulama boşluğunun giderilmesi için bilgi ve deneyim paylaşımını ve kılavuzlar geliştirmeyi amaçlamaktadır. 29-31 Ekim 2024’de Venedik’te gerçekleştirilen Su ve Toprak Konferansı’na katılım sağlanmıştır.

7.1.1.6. Kesişen Araçlar ve Yaklaşımlar Projesi

Bu projeler; sistemlerin, süreçlerin, prosedürlerin ve yeni çalışma biçimlerinin geliştirilmesinden sorumlu uygulayıcıları desteklemek amacıyla yapılmaktadır. 2024 yılında daha iyi ve verimli denetim uygulamalarını desteklemek amacıyla kapsamlı araçların belirlenmesi, yapay zekâ ve teknolojinin iyi ve verimli kullanılmasının sağlanması ile kapasitenin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Çevresel Sorumluluk Direktifi ve Çevresel Suç Direktifi kapsamında çevresel zararların önlenmesi ve değerlendirilmesinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. 22 Ekim 2024’de Çevresel Hasar Değerlendirmesi için Jeo-uzamsal Zekâ (GIEDA) projesine katılım sağlanmıştır.

7.1.1.7. Endüstriyel Kazalardan Alınan Dersler Semineri

Bilindiği üzere; yeni kazaları önlemek için endüstriyel kazalarla ilgili veri toplama ve analiz gereklidir. Denetçilerin gerçekte ne olduğunu ve bu gibi durumlarda nihayetinde hangi önlemlerin alındığını anlamak için kaza durumlarına ilişkin örneklerle sahip olmaları edinilmiş tecrübelerin paylaşımı açısından önem arz etmektedir.

1999'dan beri, Üye Devletlerin denetim kuruluşları arasında bilgi yayılımını ve alışverişini kolaylaştırmak için öğrenilen derslerle ilgili bir dizi seminer düzenlenmektedir. Bu seminer serilerinin amacı, kazalar (patlamalar, yangınlar, kirlilik, vb.) konusunda hem teknik açıdan hem de uygulanabilir düzenlemeler açısından deneyim paylaşımını sürdürmek ve Üye Devlet denetim kuruluşları arasındaki deneyim alışverişini güçlendirmek ve iyi uygulamaların geliştirilmesini teşvik etmektir. 23-24 Mayıs 2023'te Fransa'da ve 3 Eylül 2024'de Hollanda'da gerçekleştirilen seminerlere katılım sağlanmıştır.

7.1.1.8. IMPEL Genel Kurulu

IMPEL Ulusal Koordinatörlüğü Genel Müdürlüğümüzce yürütülmektedir. IMPEL Ağı faaliyetleri kapsamında 11 Aralık 2024'de 27. Genel Kurul Toplantısına katılım sağlanmıştır. 28. Genel Kurulu ile Ulusal Koordinatörler Toplantısı 26-28 Haziran 2024 tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirilmiştir. Ulusal Koordinatörümüzün ülkemizi temsil ettiği Genel Kurul'da 2024 yılında gerçekleştirilen faaliyetler gözden geçirilerek proje raporları onaylanmış, yeni yönetim kurulu seçilmiş, 2025 yılında projeler için planlanan faaliyetler üzerine görüşmeler yapılmıştır. 27-29 Kasım 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen 29. Genel Kurulu ile ve Ulusal Koordinatörler Toplantısına katılım sağlanmıştır.

7.1.2. Avrupa Çevre Ajansı Çalışmaları

1210/90 Konsey Tüzüğü ile 1990 yılında resmen kurulan Avrupa Çevre Ajansı (AÇA); 1994 yılında Kopenhag'da çalışmalara başlamıştır. AÇA, çevre ile ilgili sağlıklı, bağımsız bilgiler vermekle görevli Avrupa Birliği (AB) kurumudur. AÇA üyeliği AB Üye Devletleri'nden oluşmaktadır. Üyelik Ajansın hedefleri doğrultusunda Avrupa Topluluğu ve Üye Devletlerin kaygılarını paylaşan diğer ülkelere de açıktır. Mevcut 32 üye, 27 AB Üye Devleti ile birlikte İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, İsviçre ve Türkiye'dir. Türkiye 18.03.2003 tarih ve 25052 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Çevre Ajansı ve Avrupa Bilgi ve Gözlem Ağına Katılımı Anlaşması" ile 1 Mayıs 2003 tarihinde AÇA'ya üye olmuştur.

2024 yılında katılım sağlanan AÇA faaliyetleri aşağıda verilmektedir.

7.1.2.1. Yurtdışında Katılım Sağlanan Faaliyetler

AÇA tarafından her yıl düzenli olarak AÇA 5 Yıllık Stratejisi doğrultusunda belirlenen konu başlıklarında çalıştay ve toplantılar düzenlenmektedir. 2024 yılı faaliyetleri çevrimiçi ve yüzyüze olarak düzenlenmiştir.

2024 yılı içerisinde çevirim içi olarak düzenlenen 45 online/hibrit toplantıya ülkemizden 119 Uzman Birincil Odak Noktaları, ilgili kurumların temsilcileri ve Ulusal Odak Noktası tarafından katılım sağlanmıştır.

7.1.2.2. Ülkemiz-AÇA İşbirliği Kapsamında Gerçekleştirilen AÇA Faaliyetleri

Ülkemizde 2024 yılı içerisinde çeşitli toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyetler özet olarak aşağıda verilmektedir.

- **Avrupa Çevre Ajansı'nda Ulusal Uzman Çalışmaları ve Çevresel Göstergeler Semineri;**

20-21 Şubat 2024 tarihinde Bakanlığımız 4. Kat toplantı salonunda AÇA'da SNE (Seconded National Expert-kısa süreli görevlendirilmiş ulusal uzman tarafından Avrupa Çevre Ajansı'nda Ulusal Uzman Çalışmaları ve Çevresel Göstergeler Bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda; SEN, AÇA'da görevi boyunca gerçekleştirdiği çalışmaları ve deneyimlerini aktarmıştır. Bu kapsamda, göstergeler, AÇA'da hangi yöntem ile çalışıldığı, diğer uluslararası kuruluşların çalışmaları kısaca aktarılmış, Daire Başkanlığımızın göstergeler kapsamında yaptığı çalışmalarda faydalanılacak geleceğe yönelik fırsatlar konusunda tartışma ve paylaşımlarda bulunulmuştur.

- **Deniz ve Okyanuslar Semineri;**

Avrupa Çevre Ajansı'nda (AÇA) Deniz/Okyanuslar Tematik Grubunda görev yapan SNE (Seconded National Expert-kısa süreli görevlendirilmiş ulusal uzman) tarafından 26 Haziran 2024 tarihinde AÇA Deniz biriminin çalışmaları ve öne çıkan konular, bölgesel deniz sözleşmeleri kapsamındaki iş birlikleri, deniz çöpleri ve bu kapsamda AÇA'da yürütülmekte olan proje, açık denizlerden rüzgar enerjisi eldesi konularında AÇA çalışmalarını kapsayan AÇA Deniz Kıyı Tematik Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

- **AFAD Bilgilendirme Toplantısı;**

AFAD İklim Kaynaklı Afet Risklerini Azaltma Dairesi Başkanlığı ve Avrupa Çevre Ajansı Şubesi personellerinin katılımıyla AÇA çalışmaları konusunda bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir.

- **CORINE Projesi;**

Avrupa Çevre Ajansı tarafından belirlenen Arazi Örtüsü/Kullanımı Sınıflandırmasına göre uydu görüntüleri üzerinden bilgisayar destekli görsel yorumlama metodu ile üretilen arazi örtüsü/kullanımı verisi olan CORINE (Coordination of Information on the Environment- Çevresel Bilginin Koordinasyonu) 2024 projesi için ülkemiz adına ayrılan yaklaşık 930.000 Euro bütçe kapsamında Harita Genel Müdürlüğü proje sorumlusu olarak proje çalışmalarına başlanmıştır.

7.1.2.3. AÇA Yönetim Kurulu Toplantıları

AÇA Yönetim Kurulu yılda 3 defa toplanarak İcra Direktörü tarafından sunulan rapor ve gündeme uygun olarak karar almaktadır. AÇA Yönetim Kurulunda üye ülkeler karar verme yetkisine haiz en üst yönetici tarafından temsil edilmektedir. 2024 yılı toplantıları; 20-21 Mart 2024, 13 Haziran 2024 ve 28 Kasım 2024 tarihlerinde fiziki ve hibrit olarak gerçekleştirilmiştir.

7.1.2.4. AÇA Ulusal Odak Noktaları Toplantıları

Avrupa Çevre Ajansı tarafından üye ülkelerin odak noktalarının katılımıyla yılda üç sefer toplantı düzenlenmektedir. Bu toplantılarda; AÇA çalışmaları ile ilgili güncel bilgiler verilmekte ve üye

ülkelerin karşılaştığı sorunlar ele alınarak çözüm önerileri tartışılmaktadır. 2024 yılı toplantıları 05-07 Mart 2024, 11 Haziran 2024 ve 08-09 Ekim 2024 tarihlerinde hibrit olarak gerçekleştirilmiştir.

AÇA çalışmalarının yıl bazında daha ayrıntılı olarak sunulduğu raporlara <https://aca.csb.gov.tr> internet adresi üzerinden (Sol Menüde "AÇA ÇALIŞMALARI KİTAPÇIĞI" sekmesi) erişim sağlanmaktadır.

7.1.3. Diğer Çalışmalar

7.1.3.1 Küresel Eko-Etiket Ağı (GEN) Yıllık Genel Kurul Toplantısı

2020 yılında üyesi olduğumuz Küresel Eko-Etiket Ağı (GEN) tarafından Hindistan'ın Yeni Delhi şehrinde gerçekleştirilen Yıllık Genel Kurul Toplantısına katılım sağlanmıştır.

7.1.3.2 CII Green Pro Summit 2024 Zirvesi

Asyanın en büyük konferansı olan Yeşil Tedarik ve Eko-etiketli ürünler için Hindistan'ın Yeni Delhi şehrinde düzenlenen "CII Green Pro Summit 2024 Zirvesine" katılım sağlanmıştır.

7.2. Projeler

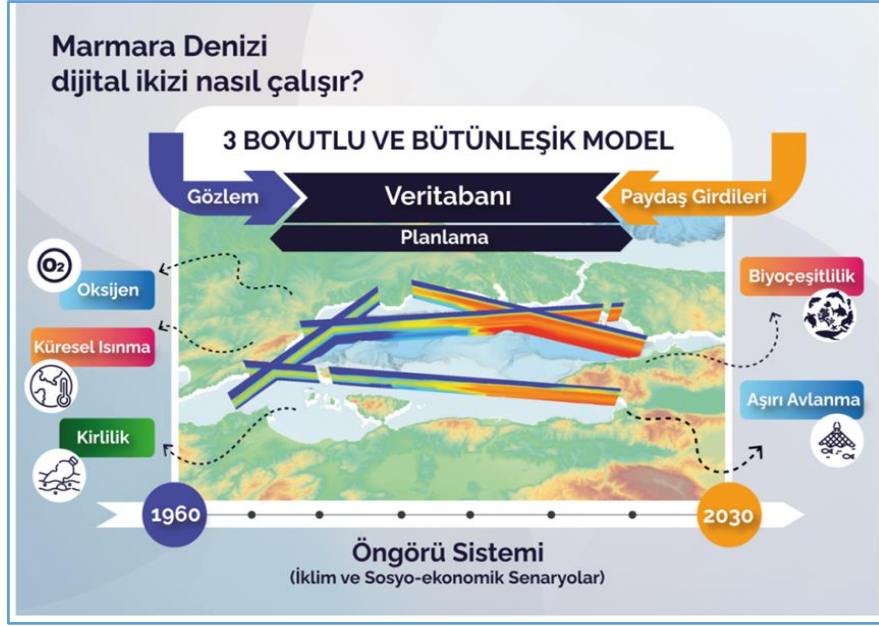
7.2.1. Çevre Denetimlerinin Planlanması Projesi

Bakanlığımızca gerçekleştirilen çevre denetimlerinin, çevresel riskler ve denetim altyapısı göz önünde bulundurularak planlanması büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla 81 İl Müdürlüğümüz denetimlerini, risk değerlendirme yöntemi ile planlamaktadır.

Risk değerlendirmesi yapılırken tesisin türü, atıksu deşarjı, atık yönetimi, hava emisyonu vb. çevresel kriterlerin yanı sıra tesisin geçmişteki uygunluk durumu, çevre yönetim sistemi olması vb. performans kriterleri de dikkate alınarak tesisin çevresel risk durumu tespit edilip denetim sıklığı belirlenmektedir. Böylelikle risk değerlendirme yöntemi kullanılarak daha riskli tesislerin daha sık denetlenmesi sağlanmaktadır.

7.2.2. Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) FAZ II Projesi ve Faz III

02.04.2021 tarihinde ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü ile imzalanan protokol kapsamında MARMOD FAZ II Projesi faaliyetlerine başlanmış, proje 2023 yılı sonunda tamamlanmıştır. MARMOD FAZ II Projesi (2021-2023) ile birinci aşamada geliştirilen tek boyutlu modelin, yeni veri ve gözlemler ile üç boyutlu bir modele dönüştürülmesi, iyi kalite deniz ekosisteminin Marmara'da tekrar gelişmesine imkan sağlayabilecek kara kökenli besin yüklerinde kademeli olarak azaltım hedeflerinin ortaya konulması, Marmara Denizini gerçeğe yakın simüle eden "Dijital İkiz"in ilk versiyonunun oluşturulması hedeflenmiş ve Marmara Denizinin Dijital İkizinin alt yapısı proje sonunda oluşturulmuştur.

Şekil 3 –Dijital İkiz

10 Temmuz 2024 tarihinde başlayıp, 2025 yılı sonunda tamamlanacak MARMOD FAZ III projesi ile temel olarak “Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı”nın uygulanmasına yönelik veri yönetim, karar destek aracı ve üç boyutlu modelleri kapsayan Dijital İkiz uygulamasının yapısının geliştirilmesi ve sonuçlarının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Üç boyutlu modelin yeni verilerle doğrulanarak güncellenmesi ve yeni senaryoların üretilmesi, üretilen senaryoların kullanılacağı Marmara Denizi’nde hangi koşullarda oksijen seviyelerinde iyileşme olacağını öngörecektir. Karar Destek Sistemi kurulması ve 2030-2040 yılları arasında kapsayan Marmara Denizi iklim projeksiyonları gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

MARMOD ile Marmara Denizimizi gerçeğe en yakın şekilde simüle eden senaryolar yardımı ile iyi kalite deniz ekosisteminin Marmara Denizi’nde tekrar gelişmesine imkân sağlayacak eylemleri ortaya koyarak, Marmara Denizine giren kirlilik yüklerini kademeli olarak azaltılması sağlanabilecektir.

7.2.3. Ulusal Çevre Bilgi Sistemi ve Alt Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesi

Proje; çevre ile ilgili yazılımların tek çatı altında toplanması, kullanıcı dostu, kullanıcılara bütüncül inceleme ve değerlendirme imkanı sağlaması planlanmaktadır. Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü sorumluluğundaki ortak modüller ile projenin alt uygulamaları olan Genel Müdürlüğümüz sorumluluğundaki E-ÇED, E-İzin, E-Yeterlik ve Atık Yönetim Uygulaması (ATYÖN) çevrimiçi uygulamaları yazılım geliştirme işini kapsamaktadır. Yatırım Programında bulunan bütçesi ile birlikte Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü’ne devredilen Proje Uygulamanın yürütücüsü olan ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü ile birlikte çalışılmaktadır.

Atık Yönetim Uygulaması kapsamında;

Atığın üretildiği noktadan geri kazanım/bertaraf edildiği aşamaya kadarki serüveninin beyan, bildirim ve izleme sistemleriyle anlık takibinin yapılmakta olup, sürecin tüm atık gruplarını kapsayacak şekilde genişletilmesinde ihtiyaç duyulan yazılım geliştirme çalışmasının yapılması amaçlanmaktadır.

Bu amaçla, Atık Yönetim Uygulamasının (ATYÖN), değişen mevzuat hükümleri, güvenlik ihtiyaçları ve fonksiyonel gereksinimler dikkate alınarak yeniden geliştirilmesini, atık taşıma işleminin QR ve benzer kayıt yöntemleriyle dinamikleştirilmesi ve izleme ve denetim kabiliyetin artırılması, kullanılmakta olan sistem üzerinde yer alan bilgi ve dokümanların yeniden geliştirilecek sisteme aktarılması, eğitim materyalleri, teknik personel ve kullanıcılara yönelik kılavuzların oluşturulmasını, kullanıcı destek hizmetlerinin verilmesi ve kullanıcı dostu yeni bir yazılımın geliştirilmesi yapılacaktır.

Proje kapsamında geliştirilecek mobil uygulama ile kolay atık gönderim talebi oluşturulması, atık gönderim ve atık kabul işlemlerinin kolaylıkla izlenmesi ve motor yağı değişim noktalarının veri girişlerine imkân sağlanacaktır.

2022 yılında tamamlanan Atık İzleme Gösterge Paneli ve Uygulama Analiz Çalışması sonrasında 2023 yılı içerisinde yazılım geliştirme çalışmaları yürütülmüştür. Ancak, belirtilen sürede projenin tamamlanamaması nedeniyle 25.09.2024 tarihinde imzalanan Ek Sözleşme ile süre 10.12.2026 tarihine kadar uzatılmıştır.

7.2.4. Türkiye Çevre Etiket Sistemi Projesi

Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programında yer alan "Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Yaygınlaştırılması Projesi kapsamında Bakanlığımız ve TÜBİTAK MAM arasında imzalanan protokol doğrultusunda yağlayıcılar ürün grubu için TS EN ISO 14044 standardına uygun olarak yaşam döngüsü değerlendirmesi yapılarak ulusal çevre etiketi kriterleri belirlenmiş, başvuru kılavuzları hazırlanmıştır.

"Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Yaygınlaştırılması Projesi" kapsamında Bakanlığımız ile Boğaziçi Üniversitesi arasında imzalanan protokol kapsamında "Kişisel Bakım Ürün Grubu" ve "Kozmetik Ürün Grubu" için TS EN ISO14044 standardına uygun olarak yaşam döngüsü değerlendirmesi yapılarak ulusal çevre etiketi kriterleri güncellenmiştir.

7.2.5. Çevre Etiket Sisteminin Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi Projesi

Dünya Bankası'nın "Çevre ve Doğal Kaynaklar Biriminin" finanse ettiği Bakanlığımızın yararlanıcısı olduğu "Türkiye Çevre Etiket Sisteminin Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi" projesi Haziran 2023 tarihinde başlamış olup proje süresi 1 yıldır. Proje, Dünya Bankasının %100 hibe katkısı ile gerçekleştirilecektir.

Proje kapsamında; Türkiye Çevre Etiket Sisteminin daha etkin ve verimli yaygınlaştırılmasını sağlamak amacı ile tanıtım organizasyonları gerçekleştirilecektir. Tanıtım organizasyonları çeşitli sosyal medya hesaplarının kurulması, geleneksel medya yöntemlerinin kullanılması ve tanıtım materyallerinin oluşturulmasını kapsamaktadır. Proje ile 2 ürün grubunda (Boya/Vernik ve Banyo Armatürleri) çevre etiketi kriterleri belirlenecektir.

7.2.6. KSTK Uygulamalarında İdari ve Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi-Faz I

Ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler ile OECD ve AB kriterlerine uygun şekilde KSTK raporlamasının iyileştirilmesine yönelik uygulama dokümanlarının oluşturulması; KSTK yazılımının ihtiyaç analizinin yapılması; veri raporlama ve değerlendirme araçlarının gibi idari ve teknik

kapasitenin geliştirilmesi ihtiyaçlarına yönelik olarak “KSTK Uygulamalarında İdari ve Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi-Faz I” 2024 yılında TÜBİTAK-MAM ile yürütülmüştür.

Proje ile; 4 Aralık 2021 tarihli ve 31679 sayılı “Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği” kapsamında gerçekleştirilen KSTK Sistemi uygulamalarında enerji, metal, mineral/maden ve kimya sektörlerinden belirlenen alt faaliyetler için KSTK raporlamasının iyileştirilmesi hedeflenmiştir.

Bu çerçevede Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği” Ek-1 Faaliyetlerin Listesi’nde yer alan;

- Enerji 1.(c), metal 2.(f) ve mineral/maden 3.(b) faaliyetlerinden kaynaklanan her bir KSTK kirleticisi için ölçüm/hesaplama/tahmin metotlarının incelenerek belirlenmesi,
- Belirlenecek tesisler için “KSTK Kirletici Raporu”nun çalışılması,
- KSTK raporlayıcıları için kolaylaştırıcı hesaplama formatlarının/belgelerinin oluşturulması
- KSTK verisinin raporlanması ile kalite kontrol ve güvencesi çalışmaları için standart operasyonel prosedürlerin oluşturulması,
- Eğitimlerin verilmesi, olarak faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Proje kapsamında 3 saha ziyareti, 1 açılış, 1 kapanış, 1 proses eğitimi ve 1 teknik eğitim yapılmıştır. KSTK Yönetmeliği tüm endüstriyel faaliyetler için aynı anda yürürlüğe girmemiş olup kademeli bir geçiş söz konusudur. Yönetmeliğin Ek-1’inde dokuz sektör (Enerji, Metal Üretimi ve İşlenmesi, Maden Sanayisi, Kimya Sanayisi, Atık ve Atıksu Yönetimi, Kağıt ve Ahşap Üretimi ve İşlenmesi, Yoğun Hayvancılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği, Gıda ve İçecek Sektöründe Hayvansal ve Bitkisel Ürünler ve Diğer Faaliyetler) altında sınıflandırılmış olan 65 endüstriyel faaliyeti gerçekleştiren tesisler KSTK Yönetmeliği’ne tabidir.

Tesislerin, Yönetmeliğin Ek-3’ünde yer alan 91 kirleticiyi ölçüm, hesaplama veya tahmin yöntemleri kullanarak KSTK Sistemine raporlanması gerekmektedir.

“KSTK Uygulamalarında İdari ve Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi” bir proje serisi olarak tasarlanmış olup FAZ I de enerji, metal, mineral/maden ve kimya sektörlerinden belirlenen alt faaliyetler için KSTK raporlamasının iyileştirilmesi hedeflenmiştir.

7.2.7. Deniz İzlemelerinde Standardizasyonun Sağlanması Projesi-Faz II

Ülkemizdeki her bir denizin farklı yapıda olması farklı izleme stratejilerinin uygulanması ve standardizasyonunun sağlanmasını gerektirmektedir. Bu amaçla; Genel Müdürlüğümüzce 2016 yılında “Deniz İzlemelerinde Standardizasyonun Sağlanması Projesi” yürütülmüş ve proje sonunda “Deniz İzleme Kılavuzları” yayımlanmıştır.

Günümüzde ilerleyen teknoloji ve dijital gelişme, mavi büyüme ve yeşil kalkınma kapsamında Deniz İzleme Kılavuzlarının güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Özellikle ülkemizde 2021 yılında görülen müsilaj problemi erken uyarı, iklim değişikliği gibi izleme bileşenlerinin kılavuzlarına ihtiyaç olduğunu göstermiştir. Bu kapsamda; söz konusu ihtiyaçların karşılanması amacıyla TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi ile 16 Temmuz 2024 tarihinde Deniz İzlemelerinde Standardizasyonun Sağlanması Projesi-Faz II sözleşmesi imzalanarak proje başlamıştır.

Proje ile 2019 yılında Bakanlığımızca yayımlanan “Deniz İzleme Kılavuzları”nın ulusal mevzuat, uluslararası sözleşmeler ve AB Direktifleri kapsamında yeniden gözden geçirilerek, güncel mevzuat-metodoloji ve ilerleyen teknoloji doğrultusunda güncellenerek, yeni izleme kılavuzlarının hazırlanması ve izleme mevzuatının çıkarılması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında; bir açılış, 2 kapanış, 3 çalıştay yapılmıştır. Yine proje kapsamında;

- Mevcut izleme kılavuzları güncellenecek, iklim değişikliği ve ileri izlemelere ilişkin yeni kılavuzların hazırlanması,
- “Ulusal Deniz İzleme ve Değerlendirme Strateji Belgesi” güncellenerek, Deniz İzleme Mevzuat Taslağının hazırlanması
- Su Yönetim Birimleri ve Deniz Değerlendirme Birimlerinin gözden geçirilmesi,

faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

İzmir Körfezi’nde yaşanan balık ölümleri nedeniyle, İzmir Körfezi Acil ve Kısa Vadeli Eylem Planı çerçevesinde “Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı kapsamında erken uyarı sistemlerinin kullanılabilirliğinin Bakanlığımızca araştırılması” eyleminin gerçekleşmesine yönelik saha çalışması ile fizibilite raporunun yapılması ve değerlendirilmesi işlerinin Deniz İzlemelerinde Standardizasyonun Sağlanması Projesi Faz II ile bütünlük içerdiğinden ve ayrılmaz bir bileşeni olduğundan dolayı proje kapsamında ilave iş olarak değerlendirilmesi planlanmış olup ilave işe dair yeni projenin yürütülmesi çalışmaları devam etmektedir.

7.3. Eğitim Çalışmaları

7.3.1. Çevre Referans Laboratuvarı Numune Alma Eğitimi

Laboratuvar analizlerinin en önemli basamağı olan numune alma işleminin belirli teknik eğitime sahip kişilerce yapılması ilkesi gereğince; özel ve kamuya ait çevre laboratuvarlarına “Su, Atık Su, Toprak, Arıtma Çamuru, Katı Atık, Atık Yağ ve İzolasyon Sıvılarından Numune Alma Eğitimleri” verilmekte, sınavda başarılı olan katılımcılar için Numune Alma Personeli Kimlik Kartı düzenlenmektedir. 2010 yılında bu yana düzenlenen eğitimler neticesinde 6000’e yakın personel numune alma konusunda yetkilendirilmiştir.

2024 yılında özel ve kamuya ait laboratuvar personeli için düzenlenen “Su, Atık Su, Toprak, Arıtma Çamuru, Katı Atık, Atık Yağ ve İzolasyon Sıvılarından Numune Alma Eğitimleri”ne 943 kişi katılım sağlamış; ayrıca 81 İl Müdürlüğü’nden 202 katılımcıya “Su ve Atık Sudan Numune Alma Eğitimi” verilmiştir.

7.3.2. Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Ölçüm ve Numune Alma Eğitimi ve Emisyon-İmisyon Ölçümleri Personeli Eğitimi

25 Aralık 2013 tarih ve 28862 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarları Yeterlik Yönetmeliği” kapsamında 01 – 20 Eylül 2024 tarihleri arasında uzaktan eğitim şeklinde düzenlenen “Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Ölçüm ve Numune Alma Eğitimi” sonucunda 337 kişi Ölçüm ve Numune Alma Personeli Yetki Belgesi ve “Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Raporlama Personeli Eğitimi” sonucunda 134 kişi Raporlama Personeli Yetki Belgesi almaya hak kazanmıştır.

7.3.3. Yeni Çevre Denetim Uygulaması Bölgesel Çalışma Toplantıları

2015 yılından itibaren Bakanlık merkez ve taşra teşkilatımız tarafından çevre denetim süreçlerinin yürütüldüğü E_DENETİM sistemi yeni bilişim teknolojilerindeki gelişmelere uygun, mevcut ve gelecekteki kullanıcı ve veri yükünü taşıyabilecek kapasitede, çeşitli veri paylaşım yapılarına uyumlu, mevzuat gelişmeleri açısından esnekliğe sahip, mobil çevre denetim uygulaması ile daha uyumlu

olarak çalışacak şekilde Bakanlığımız Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından yeniden yazılmıştır.

Yeni E-Denetim sistemi canlı yayına alınmadan önce, Ankara (2), Konya, İstanbul, Bursa, İzmir, Şanlıurfa, Diyarbakır, Van ve Samsun illerinde gerçekleştirilen 10 bölgesel toplantı ile 81 İl Müdürlüğümüz ve Genel Müdürlüğümüz çevre denetçilerine uygulamalı olarak anlatılmıştır.

7.3.4. Çevre Denetçisi Eğitimi

Genel Müdürlüğümüzce İl Müdürlüklerimiz ve Bakanlığımız Merkez teşkilatı çevre denetim birimlerinde görev alan mevcut personelin uzmanlaşması, bilgi paylaşımı ve yeni göreve başlayan personelin çevre denetim mevzuatı kapsamında bilgilendirilmesi amacıyla 9-13 Aralık 2024 tarihlerinde Antalya’da 137 aday çevre denetçisinin katılım sağladığı Çevre Denetçisi Eğitimi düzenlenmiştir.

Eğitim boyunca Çevre Denetimi Mevzuatı, Atıksu, Hava ve Atık Konulu Çevre Denetimleri, ÇED İzleme ve Kontrolü Çalışmaları, Piyasa Gözetimi ve Denetimi, Yetki Devri, Yeni E-Denetim ve Mobil Denetim Uygulamaları, BEKRA Mevzuatı, BEKRA Bildirim Sistemi, BEKRA Dahili Acil Durum Planı, BEKRA Denetimleri, Denetim Birimlerinde Gerçekleştirilen Teftişlere İlişkin Değerlendirmeler, Çevre Hukuku, Atık Yönetimi Uygulamalarının Denetimlerde Kullanılması, Çevre Yönetim Hizmetlerinin Sahada Uygulanması, SAİS ve SEÖS Denetimleri konularında sunumlar gerçekleştirilmiş olup; eğitimin son günü sınav uygulaması yapılmıştır.

8. ÇEVRE ENVANTERİ VE BİLGİ YÖNETİMİ ÇALIŞMALARI

8.1. Türkiye Çevre Durum Raporu

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı teşkilat, görev ve yetkileri 10.07.2018 tarihinde yayımlanan 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmiştir. Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünün görevlerini tanımlayan Kararnamenin 104. maddesinin (h) bendinde, “Çevre envanterini ve çevre durum raporlarını hazırlamak” hükmü bulunmaktadır. Bu görevin bir sonucu olarak 4 yılda bir Türkiye Çevre Durum Raporu Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanmaktadır.

Karar vericilere yol göstermek; ait olduğu döneme dair genel bir bakış açısı sağlamak, çevrenin mevcut durumunu ortaya koymak ve kendisinden önceki ve sonraki dönemlerin karşılaştırmasını yapmak gibi amaçlara hizmet etmek için hazırlanan Türkiye Çevre Durum Raporlarının ilki 1997 yılında “Türkiye’nin Çevre Atlası” adıyla yayınlanmış olup 2020 yılında 6’ncısı hazırlanmış ve yayınlanmıştır. 2024 yılı itibarıyla de 7. Türkiye Çevre Durum Raporu hazırlıkları başlamıştır.

Türkiye Çevre Durum Raporlarına Genel Müdürlüğümüz <https://ced.csb.gov.tr/turkiye-cevre-durum-raporu-i-82673> internet adresi üzerinden (Sol Menüde “EĞİTİM YAYIN PROJELER” sekmesi) erişim sağlanmaktadır.

8.2. Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu

Çevre politikasının temeli, düzenli çevre raporlamasının yapılmasına dayanmaktadır. Genel anlamda bilgi ve verilerin düzenlenerek rapor olarak yayınlanması politika üretmenin, stratejik planlama yapılmasının ve karar alma süreçlerinin bilgi temelini oluşturmaktadır. Düzenli çevre raporlamaların yapılması, ileriye dönük eğilimler ve belirsizliklerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak ve politika seçenekleri ile bunların sonuçlarının izlenmesinin etkinliğini artırmaktadır. Bunun bir sonucu olarak 2019 yılından itibaren Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünün görevleri kapsamında gerçekleştirdiği çalışmalar “Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu” olarak yayınlanmaya başlamıştır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporlarına Genel Müdürlüğümüz <https://ced.csb.gov.tr/teknik-faaliyet-raporu-i-99482> internet adresi üzerinden (Sol Menüde “EĞİTİM YAYIN PROJELER” sekmesi) erişim sağlanmaktadır.

8.3. İl Çevre Durum Raporları

Çevreyi koruma, çevre kirliliğini ve çevre sorunlarını önleme çalışmalarının temel hareket noktası, sorunları bilmek ve tanımaktan geçmektedir. Bu nedenle çevre durumunu ve yıllar geçtikçe nasıl değiştiğinin belirlenmesi gerekmektedir. İl Çevre Durum Raporu, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüklerinin görev alanı kapsamında bulunan ve çevre mevzuatı çerçevesinde yıllık bazda yapılan faaliyetleri, bu faaliyetlerden elde edilen verileri kapsamaktadır. ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’nün belirlediği format çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından Rapor her yıl hazırlanmaktadır.

Raporların amacı; çevreyle ilgili potansiyel problemlere erken bir uyarı sistemi oluşturmak; bu problemlerin analizini sağlamak, çevre koruma ve sürdürülebilir kalkınma yolundaki hedefler doğrultusunda elde edilen gelişmeleri halkın izlemesini ve bilgilenmesini sağlamak; çevresel etki değerlendirme, planlama ve düzenleme için karar vericiler ile kamuoyuna temel bilgi ve verileri sunmaktır.

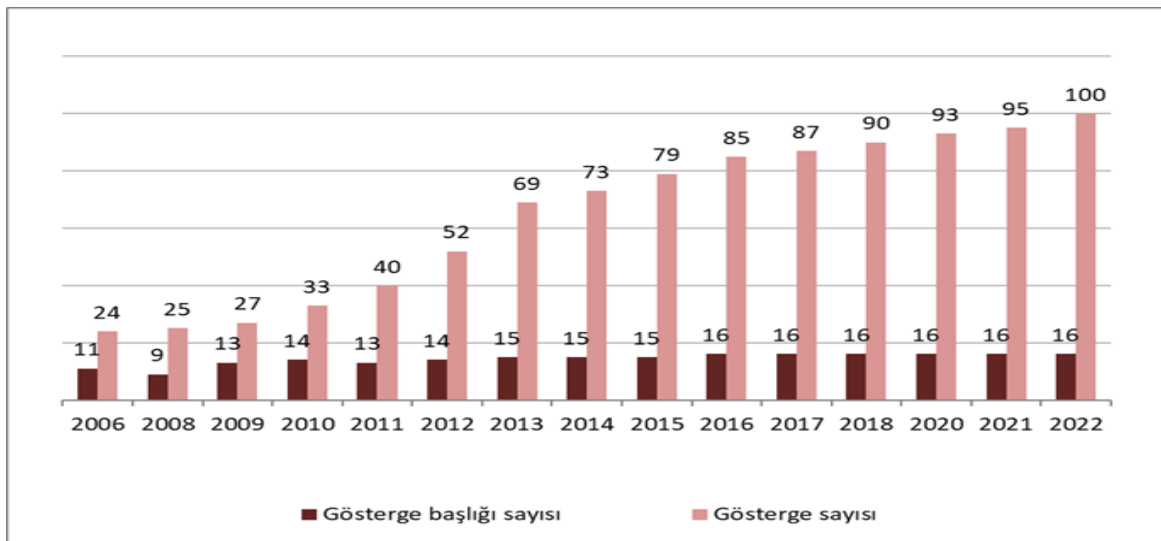
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından hazırlanan İl Çevre Durum Raporları ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında “Eğitim, Yayın, Projeler” bölümünde yer almakta olup yıllar bazında hazırlanmış olan İl Çevre Durum Raporlarına Genel Müdürlüğümüz <https://ced.csb.gov.tr/il-cevre-durum-raporlari-i-82671> internet adresi üzerinden (Sol Menüde “EĞİTİM YAYIN PROJELER” sekmesi) erişim sağlanmaktadır.

06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesi merkezli deprem meydana gelmiş ve 11 ilimiz (Kahramanmaraş, Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Adana, Şanlıurfa, Malatya, Diyarbakır, Osmaniye, Kilis, Elâzığ) depremden etkilenmiştir. Bu nedenle; depremden etkilenen söz konusu 11 ilimizin ‘2022 Yılı İl Çevre Durum Raporları’, 2023 Yılı Raporları ile birlikte hazırlanması sağlanarak 2024 yılı içinde yayımlanmıştır.

8.4. Çevresel Göstergeler

Çevre ile sektörler arasındaki ilişkiyi yansıtmak, çevresel etkileri olan bazı faaliyetlerin zaman serisinde gözlenebilmesini, uygulanan çevre politikalarının sonuçlarının izlenebilmesini sağlamak, yapılacak plan, program ve politikaların belirlenmesinde, mevzuat hazırlanmasında yardımcı olmak ve bilgilendirme yapmak amacıyla hazırlanan Çevresel Göstergeler Kitapçığı ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından her yıl yayınlanmaktadır.

İlk olarak Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı ile ortak çalışma yapılarak “Çevresel Göstergeler 2006” hazırlanarak yayınlanmıştır. Bu kitapçık 11 başlık ve 24 göstergedan oluşurken, kitapçıklar zaman içinde yenilenip gelişmiş olup, “Çevresel Göstergeler 2023” kitapçığı 16 başlık ve 100 gösterge içerecek şekilde hazırlanmıştır (Grafik 24). Grafikte belirtilen yıllar kitapçık içerdiği verinin temsil edildiği yılı ifade etmektedir. Çevresel Göstergeler Kitapçığı, her yıl Türkçe ve İngilizce dillerinde yayınlanmaktadır.

Grafik 25 - Yıllara göre yayınlanan çevresel göstergelerin konu başlıklarına göre sayıları

Kitapçıklara <http://ced.csb.gov.tr/cevresel-gostergeler-kitapcigi-i-82681> adresinden, Çevresel Göstergeler web sitesine ise Türkçe ve İngilizce olarak <http://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/> adresinden ulaşılabilir. 2024 yılına ait Çevresel Göstergeler Kitapçığı hazırlık çalışmaları yürütülmüş, söz konusu çalışmalar tamamlanması sonrasında Bakanlık web sitesinden ve Çevresel Göstergeler web sitesinden Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanacaktır.

8.5. Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu

Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Raporu 2008 yılından bu yana yayınlanmakta olup, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların kaynaklarını, nedenlerini, sorunun çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir çalışmadır.

İl Müdürlüklerimiz tarafından illerindeki hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon ve doğal çevrenin tahribatı konu başlıklarında öncelikli çevre sorunlarının belirlenmesi, bu sorunların kaynakları, alınan tedbirler ve karşılaşılan güçlükleri içeren anket formları doldurulmaktadır. Söz konusu çalışma, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamak, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır.

Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2022 yılı verilerini içerecek şekilde hazırlanarak Bakanlık web sitesinde (<https://ced.csb.gov.tr/turkiye-cevre-sorunlari-ve-öncelikleri-raporu-i-82679>) adresinde yayınlanmıştır. 2023 verilerine ait Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Raporu hazırlık ve değerlendirme çalışmaları yürütülmüş, söz konusu çalışmalar tamamlanması sonrasında Bakanlık web sitesinde yayınlanacaktır.

8.6. Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler

Marmara Denizi Havzasındaki müsilaj sorunu sonrasında noktasal, yayılı kirleticiler kaynakları ile denizcilik faaliyetleri sonucu oluşan kirliliğin giderilmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmalar tüm kurum ve kuruluşların katılımı ile hazırlanıp onaylanan Marmara Denizi Eylem Planı ve Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı (2021-2024) çerçevesinde yürütülmektedir. Söz konusu planda yer alan 134 faaliyet kapsamındaki çalışmalardan "6.2.1.1.Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler Kitapçığının yıllık olarak yayınlanması" alt faaliyeti çerçevesinde Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler 2023 Kitapçığı hazırlanmış olup, aşağıda verilen linkte yayınlanmıştır.

<https://ced.csb.gov.tr/marmara-deniz-havzasi-cevresel-gostergeler-kitapcigi-i-110838>

2024 verilerine ait Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler kitapçığı için hazırlık ve değerlendirme çalışmaları yürütülmüş, söz konusu çalışmalar tamamlanması sonrasında Bakanlık web sitesinde yayınlanacaktır.

8.7. Atık İstatistikleri Bülteni

Atık Yönetimi Yönetmeliği (AYY) kapsamında yıllık tehlikeli ve tehlikesiz atık beyanları atık üreticileri tarafından, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (ecbs.cevre.gov.tr) altında yer alan Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanılarak gerçekleştirilmektedir. TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda Tehlikeli Atık İstatistik Bülteni 2010

yılından, Tehlikesiz Atık Bülteni ise 2016 yılından bu yana hazırlanmaktadır. Bültenlerde atık verisi; atık işleme yöntemine, il dağılımına ve beyan yapan tesislerin durumuna göre çizelge ve haritalar ile görsel olarak sunulmaktadır.

Atık istatistikleri bülteninde Resmi İstatistik Programı dahilinde yayınlanmakta olan “Özel Atık İstatistikleri”, bültenin “özel atık ve tıbbi atık miktarları” başlığı altında yayınlanmaktadır. Özel Atık İstatistiklerine ilave olarak Resmi İstatistik Programı dahilinde Genel Müdürlüğümüzce hazırlanmaya başlanan ambalaj atıklarına ait veriler, bültende “Ambalaj Atıkları” bölümünde yayınlanmaktadır.

2022 yılı için Türkiye genelinde Atık Miktarı toplamı 41.602.743*ton olarak belirlenmiştir. 2022 yılında ülke genelinde 130.426 adet tesis tarafından atık beyan formu doldurulmuştur. 2022 yılı için Türkiye genelinde Tehlikesiz Atık Miktarı toplamı 38.281.573 ton Tehlikeli Atık Miktarı ise 3.321.170 ton olarak belirlenmiştir. 2022 yılı Atık istatistikleri bülteni ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında yer alan İstatistikler bölümünde yayınlanmıştır. 2023 yılına ait atık istatistik çalışmaları halen devam etmekte olup, söz konusu istatistik çalışmaları tamamlanması sonrasında aşağıda verilen linkte yayınlanacaktır.

Atık İstatistikleri Bülteni:

<https://ced.csb.gov.tr/atik-istatistikleri-bultenleri-i-109405>

* İstatistik ve bilgilere atık listesi madenlerin aranması, çıkarılması, işlenmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar (01 kodlu) ve belediye atıkları (20 03 kodlu) dahil edilmemiştir.

8.8. Tıbbi Atık Bülteni

Tıbbi Atık İstatistikleri, 2016 yılı ve öncesinde, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki büyük miktarda atık üreten sağlık kuruluşlarında (üniversite hastaneleri ve klinikleri, genel amaçlı hastaneler ve klinikleri, doğum hastaneleri ve klinikleri ile askeri hastaneler ve kliniklerinin tamamında) iki yılda bir uygulanan anket verilerine dayalı olarak yayımlanmaktaydı.

2017 yılından itibaren tıbbi atık istatistikleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (ecbs.cevre.gov.tr) altında yer alan Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanılarak yapılan beyanların kayıtları da kullanılarak TÜİK ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının ortak çalışmaları sonucunda çift logolu olarak yıllık hazırlanarak yayınlanmakta iken 2023 yılı itibarıyla Genel Müdürlüğümüz tarafından yayınlanmaya başlamıştır.

Tıbbi atık istatistikleri kapsamında, 2023 yılı sonu itibarıyla beyan edilen tıbbi atık miktarı 130.882 ton olmuştur. 2023 yılı Tıbbi Atık Bülteni, Resmi İstatistik Programı kapsamında aşağıda verilen linkte yayınlanmıştır.

Tıbbi Atık İstatistikleri:

<https://ced.csb.gov.tr/tibbi-atik-istatistikleri-i-89098>

8.9. Çevre Denetimi İstatistikleri Bülteni

2016 yılından itibaren ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, yıl içerisinde görevleri kapsamında gerçekleştirdiği çevre denetimleri hususunda kamuoyunu bilgilendirmek üzere Çevre Denetimi İstatistikleri Bültenini yayınlamaya başlamıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının gerçekleştirdiği çevre denetimlerine ilişkin bilgileri içeren Çevre Denetimi İstatistikleri Bültenleri ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında yer alan İstatistikler bölümünün <https://ced.csb.gov.tr/cevre-denetim-istatistikleri-i-82611> adresinde her yıl düzenli olarak yayınlanmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2009-2018 yılları arasında gerçekleştirdiği çevre denetimlerine ilişkin daha ayrıntılı bilgiler "Çevre Denetim Raporu" kitaplarında yer almaktadır. Yıllık bazda yayınlanan Çevre Denetim Raporu kitaplarına ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Yayınlar bölümünde <https://ced.csb.gov.tr/cevre-denetimi-raporu-i-82691> adresinde ulaşılabilmektedir. 2019 yılından itibaren çevre denetimlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler her yıl yayınlanmakta olan "Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu"nda yer almaktadır.

8.10. Yıllık Programlar ve Kararnameler Kapsamında yürütülen Envanter ve Bilgi Yönetimi Çalışmaları

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alan 881.2 nolu "Atık yönetiminin her alanında veri tabanı oluşturulacak, izleme sistemi geliştirilecek ve çevrimiçi veri giriş sistemlerinin uyumu sağlanacaktır." tedbire ait Genel Müdürlüğümüze tanımlanmış olan 881.2.1. 1. "Atıkların izlenmesi, raporlanması ve denetlenmesinin etkin olarak sağlanabilmesi amacıyla veri tabanı oluşturulacak, izleme sistemi geliştirilecek ve veri giriş sistemleri uyumlu hale getirilecektir." faaliyeti kapsamında Atık Yönetim Uygulamasında çalışmalar yürütülmüştür. Çalışmada Gümrüklerden giriş yapan ithal edilen atıkların bilgisinin Kütle Denge Sisteminde kayıt altına alınması için Atık Yönetim Uygulamasında yazılım geliştirme çalışması gerçekleştirilmiş ve geliştirilen ekranlardan veri girişi yapmasına imkan sağlanmıştır.

Devlet Yardımlarının Uygulanması

9/6/2022 tarihli ve 31861 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 102 sayılı Devlet Yardımlarının Uygulanması, Koordinasyonu, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 7 nci maddesi uyarınca Cumhurbaşkanlığımız, Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından "Hurda ve atıkların teslimlerinde istisna" adlı vergi harcaması yoluyla yapılan devlet yardımıyla ilgili uygulanmakta olan devlet yardımı kapsamında Genel Müdürlüğümüzce etki değerlendirmesi çalışmaları yürütülmektedir.

9. SONUÇLAR

1993-2024 yılları arasında ÇED Yönetmeliği kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından toplamda 96.886 karar verilmiş olup, bu kararların 80.869'u "ÇED Gerekli Değildir Kararı", 8.080'i ise "ÇED Olumlu Kararı" dır.

2024 yılında, 643 projeye ÇED Olumludur Kararı ve 3.435 projeye de ÇED Gerekli Değildir Kararı verilirken, 64 proje için de ÇED Gerekli Kararı verilmiştir. Ayrıca 2024 yılında 375 proje de ÇED Olumsuz Kararı verilmesi ve mevzuattan iptal/iade olması nedeniyle ÇED süreçleri sonlandırılmıştır.

2024 yılı içerisinde kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından toplamda 4.721 Geçici Faaliyet Belgesi, 6.426 Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi düzenlenmiştir. Aynı şekilde, Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans belgesinin düzenlenmeye başlandığı 2010 yılından bu yana Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM teşkilatı tarafından toplam 58.421 faaliyet veya tesise Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisansı Belgesi verilmiştir.

Çizelge 33'te görüldüğü üzere 2024 yılı içerisinde ÇEDİDGM tarafından 189 adet ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından da toplam olarak 63.182 adet çevre denetimi gerçekleştirilirken, ÇEDİDGM tarafından 257.828.193,13 TL, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından da toplam 1.609.117.800,64 TL para cezası uygulanmıştır. Yine aynı yıl içerisinde 19'u Bakanlık merkez, 383'ü de ÇŞİDİM'ler tarafından olmak üzere toplam 402 faaliyet durdurma kararı verilmiştir.

Çizelge 33 - 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen denetim ve idari yaptırımların sayısı

Bakanlık Birimi	Denetim Sayısı	Kesilen Ceza Miktarı (TL)	Faaliyet Durdurma
Bakanlık Merkez	189	257.828.193,13	19
ÇŞİDİM	63.182	1.609.117.800,64	383
TOPLAM	63.371	1.866.945.993,77	402

*2024 yılı verilerinde 13.01.2025 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2024 yılında uygulanan idari yaptırımların konulara göre sayısı ve ceza miktarları Çizelge 34'te verilmektedir. Firmalara uygulanan cezaların büyük bir kısmı atık konusundaki (843.284.825,92 TL) uygunsuzluklara uygulanmıştır.

Çizelge 34 - 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri sonucunda uygulanan idari yaptırımların sayısı ve ceza miktarlarının konulara göre dağılımı

Konu	Ceza Miktarı (TL)	Uygulanan İdari Yaptırım Sayısı
Hava*	269.923.379,10	2.304
Su*	278.291.779,04	429
Atık*	843.284.825,92	950
ÇED	205.278.641,82	683
Gürültü	118.458.944,00	1.335

Toprak	49.599.993,00	110
Egzoz	13.331.845,00	1.278
Diğer*	88.776.585,89	359
TOPLAM	1.866.945.993,77	7.448

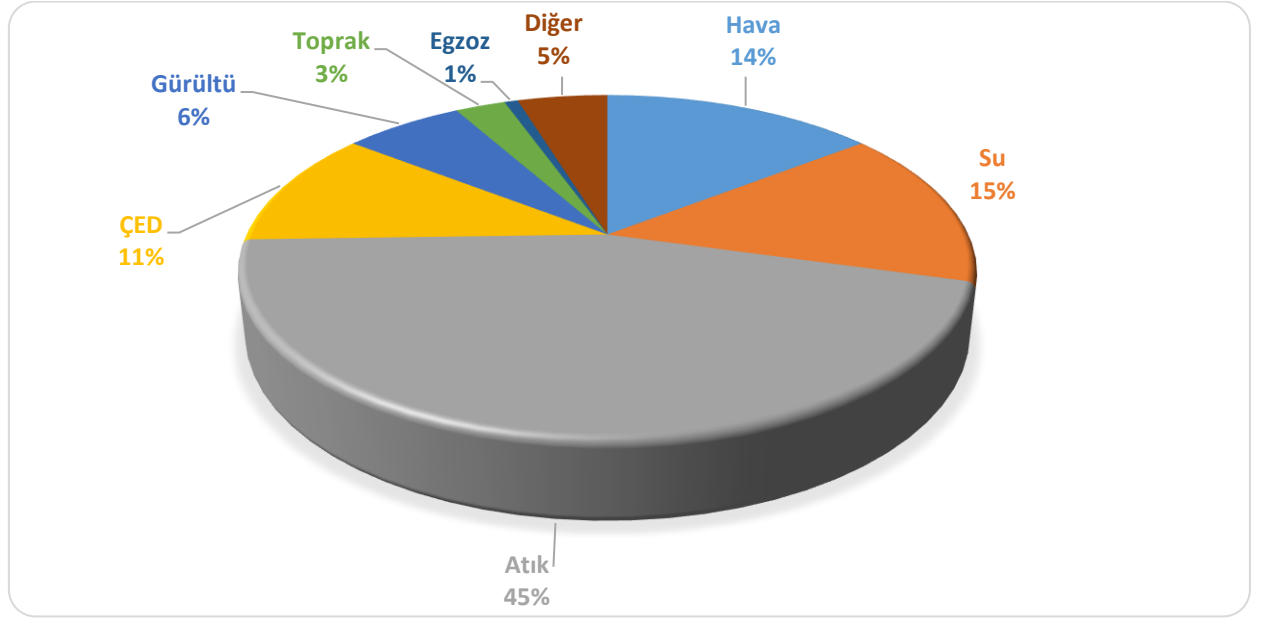
*Hava; Hava, Anız Yakma, Koku, Sera Gazı, PGD,

Su; Su, Gemi,

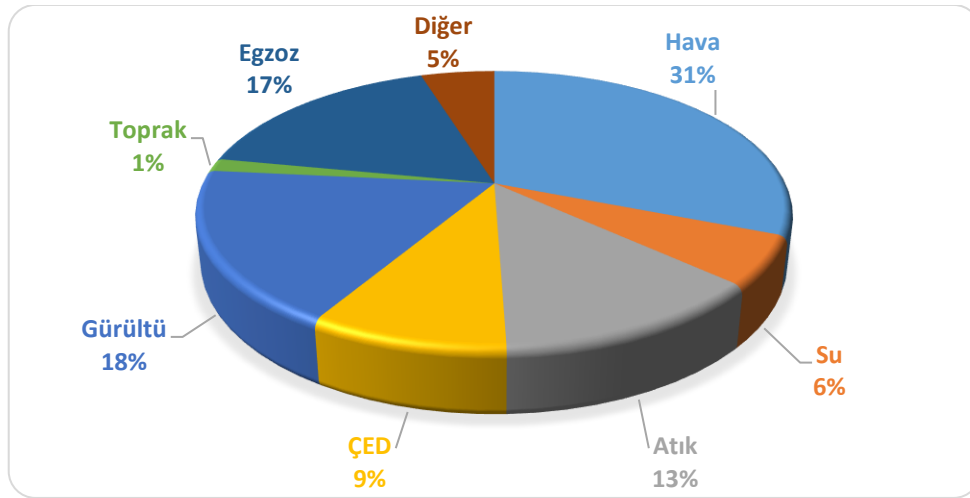
Atık; Atık, MOYDEN, Sıfır Atık/Poşet

Diğer; Diğer, çevre mühendisi /yetkilendirilmiş kişi /Yönetimi, Kimyasallar, BEKRA, Kıyı Tesisi, cezalarını içermektedir

**2024 yılı verilerinde 13.01.2025 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Grafik 26 – 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın tüm birimleri tarafından Çevre Kanunu gereğince uygulanan idari yaptırım miktarının konularına göre dağılımı

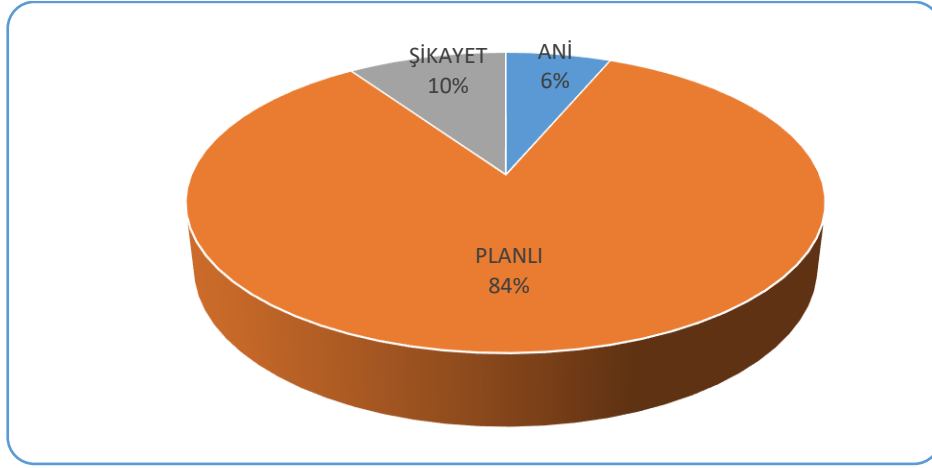

Grafik 27 – 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın tüm birimleri tarafından Çevre Kanunu gereğince uygulanan idari yaptırım sayılarının konularına göre dağılımı

Çizelge 35 - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen denetimlerin türleri

	Planlı Denetimler	Ani Denetimler	Şikâyet Denetimleri	Toplam
ÇŞİDİM	3.970	53.133	6.079	63.182
MERKEZ	60	127	2	189
GENEL TOPLAM	4.030	53.260	6.081	63.371

*2024 yılı verilerinde 13.01.2025 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Grafik 28 - 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından uygulanan denetimleri türlere göre dağılımı

2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin, Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile birlikte veya ayrı ayrı ya da İl Müdürlüğü'nün tek olarak yaptığı egzoz denetimlerinde tespit edilen 1.278 uygunsuzluk sonucunda 13.331.845 TL idari yaptırım uygulanmıştır. İller bazında egzoz denetimlerinde uygulanan cezalar Ek-12'de verilmektedir.

Çizelge 36 - 2024 yılı egzoz denetimi verileri

	Denetim sayısı	Kesilen ceza sayısı (adet)	Ceza miktarları (TL)
2024	27.645	1.278	13.331.845,00

*Denetim sayısı (araç denetim sayısı) egzoz.csb.gov.tr (EGEDES) adresinden alınmıştır.

**Egzoz ceza sayısı ve miktarları 13.01.2025 tarihi itibarı ile e-denetim sisteminden alınmıştır.

2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ile yetki devri yapılan belediyeler tarafından gerçekleştirilen 10.396 adet piyasa gözetimi ve denetimi sonucunda 3.898.438 TL idari yaptırım uygulanmıştır.

EKLER

EK - 1. 2024 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2024/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları

2872 Sayılı Çevre Kanununun 20 nci Maddesi	Kanundaki Ceza Miktarı	2024 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı
(a) bendindeki ceza miktarı	1.250 TL	9.943 TL
	2.500 TL	19.897 TL
	1.250 TL	9.943 TL
	5.000 TL	39.797 TL
	10.000 TL	79.611 TL
(b) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL	464.585 TL
	48.000 TL	929.233 TL
	24.000 TL	464.585 TL
(c) bendindeki ceza miktarı	6.000 TL	116.060 TL
	2.000 TL	38.630 TL
	300 TL	5.733 TL
	Terminaller veya dolum adalarına: 60.000 TL	Terminaller veya dolum adalarına: 288.679 TL
	Akaryakıt istasyonlarına: 30.000 TL	Akaryakıt istasyonlarına: 144.339 TL
	Tankerlere: 3.000 TL	Tankerlere: 14.432 TL
(d) bendindeki ceza miktarı	(b) bendi için: 48.000 TL 96.000 TL	(b) bendi için: 929.233 TL 1.858.547 TL
	(c) bendi için: 12.000 TL 4.000 TL 600 TL	(c) bendi için: 232.264 TL 77.372 TL 11.540 TL
	(d) bendinin ikinci paragrafındaki katı yakıtlarla ilgili olarak: 10.000 TL 15.000 TL	(d) bendinin ikinci paragrafındaki katı yakıtlarla ilgili olarak: 79.611 TL 119.420 TL
(e) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL	193.522 TL

Ek-1. 2024 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2024/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları (devam)

(f) bendindeki ceza miktarı	60.000 TL	1.161.568 TL
(g) bendindeki ceza miktarı	6.000 TL	116.060 TL
(h) bendindeki ceza miktarı	400 TL	7.667 TL
	1.200 TL	23.155 TL
	4.000 TL	77.372 TL
	12.000 TL	232.264 TL
(i) bendinin: 1 no’lu alt bendindeki ceza miktarı	Groston başına*:	Groston başına*:
	400 TL	3.184,81 TL
	100 TL	796,23 TL
	10 TL	79,59 TL
(i) bendinin: 2 no’lu alt bendindeki ceza miktarı	Groston başına*:	Groston başına*:
	30 TL	580,25 TL
	6 TL	115,76 TL
	100 KR	18,37 TL
(i) bendinin: 3 no’lu alt bendindeki ceza miktarı	Groston başına*:	Groston başına*:
	200 TL	1.592,40 TL
	40 TL	318,49 TL
	10 TL	79,59 TL
(i) bendinin: 4 no’lu alt bendindeki ceza miktarı	0-18 (dahil) Groston arası	0-18 (dahil) Groston arası
	5.000 TL	17.661 TL
	18-50 (dahil) Groston arası	18-50 (dahil) Groston arası
	10000 TL	35.325 TL
	50-100 (dahil) Groston arası	50-100 (dahil) Groston arası
	20.000 TL	70.650 TL
	100-150 (dahil) Groston arası	100-150 (dahil) Groston arası
	30.000 TL	105.976 TL
	Groston başına*:	Groston başına*:
	100 TL	796,23 TL
(i) bendinin altıncı paragrafındaki ceza miktarı	24.000 TL	464.585 TL
	600 TL	11.540 TL

EK - 1. 2024 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2024/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları (devam)

(i) bendinin yedinci paragrafındaki ceza miktarı	100.000 TL	481.132 TL
(i) bendindeki ceza miktarı	1.000 TL	19.276 TL
(j) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL	464.585 TL
	600 TL	11.540 TL
(k) bendindeki özel çevre koruma bölgelerine ilişkin ceza miktarı	20.000 TL	387.141 TL
	100.000 TL	1.936.005 TL
(l) bendindeki ceza miktarı	Dekar başına*: 20 TL 100.000 TL den 300.000 TL 'ye kadar Sanat yapılarına zarar vermesi veya akarsuyun akış rejimini bozması halinde: 300.000 TL Metreküp başına*: 450 TL	Dekar başına*: 386,79 TL 481.132 TL den 1.443.397 TL 'ye kadar Sanat yapılarına zarar vermesi veya akarsuyun akış rejimini bozması halinde: 1.443.397 TL Metreküp başına*: 2.165,10 TL
(m) bendindeki ceza miktarı	6.000 TL	116.060 TL
	4.000 TL	77.372 TL
(n) bendindeki ceza miktarı	48.000 TL	929.233 TL
	1.200 TL	23.155 TL
(o) bendindeki ceza miktarı	12.000 TL	232.264 TL
(p) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL	464.585 TL
(r) bendindeki ceza miktarı	90.000 TL den 360.000 TL 'ye kadar	433.018 TL den 1.732.078 TL 'ye kadar
	300.000 TL	1.443.397 TL
(s) bendindeki ceza miktarı	1.000 TL	4.810 TL
(t) bendindeki ceza miktarı	2.000.000 TL	38.721.523 TL

EK - 1. 2024 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2024/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları (devam)

(u) bendindeki ceza miktarı	2.000.000 TL	38.721.523 TL
(v) bendindeki ceza miktarı	100.000 TL den 1.000.000 TL'ye kadar	1.936.005 TL'den 19.360.712 TL'ye kadar
(y) bendindeki ceza miktarı	100.000 TL den 1.000.000 TL'ye kadar	1.936.005 TL'den 19.360.712 TL'ye kadar
(aa) bendindeki ceza miktarı	Ton başına*: 100 TL	Ton başına*: 796,23 TL
(bb) bendinin: 1 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	Metrekare başına*: 15,16 TL	Metrekare başına*: 79,59 TL
	Elektronik ortamda satış yapanlara 3.000 TL den 30.000 TL'ye kadar	Elektronik ortamda satış yapanlara 14.432 TL den 144.339 TL'ye kadar
(bb) bendinin: 2 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	15.000 TL	72.169 TL
(bb) bendinin: 3 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	1.500 TL	7.216 TL
(cc) bendindeki ceza miktarı	20.000 TL	96.226 TL
(çç) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL	115.471 TL
	36.000 TL	173.207 TL
(dd) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL	48.113 TL
(ee) bendindeki ceza miktarı	20.000 TL Metrekare başına*: 15,16 TL Metrekare başına*: 100 TL	96.226 TL Metrekare başına*: 72,95 TL Metrekare başına*: 481,13 TL
	10.000 TL	48.113 TL
	5.000 TL	24.055 TL
(gg) bendindeki ceza miktarı	300.000 TL	1.443.397 TL

EK - 1. 2024 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2024/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları (devam)

(ğğ) bendindeki ceza miktarı	25.000 TL 25.000 TL’den 100.000 TL’ye kadar	88.312 TL 88.312 TL’den 353.254 TL’ye kadar
(hh) bendindeki ceza miktarı	Groston başına*: 200 TL 25 TL 5 TL	Groston başına*: 706,51 TL 88,31 TL 17,67 TL
(ıı) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL’ye kadar	35.325 TL’ye kadar

* = Bu bentlerdeki cezalar uygulanırken nihai ceza miktarı hesaplandıktan sonra küsurat kısmı dikkate alınmayacak.

EK - 2. ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Kararlarının sektörel bazda yıllara göre dağılımı

YIL	SEKTÖRLER																											
	SANAYİİ				ENERJİ				PETROL-MADEN				ATIK-KİMYA				TARIM GIDA				ULAŞIM KİİY				TURİZM KONUT			
	A ¹	B ²	C ³	D ⁴	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
03.12.1993-1998	69	2	312	15	14	1	25	0	159	7	1.903	113	37	0	188	9	23	0	292	14	26	2	98	5	54	1	171	4
1999	15	0	32	0	13	0	4	0	7	1	336	10	4	0	26	1	4	0	87	0	7	0	13	0	7	1	26	0
2000	13	0	42	1	23	0	4	0	32	1	516	12	6	0	38	2	5	0	101	1	6	0	18	0	22	0	45	2
2001	22	1	58	1	23	0	9	1	22	1	513	10	24	3	77	0	6	0	112	0	4	0	21	0	18	0	69	0
2002	24	0	66	0	17	0	20	0	24	0	600	5	23	0	136	0	5	0	146	1	6	0	21	0	18	0	79	0
2003	5	0	215	0	14	0	28	1	18	0	877	1	24	0	196	0	6	1	223	0	12	0	37	0	1	0	139	1
2004	3	0	248	0	18	0	68	0	17	0	1.155	7	23	0	230	0	8	1	238	0	12	0	49	0	5	0	134	0
2005	9	0	204	0	17	0	117	0	14	0	1.305	8	27	0	338	1	8	0	237	1	15	0	57	0	12	0	200	1
2006	13	1	210	0	17	0	180	0	21	2	1.806	25	42	1	526	2	4	0	400	2	16	0	72	0	10	0	247	0
2007	34	1	426	0	41	0	233	2	38	0	2.068	81	34	0	436	3	14	0	573	0	29	0	75	0	19	0	403	0
2008	22	0	454	1	59	0	248	3	46	0	1.734	30	33	1	347	0	15	0	562	1	25	0	74	0	17	0	238	0
2009	17	0	413	0	58	0	648	34	48	1	1.717	8	35	0	200	0	24	0	345	0	17	0	29	1	2	0	197	0
2010	39	0	655	0	87	0	285	34	56	1	1.754	3	25	0	241	0	22	0	662	0	25	1	45	2	0	0	290	0
2011	31	0	770	0	80	0	300	15	74	0	2.136	18	33	0	305	0	60	0	737	7	24	0	87	1	6	0	257	0
2012	41	0	569	1	125	0	296	16	144	0	1.745	17	32	0	326	0	57	0	562	2	21	0	38	1	6	0	223	0

¹ ÇED Olumlu Kararı

² ÇED Olumsuz Kararı

³ ÇED Gerekli Değildir Kararı

⁴ ÇED Gereklidir Kararı

Ek – 2. ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Kararlarının sektörel bazda yıllara göre dağılımı (devam)

YIL	SEKTÖRLER																											
	SANAYİİ				ENERJİ				PETROL - MADEN				ATIK-KİMYA				TARIM GIDA				ULAŞIM KİİY				TURİZM KONUT			
	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
2013	38	0	578	0	150	0	273	5	123	0	1.561	22	60	0	267	6	84	0	617	0	18	1	37	0	4	0	280	1
2014	60	0	497	3	137	0	210	6	133	0	1.679	87	36	1	280	0	59	0	925	14	26	0	40	0	20	0	427	4
2015	33	0	458	4	84	1	370	3	79	4	1.766	65	35	1	269	5	64	4	803	6	11	0	52	3	9	0	168	1
2016	38	0	396	3	83	0	161	2	127	3	1.529	78	41	0	270	7	87	0	517	3	19	0	77	0	10	0	207	2
2017	56	0	501	0	96	1	165	2	121	2	1.589	47	58	0	337	3	66	0	357	4	22	0	93	0	12	0	259	1
2018	35	0	465	3	96	0	163	4	133	3	1.460	63	69	0	355	4	51	0	353	1	16	0	68	1	1	0	172	0
2019	29	0	350	1	90	1	127	2	152	0	1.179	59	67	0	337	2	64	0	246	5	30	0	68	0	8	0	111	2
2020	42	0	456	2	68	0	162	3	139	7	1.175	51	82	0	338	1	34	0	404	0	24	0	47	1	1	0	240	0
2021	48	0	535	5	47	1	176	2	123	2	1.420	73	71	0	410	4	58	0	411	3	21	0	63	0	3	0	209	0
2022	59	0	573	7	89	0	1.047	0	135	4	1.239	65	65	0	416	5	64	0	456	3	19	0	80	1	6	0	241	1
2023	42	0	621	1	237	0	1.013	0	84	10	1.265	46	61	0	359	6	48	0	589	2	29		94	0	10	0	283	0
2024	28	1	592	2	385	2	585	1	105	7	1153	52	47	0	305	2	37	0	446	2	17	0	78	0	24	0	276	0

EK - 3. ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Kararlarının yıllara göre dağılımı

	EK-1		EK-2		GENEL TOPLAM
	ÇED Olumlu	ÇED Olumsuz	ÇGD	ÇG	ÇED Olumlu + ÇGD
03.12.1993-1998	382	13	2.989	160	3.371
1999	57	2	524	11	581
2000	107	1	764	18	871
2001	119	5	859	12	978
2002	117	0	1.068	6	1.185
2003	80	1	1.715	3	1.795
2004	86	1	2.122	7	2.208
2005	102	0	2.458	11	2.560
2006	123	4	3.441	29	3.564
2007	209	1	4.214	86	4.423
2008	217	1	3.657	35	3.874
2009	201	1	3.549	43	3.750
2010	254	2	3.932	39	4.186
2011	308	0	4.592	41	4.900
2012	426	0	3.759	37	4.185
2013	477	1	3.613	34	4.090
2014	471	1	4.058	118	4.529
2015	315	10	3.886	87	4.201
2016	405	3	3.157	95	3.562
2017	431	3	3.301	57	3.732
2018	401	3	3.036	76	3.437
2019	440	1	2.418	71	2.858
2020	390	6	2.822	58	3.212
2021	371	3	3.224	87	3.595
2022	437	4	4.052	82	4.489
2023	511	10	4.224	55	4.735
2024	643	11	3.435	64	4.077
TOPLAM	8.080	88	80.869	1.422	88.948

EK - 4. ÇED Olumlu Kararı sayılarının 1993-2024 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	380	60	108	119	115	79	86	103	122	212	217	203	250	296	445	540	528	329	440	490	432	496	426	387	458	548*	662*
ADANA	4	1	4	1	3	0	1	2	4	10	5	9	9	9	18	30	33	7	17	7	12	6	14	12	14	10	13
ADIYAMAN	1	1	0	1	0	1	1	0	0	2	0	1	1	0	3	5	5	1	3	3	1	3	5	1	3	0	1
AFYONKARAHİSAR	9	2	1	1	1	0	1	0	1	3	3	1	1	19	7	10	10	8	17	7	11	10	7	13	3	4	11
AĞRI	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	2	1	1	0	3	3	1	5	1	1	1	3	7
AMASYA	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	0	2	0	2	1	2	4	1	2	7	0	6	3	1	1	3	0
ANKARA	8	1	4	7	3	6	5	5	12	18	21	12	11	15	34	32	42	15	21	17	17	28	17	9	17	31	34
ANTALYA	21	4	11	12	16	4	5	12	2	5	2	1	4	3	6	7	16	11	8	13	12	13	8	11	7	10	16
ARTVİN	1	0	0	1	0	2	4	0	0	1	2	2	5	5	24	12	10	6	2	2	7	3	2	1	8	4	1
AYDIN	9	0	0	1	1	2	1	1	3	2	3	2	4	4	9	8	8	4	11	9	12	6	13	7	9	11	4
BALIKESİR	9	1	3	2	1	3	3	0	1	5	10	8	6	9	11	10	13	12	15	13	12	7	8	8	13	18	27
BİLECİK	14	1	3	4	0	0	2	1	0	3	1	0	3	2	8	7	3	5	6	7	7	4	5	8	10	9	8
BİNGÖL	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2	2	7	6	6	1	2	0	2	2	1	1	3	5	7
BİTLİS	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3	2	1	3	0	1	3	2	2	3	2	2	4	6	0	4	0	9
BOLU	5	0	0	2	0	0	1	1	0	2	5	1	6	3	5	5	8	10	4	8	3	5	2	3	8	4	3
BURDUR	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	1	1	1	4	3	5	4	2	7	4	6	12
BURSA	19	0	0	4	3	3	1	6	3	4	2	6	5	2	11	16	18	19	21	31	24	18	20	16	14	11	8
ÇANAKKALE	27	2	3	1	3	2	1	4	1	8	3	3	6	5	11	16	10	11	10	7	12	16	10	8	8	11	14
ÇANKIRI	0	2	0	0	2	0	0	2	2	4	4	0	2	3	1	2	8	2	3	3	2	4	3	0	4	4	5
ÇORUM	1	0	0	3	1	0	1	1	0	2	0	1	0	1	1	3	2	0	10	16	1	5	4	2	1	2	6
DENİZLİ	4	2	2	1	1	0	0	0	2	3	3	0	2	3	5	2	2	3	7	3	12	11	5	3	6	8	6

EK-4. ÇED Olumlu Kararı sayılarının 1993-2024 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993- 1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
DİYARBAKIR	1	0	1	0	2	0	0	0	1	2	0	2	0	0	4	3	4	2	2	3	3	2	1	0	7	7	5
EDİRNE	6	1	1	2	0	0	1	0	1	0	0	2	0	2	0	4	5	1	2	3	4	2	5	1	3	4	4
ELAZIĞ	2	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	2	1	1	1	7	3	1	2	3	4	6	4	5	5	4	7
ERZİNCAN	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	3	1	1	1	3	8	5	6	6	1	3	4	2	1	1	6	0
ERZURUM	0	0	3	0	1	1	1	4	0	2	4	4	3	6	5	15	6	5	9	11	2	3	7	2	5	1	7
ESKİŞEHİR	3	2	2	2	1	0	0	0	0	3	1	2	4	4	11	8	8	6	7	7	4	11	6	6	5	8	19
GAZİANTEP	0	1	0	2	3	0	0	0	0	1	2	1	2	12	4	8	4	5	8	13	6	7	5	7	6	8	17
GİRESUN	1	0	0	0	1	2	0	2	0	3	5	3	3	3	7	5	4	3	3	11	2	2	1	1	9	1	0
GÜMÜŞHANE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	1	1	2	5	2	3	1	3	7	3	1	0	2	2	3	0
HAKKARİ	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	3	2	2	3	0	0	0	1	3	1	2	1	2
HATAY	8	0	0	3	2	1	3	0	3	7	7	3	8	8	9	11	4	2	2	8	5	9	4	11	9	12	5
ISPARTA	4	1	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3	2	3	1	5	9	12	7	7	1	5	4	6
MERSİN	9	1	2	3	5	1	5	2	6	2	4	5	4	2	9	9	8	5	11	8	6	31	12	13	15	10	11
İSTANBUL	28	4	6	5	8	3	4	6	8	10	13	3	4	9	8	10	9	9	15	14	20	32	22	7	10	10	9
İZMİR	35	4	5	7	5	9	8	11	6	13	14	34	19	18	23	38	24	14	16	28	23	19	21	12	17	28	19
KARS	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	3	1	1	1	2	3	2	2	0	3	2	2	0	7
KASTAMONU	2	0	0	1	0	0	0	0	0	1	4	4	3	5	7	8	3	2	2	4	6	3	5	0	2	1	2
KAYSERİ	2	3	10	4	3	1	2	0	3	2	3	1	3	5	6	5	10	5	9	9	12	5	11	8	8	14	19
KIRKLARELİ	3	0	0	1	3	1	3	2	0	2	1	4	2	1	5	4	5	9	3	18	13	12	8	8	9	9	10
KIRŞEHİR	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	3	4	3	1	3	5	2	4	2	3	2	5	9
KOCAELİ	28	2	2	8	3	6	6	5	1	9	7	7	11	13	13	14	12	12	9	5	2	9	7	12	7	11	5
KONYA	8	2	4	3	3	5	1	1	2	6	5	6	4	14	18	16	18	11	17	11	13	13	17	18	25	16	34

EK-4. ÇED Olumlu Kararı sayılarının 1993-2024 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
KÜTAHYA	5	1	1	3	1	1	0	0	2	0	1	1	6	4	7	7	8	7	6	2	9	7	7	6	8	1	3
MALATYA	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	2	2	2	1	9	9	7	7	3	3	3	16	7	5	15	6	17
MANİSA	12	1	2	2	1	1	1	0	3	2	3	6	9	7	13	14	11	6	7	14	18	9	9	6	8	14	22
KAHRAMANMARAŞ	1	1	0	1	2	1	0	2	3	7	3	1	7	9	3	7	10	8	7	10	4	6	15	7	13	6	11
MARDİN	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	3	0	3	3	5	2	3	1	6	4	1	2	6	10
MUĞLA	25	2	9	1	1	2	8	4	3	4	4	1	7	10	5	8	8	0	4	3	2	6	5	7	7	9	13
MUŞ	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	1	1	1	1	3	1	0	0	0	3	0	1	1	2	2
NEVŞEHİR	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	2	0	1	2	0	4	7	1	4	6	5	3	8	9
NİĞDE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	3	4	3	3	2	5	4	6	4	5	5	17	7	10
ORDU	4	0	1	2	0	1	1	2	3	3	3	2	1	3	3	8	5	3	2	2	1	6	4	4	0	5	5
RİZE	2	0	0	0	0	1	0	0	1	1	4	2	8	3	3	2	3	1	1	1	3	2	0	0	0	0	3
SAKARYA	11	4	2	2	3	0	2	0	1	4	3	2	1	6	7	8	12	3	5	5	7	8	9	4	7	4	3
SAMSUN	3	1	1	1	2	3	1	0	3	4	10	7	9	6	15	8	3	4	4	2	1	3	2	7	4	6	5
SİİRT	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	3	2	6	1	3	3	4	4	2	1	2	4	1	2	1	8	3
SİNOP	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	6	8	5	5	1
SİVAS	0	1	2	1	3	0	0	1	0	1	2	2	2	2	9	11	11	2	6	4	10	6	8	7	5	19	12
TEKİRDAĞ	11	2	5	8	10	1	1	5	4	7	5	5	8	6	9	24	17	11	23	21	12	11	12	21	20	17	17
TOKAT	2	0	1	0	0	0	0	1	3	1	3	2	2	3	6	4	6	1	3	6	2	2	2	1	3	4	3
TRABZON	2	0	0	1	1	0	1	2	3	6	2	0	3	4	5	3	3	3	3	2	3	2	0	2	0	5	1
TUNCELİ	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2	1	2	2	1	0	1	1	1	0	4	0
ŞANLIURFA	1	1	3	1	0	0	1	2	3	0	2	1	1	2	7	2	1	2	4	4	0	2	3	4	3	23	31
UŞAK	1	0	1	1	1	1	1	0	1	2	0	2	0	3	4	1	6	1	0	7	5	2	2	3	2	9	6

EK – 4. ÇED Olumlu Kararı sayılarının 1993–2024 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
VAN	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	4	2	2	0	1	4	0	4	3	2	1	5	1	3	2	8	17
YOZGAT	0	1	0	0	0	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	6	6	1	2	7	3	5	5	3	3	9	10
ZONGULDAK	4	1	2	1	3	0	0	1	5	5	1	3	1	1	3	1	3	8	5	4	7	1	1	5	3	1	1
AKSARAY	1	0	0	1	0	2	0	1	0	1	3	2	2	1	1	5	4	1	4	3	4	3	2	5	2	5	10
BAYBURT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	2	3	0	1	2	2	3
KARAMAN	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2	0	3	4	1	1	4	7	3	6	2	6	4	6	10	13	10	13
KIRIKKALE	3	0	0	2	3	2	0	0	1	1	0	1	3	3	0	5	6	1	2	8	2	0	1	2	2	4	6
BATMAN	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	2	5	0	1	0	1	2	0	1	0	2	5
ŞIRNAK	1	1	0	1	1	0	0	2	1	1	2	2	1	1	0	2	4	1	2	0	0	7	0	0	4	2	5
BARTIN	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4	1	0	5	1	1	2	2	3	0	0	1	1	1	1
ARDAHAN	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	2	1	2	3	1	0	1	0	0	0	0
İĞDIR	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	2
YALOVA	3	1	1	1	1	0	0	4	4	2	3	3	7	1	1	1	4	2	1	2	1	5	5	5	5	7	5
KARABÜK	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	6	2	2	3	2	1	3	0	2	1	1	2
KİLİS	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	3	2	2	1	1	1	3	3
OSMANİYE	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	0	2	2	3	3	1	1	3	2	1	4	5	3	6	2
DÜZCE	0	1	0	1	1	1	0	1	3	3	0	1	3	2	3	3	4	1	2	3	4	1	1	3	3	1	1

NOT-1: *Bazı projeler birden fazla ili kapsadığı için EK-1 ve EK-2 kapsamında karar verilen toplam proje sayısı ile; illere göre dağılım yapıldıktan sonra toplanan proje sayısı farklı olabilir.

NOT-2: ÇED Yönetmeliği kapsamında belirtilen süre içerisinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması veya Mahkeme Kararı ile ÇED kararının iptal edilmesi ya da geçersiz sayılması konularına istinaden ÇED İstatistiklerine konu olan ÇED kararları geçmişe dönük revize edilmemektedir.

EK – 5. ÇED Gerekli Değildir Kararı sayılarının 1993 – 2024 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
	2.989	524	764	859	1.068	1.715	2.119	2.441	3.441	4.214	3.657	3.550	3.932	4.592	3.789	3.463	4.058	3.898	3.165	3.323	3.062	2.429	2.840	3.237	4.066	4.236*	3435
ADANA	148	19	18	17	27	38	44	67	95	107	109	90	96	105	86	48	78	57	57	62	52	55	74	84	85	71	71
ADİYAMAN	19	7	0	4	4	7	11	20	11	23	7	45	45	47	28	29	45	31	18	38	25	19	23	35	26	40	47
AFYONKARAHİSAR	11	4	8	17	8	24	29	39	51	83	34	44	45	103	35	86	79	92	89	90	59	82	60	99	124	96	45
AĞRI	0	0	0	6	3	3	5	3	6	2	10	20	18	27	21	18	23	15	14	10	8	8	11	11	13	11	12
AMASYA	15	3	4	1	0	15	11	8	21	26	14	16	25	22	13	19	18	16	29	15	13	8	12	11	23	25	11
ANKARA	39	2	7	21	31	34	98	77	141	175	98	107	128	147	122	158	240	125	143	130	136	119	112	128	186	179	110
ANTALYA	194	30	45	82	82	118	97	157	210	165	188	82	127	121	91	72	172	103	91	91	93	63	77	69	148	131	134
ARTVİN	2	1	6	3	11	9	5	4	13	17	25	18	32	17	27	27	27	25	26	21	19	7	11	7	10	14	6
AYDIN	81	12	20	17	21	44	51	61	70	101	76	64	55	43	66	61	98	97	59	66	44	37	37	50	64	52	65
BALIKESİR	90	15	21	37	39	38	43	61	93	65	81	137	104	129	132	122	109	145	108	101	104	68	111	81	107	97	89
BİLECİK	22	15	15	11	9	27	38	27	51	56	55	61	61	47	49	36	49	69	40	38	35	20	31	40	28	45	54
BİNGÖL	0	1	0	3	2	14	7	0	7	11	9	13	15	43	12	14	22	22	7	13	13	7	17	19	21	25	15
BİTLİS	0	0	0	3	0	11	7	6	4	22	16	14	22	29	10	20	12	15	5	8	18	7	10	11	10	9	21
BOLU	11	0	5	7	5	16	7	10	19	52	33	29	45	81	58	50	39	96	14	16	19	17	18	22	23	33	20
BURDUR	43	22	24	22	8	8	18	18	57	52	59	50	44	69	61	68	56	57	42	43	38	23	25	37	72	16	29
BURSA	119	23	28	26	42	65	74	81	152	174	126	115	130	164	105	126	166	103	94	119	109	93	86	115	147	147	122
ÇANAKKALE	86	9	21	28	27	55	47	29	58	68	72	72	32	61	51	45	58	47	34	33	51	53	32	31	47	41	35
ÇANKIRI	1	0	1	2	2	1	4	7	16	31	38	21	28	40	32	30	40	20	19	16	26	11	9	12	31	37	23
ÇORUM	6	3	2	1	0	13	23	34	52	58	34	39	51	33	36	26	33	26	22	29	28	25	18	14	30	52	49
DENİZLİ	101	8	26	18	26	26	34	31	43	70	72	52	64	89	54	55	92	71	69	61	75	45	51	74	102	97	54
DİYARBAKIR	26	9	18	12	15	31	36	70	55	71	52	31	67	71	31	38	57	33	32	38	41	28	32	48	95	93	80

EK – 5. ÇED Gerekli Değildir Kararı sayılarının 1993 – 2024 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
EDİRNE	63	0	10	13	7	10	32	23	24	30	25	42	23	28	39	30	29	19	27	22	18	6	16	20	19	18	28
ELAZIĞ	2	0	0	10	17	20	16	10	54	57	68	38	94	72	45	57	79	142	65	41	20	27	43	56	58	76	32
ERZİNCAN	4	0	2	5	3	7	10	26	19	33	48	61	28	44	31	29	28	28	27	22	48	23	17	19	24	25	24
ERZURUM	8	4	6	8	14	14	24	38	34	37	42	59	53	67	79	57	38	54	32	50	49	21	48	48	46	61	28
ESKİŞEHİR	65	12	21	18	18	16	45	34	56	96	70	62	67	76	68	63	51	74	57	68	33	43	56	61	87	91	73
GAZİANTEP	44	9	7	30	16	29	23	34	40	70	30	59	57	78	49	52	47	50	48	64	46	27	54	62	88	72	56
GİRESUN	3	1	6	5	12	14	6	7	19	33	14	21	39	52	32	21	19	23	8	17	16	14	17	25	21	32	5
GÜMÜŞHANE	1	2	4	6	3	18	10	17	19	29	10	22	32	43	37	32	17	24	13	24	15	4	19	19	14	21	33
HAKKARİ	0	0	0	0	3	4	4	1	6	7	12	15	13	23	8	3	4	8	2	10	20	9	12	12	8	10	6
HATAY	141	12	10	2	10	10	22	40	39	81	106	98	62	82	46	50	40	16	46	43	33	27	58	43	23	83	105
ISPARTA	50	4	13	1	13	10	16	15	35	26	33	34	37	48	41	21	58	42	31	35	52	41	45	49	82	46	36
MERSİN	115	23	21	21	25	26	21	34	59	85	103	69	62	86	83	69	89	59	62	57	53	58	62	57	61	93	78
İSTANBUL	20	7	8	27	49	61	143	123	211	209	206	188	193	248	260	201	253	184	202	257	177	167	153	191	227	247	207
İZMİR	185	20	41	35	47	100	124	122	122	173	153	163	138	163	190	159	143	161	123	193	129	82	91	113	122	173	131
KARS	0	0	0	0	0	10	12	17	15	23	17	27	27	41	28	17	6	11	13	25	11	9	20	19	10	17	8
KASTAMONU	37	18	22	12	18	6	12	18	21	27	31	34	31	46	36	35	41	32	48	40	25	18	21	18	30	14	20
KAYSERİ	67	13	14	15	17	45	43	68	77	134	78	72	121	126	70	74	76	77	69	67	59	35	58	58	101	114	99
KIRKLARELİ	53	6	4	0	4	17	21	13	31	23	12	23	12	28	40	41	33	35	18	14	20	24	17	40	28	38	26
KIRŞEHİR	1	0	0	2	9	5	12	11	21	15	15	22	22	25	32	15	26	17	15	28	36	17	18	18	27	26	10
KOCAELİ	103	12	17	31	32	42	45	55	85	102	71	71	80	104	78	63	73	83	48	68	64	42	61	63	66	65	59
KONYA	185	37	34	27	19	51	67	89	135	120	125	126	124	113	131	121	148	121	98	102	118	132	112	144	150	149	141
KÜTAHYA	20	14	4	6	9	21	60	47	26	58	59	57	53	73	70	73	79	68	68	55	63	54	43	55	65	64	68

EK – 5. ÇED Gerekli Değildir Kararı sayılarının 1993 – 2024 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
MALATYA	5	2	9	7	7	23	24	10	27	48	27	34	75	75	57	40	60	50	46	40	23	9	26	14	19	49	47
MANİSA	117	18	24	26	27	28	44	62	82	88	81	93	93	73	76	129	127	178	132	99	103	80	113	78	163	129	118
KAHRAMANMARAŞ	16	2	10	8	13	26	17	26	48	62	53	53	78	73	48	53	41	55	39	51	71	42	63	59	112	42	80
MARDİN	1	0	0	2	4	6	10	20	19	27	32	25	41	31	14	16	16	13	4	13	17	15	8	22	23	37	14
MUĞLA	111	23	45	46	81	121	131	120	120	209	92	46	46	55	46	63	70	69	76	75	66	82	97	98	112	88	52
MUŞ	1	0	0	0	3	5	8	3	6	6	4	4	24	25	8	2	22	7	8	5	21	9	8	6	8	4	10
NEVŞEHİR	17	3	1	8	3	17	10	8	18	31	24	21	27	30	19	29	26	27	17	26	13	15	15	19	43	62	34
NİĞDE	31	0	4	0	6	14	9	9	20	34	43	35	39	45	27	45	49	52	25	34	22	25	31	38	55	58	27
ORDU	28	8	13	3	7	10	14	18	42	42	31	42	55	62	45	46	43	45	40	35	19	15	10	23	24	18	26
RİZE	1	0	6	4	2	7	12	12	24	13	13	20	10	23	12	10	11	15	15	15	21	6	17	16	3	14	9
SAKARYA	55	8	16	17	47	46	37	38	38	53	71	28	67	80	85	70	55	27	28	39	39	35	35	56	46	39	37
SAMSUN	25	7	6	4	9	21	36	49	62	40	31	32	37	40	32	48	72	39	33	23	24	19	22	36	38	46	38
SİİRT	0	0	2	4	1	9	4	4	9	4	9	10	24	15	31	5	14	9	6	11	8	8	12	18	17	26	9
SİNOP	17	6	4	14	2	5	6	14	14	8	13	17	22	19	14	18	14	21	12	19	18	12	5	16	12	21	11
SİVAS	3	1	1	3	11	20	35	20	86	81	75	75	90	114	68	70	64	97	70	57	59	40	42	66	69	49	33
TEKİRDAĞ	82	6	7	17	16	40	55	74	67	100	87	59	51	52	81	79	62	69	74	48	63	52	53	74	89	69	67
TOKAT	3	1	2	4	11	8	11	27	28	28	12	18	26	36	22	17	36	35	23	31	27	26	24	17	18	27	18
TRABZON	87	15	18	8	8	8	22	27	34	37	43	50	48	76	43	34	25	15	36	25	22	9	21	27	21	20	12
TUNCELİ	3	1	0	0	3	8	5	8	4	14	13	8	16	8	6	11	14	8	5	11	5	3	5	1	9	37	10
ŞANLIURFA	12	11	10	7	5	6	26	39	57	38	44	45	40	72	42	52	41	48	30	29	21	34	30	23	36	40	68
UŞAK	39	4	10	6	5	6	12	19	28	32	47	47	64	88	73	55	59	64	57	23	32	16	40	40	61	98	50

EK – 5. ÇED Gerekli Değildir Kararı sayılarının 1993 – 2024 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VAN	9	4	13	11	14	10	20	11	16	27	36	47	71	37	50	30	19	23	24	24	46	19	23	25	29	37	30
YOZGAT	0	2	1	6	7	10	12	15	23	33	28	30	34	38	31	44	26	49	30	28	13	17	31	34	48	53	48
ZONGULDAK	44	4	6	8	10	19	13	25	28	30	35	18	17	23	24	26	18	38	12	23	12	16	16	17	18	8	8
AKSARAY	7	0	2	5	3	4	6	8	9	19	15	9	34	24	13	19	20	48	29	14	30	20	29	27	37	39	20
BAYBURT	1	0	0	0	0	3	4	8	8	8	10	7	14	36	20	11	11	7	7	11	12	8	3	9	10	8	4
KARAMAN	8	5	4	0	1	6	10	10	16	31	16	32	38	21	21	25	38	47	36	31	29	41	45	52	35	54	37
KIRIKKALE	1	0	0	3	10	17	8	12	14	36	29	12	25	21	24	22	17	15	10	21	17	9	12	15	41	31	21
BATMAN	0	0	0	6	11	15	6	12	17	10	18	24	16	12	15	10	12	8	9	8	14	12	16	22	16	26	20
ŞIRNAK	1	0	0	3	5	21	8	12	8	17	0	27	0	7	12	5	7	17	13	30	13	15	26	22	22	37	26
BARTIN	8	8	0	1	6	7	11	7	7	7	4	7	5	10	21	15	3	5	9	4	8	2	3	7	5	9	4
ARDAHAN	0	0	0	0	2	3	5	1	5	12	4	12	25	22	15	15	14	4	12	10	1	1	2	2	7	11	0
IĞDIR	0	0	0	0	0	3	0	3	5	4	11	9	15	6	3	3	2	2	1	4	6	6	7	10	5	13	4
YALOVA	13	2	3	6	8	9	8	14	23	13	9	14	8	6	14	3	10	9	9	9	9	7	7	13	7	24	23
KARABÜK	29	1	15	2	3	5	5	7	12	11	16	6	8	25	11	18	18	31	17	13	11	9	15	13	7	18	7
KİLİS	5	1	3	3	3	4	2	5	5	6	5	9	4	7	4	3	2	4	13	2	3	5	5	6	16	15	15
OSMANİYE	19	3	10	2	2	4	9	19	25	28	24	30	28	26	29	25	15	44	13	28	19	8	8	16	18	20	30
DÜZCE	9	1	6	3	5	8	7	13	14	30	16	12	15	25	23	16	15	11	13	14	14	7	17	12	18	14	9

NOT-3: *Bazı projeler birden fazla ili kapsadığı için EK-1 ve EK-2 kapsamında karar verilen toplam proje sayısı ile illere göre dağılım yapıldıktan sonra toplanan proje sayısı farklı olabilir.

NOT-4: ÇED Yönetmeliği kapsamında belirtilen süre içerisinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması veya Mahkeme Kararı ile ÇED kararının iptal edilmesi ya da geçersiz sayılması konularına istinaden ÇED İstatistiklerine konu olan ÇED kararları geçmişe dönük revize edilmemektedir.

EK - 6. 01.01.2014 - 31.12.2024 tarihleri arasında ÇED Olumsuz, ÇED Gereklidir Kararlarının, dosya iptal/iade sayılarının illere göre dağılımı

İL	EK-1	EK-2	
	ÇED OLUMSUZ / İPTAL - İADE	ÇED GEREKLİDİR	İPTAL - İADE
1 Adana	54	46	49
2 Adıyaman	10	8	16
3 Afyonkarahisar	11	1	27
4 Ağrı	7	0	11
5 Amasya	3	0	22
6 Ankara	104	60	277
7 Antalya	68	6	372
8 Artvin	21	3	16
9 Aydın	15	12	80
10 Balıkesir	41	16	82
11 Bilecik	19	24	47
12 Bingöl	8	2	16
13 Bitlis	20	4	19
14 Bolu	12	7	40
15 Burdur	18	9	55
16 Bursa	56	13	200
17 Çanakkale	56	16	141
18 Çankırı	4	2	11
19 Çorum	20	0	23
20 Denizli	35	9	73
21 Diyarbakır	10	4	14
22 Edirne	14	10	53
23 Elazığ	14	4	40
24 Erzincan	12	2	23
25 Erzurum	22	6	40
26 Eskişehir	35	10	70
27 Gaziantep	30	11	68
28 Giresun	17	10	31
29 Gümüşhane	12	12	9
30 Hakkari	5	2	1
31 Hatay	56	50	71
32 Isparta	27	24	74
33 Mersin	48	28	166
34 İstanbul	68	1	212
35 İzmir	106	47	406
36 Kars	7	1	27
37 Kastamonu	22	37	53

EK - 6. 01.01.2014 - 31.12.2023 tarihleri arasında ÇED Olumsuz, ÇED Gereklidir Kararlarının, dosya iptal/iade sayılarının illere göre dağılımı (devam)

İL	EK-1	EK-2
	ÇED OLUMSUZ / İPTAL - İADE	ÇED GEREKLİDİR İPTAL - İADE
38 Kayseri	28	6 21
39 Kırklareli	44	16 47
40 Kırşehir	15	1 26
41 Kocaeli	44	3 135
42 Konya	36	7 141
43 Kütahya	28	6 40
44 Malatya	26	20 58
45 Manisa	31	7 112
46 Kahramanmaraş	24	4 57
47 Mardin	11	2 20
48 Muğla	42	13 199
49 Muş	5	0 12
50 Nevşehir	11	2 28
51 Niğde	7	1 28
52 Ordu	17	3 23
53 Rize	14	3 26
54 Sakarya	29	12 104
55 Samsun	19	9 35
56 Siirt	8	0 10
57 Sinop	2	3 11
58 Sivas	20	51 39
59 Tekirdağ	72	29 134
60 Tokat	7	12 23
61 Trabzon	24	13 33
62 Tunceli	10	9 15
63 Şanlıurfa	20	5 84
64 Uşak	12	16 41
65 Van	22	5 29
66 Yozgat	13	3 6
67 Zonguldak	15	39 29
68 Aksaray	8	7 24
69 Bayburt	6	1 7
70 Karaman	21	15 38
71 Kırıkkale	7	0 27
72 Batman	11	1 5
73 Şırnak	2	0 8

EK - 6. 01.01.2014 - 31.12.2023 tarihleri arasında ÇED Olumsuz, ÇED Gereklidir Kararlarının, dosya iptal/iade sayılarının illere göre dağılımı (devam)

İL	EK-1	EK-2
	ÇED OLUMSUZ / İPTAL - İADE	ÇED GEREKLİDİR İPTAL - İADE
74 Bartın	3	3
75 Ardahan	2	1
76 Iğdır	3	0
77 Yalova	18	1
78 Karabük	7	1
79 Kilis	2	0
80 Osmaniye	16	2
81 Düzce	1	10
TOPLAM	1.862*	843*

*Bazı projeler birden fazla ili kapsadığından toplamlar fazla çıkmaktadır.

EK - 7. 2024 yılına ait Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Lisansı sayılarının illere göre dağılımı

İl	Geçici Faaliyet Belgesi	Çevre İzni/Lisans Belgesi
ADANA	117	154
ADİYAMAN	10	13
AFYON	27	47
AĞRI	1	5
AMASYA	15	17
ANKARA	334	372
ANTALYA	90	139
ARTVİN	9	13
AYDIN	46	89
BALIKESİR	65	110
BİLECİK	27	51
BİNGÖL	10	11
BİTLİS	5	10
BOLU	40	58
BURDUR	22	39
BURSA	265	421
ÇANAKKALE	26	48
ÇANKIRI	17	13
ÇORUM	30	51
DENİZLİ	40	103
DİYARBAKIR	28	40
EDİRNE	31	48
ELAZIĞ	25	25
ERZİNCAN	6	11
ERZURUM	22	24
ESKİŞEHİR	59	117
GAZİANTEP	118	150
GİRESUN	10	29
GÜMÜŞHANE	7	7
HAKKARİ	8	8
HATAY	69	87
ISPARTA	26	41
MERSİN	68	86
İSTANBUL	719	828
İZMİR	351	431
KARS	6	8
KASTAMONU	40	43

EK - 7. 2024 yılına ait Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Lisansı sayılarının illere göre dağılımı (devam)

İl	Geçici Faaliyet Belgesi	Çevre İzni/Lisans Belgesi
KAYSERİ	115	127
KIRKLARELİ	34	53
KIRŞEHİR	8	12
KOCAELİ	251	402
KONYA	243	214
KÜTAHYA	38	56
MALATYA	35	54
MANİSA	85	139
KAHRAMANMARAŞ	26	39
MARDİN	13	19
MUĞLA	93	180
MUŞ	2	6
NEVŞEHİR	37	36
NİĞDE	45	47
ORDU	17	44
RİZE	24	46
SAKARYA	82	92
SAMSUN	56	107
SIİRT	14	10
SİNOP	19	17
SİVAS	27	42
TEKİRDAĞ	226	312
TOKAT	25	24
TRABZON	33	50
TUNCELİ	5	6
ŞANLIURFA	40	35
UŞAK	63	65
VAN	22	16
YOZGAT	19	33
ZONGULDAK	18	41
AKSARAY	25	34
BAYBURT	1	6
KARAMAN	21	29
KIRIKKALE	28	28
BATMAN	13	30
ŞIRNAK	5	13

EK - 7. 2024 yılına ait Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Lisansı sayılarının illere göre dağılımı (devam)

İl	Geçici Faaliyet Belgesi	Çevre İzni/Lisans Belgesi
BARTIN	11	20
ARDAHAN	2	5
IĞDIR	2	10
YALOVA	19	42
KARABÜK	13	29
KİLİS	14	11
OSMANİYE	24	39
DÜZCE	39	59

EK – 8. 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetim sayıları ve uygulanan ceza miktarları

	İl Müdürlüğü	Denetim Sayısı (Adet)	Kesilen ceza Miktarı (TL)	Kapatma/ Durdurma
1	Adana	3.048	7.839.584,42	5
2	Adıyaman	397	1.071.734,68	0
3	Afyonkarahisar	354	2.906.142,80	1
4	Ağrı	81	342.674,13	0
5	Amasya	479	6.044.719,34	0
6	Ankara	3.027	137.868.704,31	1
7	Antalya	1.538	96.755.512,50	48
8	Artvin	318	917.487,00	0
9	Aydın	1.248	20.948.102,15	10
10	Balıkesir	775	48.579.876,15	0
11	Bilecik	319	17.062.303,48	2
12	Bingöl	26	425.642,00	0
13	Bitlis	118	837.186,24	0
14	Bolu	445	54.841.948,02	1
15	Burdur	364	8.020.478,00	0
16	Bursa	1.520	63.540.929,15	9
17	Çanakkale	1175	25.722.713,40	12
18	Çankırı	216	3.712.179,54	2
19	Çorum	549	30.290.442,11	4
20	Denizli	909	6.814.070,00	5
21	Diyarbakır	387	9.549.312,87	0
22	Edirne	368	12.827.209,93	2
23	Elazığ	182	3.393.507,18	0
24	Erzincan	334	511.120,19	0
25	Erzurum	329	12.185.593,00	2
26	Eskişehir	1.601	15.544.894,91	1
27	Gaziantep	4.914	4.576.148,23	1
28	Giresun	258	4.092.772,00	2
29	Gümüşhane	265	3.014.228,00	1
30	Hakkari	40	464.585,00	0
31	Hatay	366	55.518.009,46	4
32	Isparta	764	8.175.249,95	1
33	Mersin	899	15.360.318,22	1
34	İstanbul	7.006	120.251.994,88	62
35	İzmir	4.688	119.521.881,44	23
36	Kars	139	1.162.876,00	0
37	Kastamonu	564	14.755.281,54	5
38	Kayseri	1.475	22.298.213,20	8
39	Kırklareli	113	11.683.981,00	0
40	Kırşehir	166	1.421.112,79	0
41	Kocaeli	2.772	77.698.145,37	16

EK – 8. 2024 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetim sayıları ve uygulanan ceza miktarları

	İl Müdürlüğü	Denetim Sayısı (Adet)	Kesilen ceza Miktarı (TL)	Kapatma/ Durdurma
42	Konya	1.638	35.565.586,56	16
43	Kütahya	648	2.074.768,05	0
44	Malatya	400	6.428.424,02	6
45	Manisa	1.055	26.758.233,81	17
46	Kahramanmaraş	183	19.843.045,35	2
47	Mardin	205	874.315,09	0
48	Muğla	557	69.323.369,08	1
49	Muş	23	3.472.906,00	0
50	Nevşehir	200	8.478.065,47	3
51	Niğde	769	8.151.666,37	1
52	Ordu	477	6.572.116,17	3
53	Rize	444	4.268.622,25	0
54	Sakarya	1.231	32.068.557,04	12
55	Samsun	974	25.657.021,29	3
56	Siirt	72	292.009,43	0
57	Sinop	166	5.722.056,00	6
58	Sivas	424	8.940.564,41	3
59	Tekirdağ	1.500	91.844.132,92	42
60	Tokat	230	2.392.437,21	2
61	Trabzon	609	18.550.150,00	0
62	Tunceli	216	2.559.850,48	0
63	Şanlıurfa	1.066	31.126.651,92	8
64	Uşak	334	31.019.228,37	9
65	Van	109	9.437.735,79	1
66	Yozgat	83	1.319.056,04	0
67	Zonguldak	526	2.717.812,00	2
68	Aksaray	419	3.469.781,00	1
69	Bayburt	58	4.325.183,00	0
70	Karaman	323	1.334.523,00	0
71	Kırıkkale	384	5.235.332,76	2
72	Batman	776	30.996.737,75	1
73	Şırnak	155	4.794.779,41	2
74	Bartın	252	1.888.432,26	0
75	Ardahan	29	198.332,00	1
76	Iğdır	207	533.075,05	0
77	Yalova	290	26.859.458,16	2
78	Karabük	278	8.276.174,00	4
79	Kilis	335	1.333.335,31	0
80	Osmaniye	570	9.336.629,24	4
81	Düzce	431	6.528.782,00	0
	TOPLAM	63.182	1.609.117.800,64	383

EK - 9. 2024 yılında Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetimlerin türlere göre dağılımı

ÇŞİDİM	ANİ DENETİMLER	PLANLI DENETİMLER	ŞİKÂyet DENETİMLERİ	TOPLAM DENETİM SAYISI
Adana	2.765	229	54	3.048
Adıyaman	355	0	42	397
Afyonkarahisar	328	22	4	354
Ağrı	54	13	14	81
Amasya	394	17	68	479
Ankara	2.687	158	182	3.027
Antalya	1.001	65	472	1.538
Artvin	270	25	23	318
Aydın	1.125	45	78	1.248
Balıkesir	610	73	92	775
Bilecik	247	20	52	319
Bingöl	26	0	0	26
Bitlis	90	27	1	118
Bolu	371	9	65	445
Burdur	267	37	60	364
Bursa	1.190	178	152	1.520
Çanakkale	772	42	361	1175
Çankırı	85	79	52	216
Çorum	388	75	86	549
Denizli	694	77	138	909
Diyarbakır	374	12	1	387
Edirne	338	9	21	368
Elazığ	160	16	6	182
Erzincan	310	12	12	334
Erzurum	243	22	64	329
Eskişehir	1.156	72	373	1.601
Gaziantep	4.627	79	208	4.914
Giresun	205	23	30	258
Gümüşhane	184	55	26	265
Hakkari	35	5	0	40
Hatay	336	20	10	366
Isparta	644	98	22	764
Mersin	782	60	57	899
İstanbul	5.886	390	730	7.006
İzmir	4433	90	165	4.688
Kars	105	6	28	139
Kastamonu	524	33	7	564
Kayseri	1.381	60	34	1.475
Kırklareli	73	22	18	113
Kırşehir	149	5	12	166
Kocaeli	2.235	159	378	2.772

EK - 9. 2024 yılında Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetimlerin türlere göre dağılımı (devam)

ÇŞİDİM	ANİ DENETİMLER	PLANLI DENETİMLER	ŞİKÂyet DENETİMLERİ	TOPLAM DENETİM SAYISI
Konya	1.142	409	87	1.638
Kütahya	571	18	59	648
Malatya	357	12	31	400
Manisa	938	97	20	1.055
Kahramanmaraş	183	0	0	183
Mardin	179	10	16	205
Muğla	478	25	54	557
Muş	6	5	12	23
Nevşehir	175	24	1	200
Niğde	734	35	0	769
Ordu	285	65	127	477
Rize	234	14	196	444
Sakarya	1.145	46	40	1.231
Samsun	741	99	134	974
Siirt	47	8	17	72
Sinop	23	47	96	166
Sivas	370	21	33	424
Tekirdağ	1.301	90	109	1.500
Tokat	192	24	14	230
Trabzon	386	102	121	609
Tunceli	171	8	37	216
Şanlıurfa	1.037	12	17	1066
Uşak	298	20	16	334
Van	86	10	13	109
Yozgat	7	15	61	83
Zonguldak	495	27	4	526
Aksaray	415	1	3	419
Bayburt	27	6	25	58
Karaman	228	24	71	323
Kırıkkale	289	33	62	384
Batman	728	18	30	776
Şırnak	138	13	4	155
Bartın	174	14	64	252
Ardahan	19	4	6	29
Iğdır	196	10	1	207
Yalova	256	17	17	290
Karabük	211	51	16	278
Kilis	294	5	36	335
Osmaniye	439	24	107	570

EK - 9. 2024 yılında Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetimlerin türlere göre dağılımı (devam)

ÇŞİDİM	ANİ DENETİMLER	PLANLI DENETİMLER	ŞİKÂyet DENETİMLERİ	TOPLAM DENETİM SAYISI
Düzce	239	68	124	431
Toplam	53.133	3.970	6.079	63.182
Bakanlık Merkez	127	60	2	189
GENEL TOPLAM	53.260	4.030	6.081	63.371

EK – 10. 2014-2024 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin denetim sayıları

ÇİDİM	Denetim Sayıları										
Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Adana	1.833	1.629	1.800	1.638	1.699	1.850	1.513	2.093	1995	1811	3.048
Adıyaman	530	675	625	654	566	626	541	767	664	274	397
Afyonkarahisar	224	293	223	250	167	198	154	365	416	490	354
Ağrı	23	42	30	36	64	66	23	89	12	68	81
Amasya	253	223	315	313	328	303	271	414	367	485	479
Ankara	1830	2443	2916	3272	5053	3166	2562	1571	2900	2915	3027
Antalya	929	1.400	1.426	1.901	1.610	2.045	1.284	1.479	1639	1642	1.538
Artvin	156	157	166	113	86	89	46	138	158	219	318
Aydın	777	1.053	1.240	792	826	1.207	1.049	1.071	1231	1251	1.248
Balıkesir	604	511	537	781	553	601	484	1568	2732	1168	775
Bilecik	467	525	523	558	510	482	335	267	219	330	319
Bingöl	44	50	32	17	12	49	61	117	159	99	26
Bitlis	95	69	115	89	74	79	109	203	333	175	118
Bolu	420	539	473	548	472	434	456	352	404	398	445
Burdur	235	244	260	231	201	192	223	248	336	348	364
Bursa	1057	1275	1379	1255	1180	1285	724	2083	3068	1413	1520
Çanakkale	469	472	495	495	304	543	413	949	1189	710	1.175
Çankırı	109	156	185	143	130	171	121	250	165	194	216
Çorum	305	298	271	213	315	363	251	693	687	591	549
Denizli	798	590	686	654	692	653	461	571	948	972	909
Diyarbakır	295	281	608	285	407	483	361	424	464	249	387

EK – 10. 2014-2024 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin denetim sayıları (devam)

ÇŞİDİM	Denetim Sayıları										
Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Edirne	826	888	1025	497	257	272	146	231	421	462	368
Elazığ	441	548	419	258	225	230	126	152	512	237	182
Erzincan	75	46	32	112	89	105	73	172	197	186	334
Erzurum	351	386	265	322	351	345	352	584	483	430	329
Eskişehir	792	1146	1368	1463	1359	1600	1175	1412	2051	1623	1601
Gaziantep	890	1.338	1.411	1.545	1.569	1.846	2.812	2.608	2158	1325	4.914
Giresun	332	329	214	261	256	246	116	251	250	305	258
Gümüşhane	50	43	70	142	134	122	147	220	327	290	265
Hakkâri	89	48	40	60	46	49	38	74	30	41	40
Hatay	510	563	485	483	459	677	409	352	294	426	366
Isparta	385	378	393	433	670	863	510	721	651	825	764
Mersin	628	869	932	628	569	1.051	590	808	978	848	899
İstanbul	5849	6040	6676	6011	4133	5970	3234	4802	5598	3480	7006
İzmir	2.922	3.443	4.178	4.847	4.652	4.645	2.825	3.193	4411	3827	4.688
Kars	65	73	77	102	129	146	117	124	115	118	139
Kastamonu	206	332	345	325	381	301	192	265	612	593	564
Kayseri	593	858	973	1048	1100	1212	943	1070	1431	1729	1475
Kırklareli	378	346	432	261	218	224	151	243	228	281	113
Kırşehir	182	124	119	153	156	172	142	124	137	118	166
Kocaeli	2.131	2.099	2.298	2.436	2.552	2.754	1.982	3.525	5099	2774	2.772
Konya	435	313	638	1007	1403	1631	1150	1443	1989	1782	1638

EK – 10. 2014-2024 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin denetim sayıları (devam)

ÇŞİDİM	Denetim Sayıları										
Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kütahya	99	321	310	495	532	510	521	684	643	715	648
Malatya	371	484	491	552	524	527	486	922	887	240	400
Manisa	1.455	1.459	1.446	1.657	1.688	1.377	895	1.967	1723	1223	1.055
Kahramanmaraş	548	384	576	555	549	628	670	720	890	120	183
Mardin	163	257	199	152	95	124	122	149	215	257	205
Muğla	811	1248	1151	774	564	617	602	558	551	534	557
Muş	126	70	102	81	58	41	37	77	27	15	23
Nevşehir	190	326	274	176	246	264	468	389	435	337	200
Niğde	197	210	288	324	272	397	286	385	554	518	769
Ordu	380	544	505	489	418	558	423	426	723	623	477
Rize	453	426	400	367	355	365	298	416	351	353	444
Sakarya	692	755	1007	1017	1081	1144	886	1479	1223	1241	1231
Samsun	664	689	807	839	764	676	510	1.076	1128	1267	974
Siirt	73	96	63	49	27	22	25	69	39	59	72
Sinop	126	124	151	187	133	71	54	84	90	132	166
Sivas	228	259	279	444	325	267	195	281	250	371	424
Tekirdağ	1.657	1.886	2.039	1.665	1.493	1.641	1.320	2.163	3041	1564	1.500
Tokat	301	249	261	279	325	229	196	244	212	222	230
Trabzon	452	481	518	616	717	1.043	524	716	1106	845	609
Tunceli	63	79	71	81	85	97	104	272	324	228	216
Şanlıurfa	440	288	412	394	370	239	405	472	751	579	1.066
Uşak	111	118	118	124	151	231	82	260	312	386	334

EK – 10. 2014-2024 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin denetim sayıları (devam)

ÇŞİDİM	Denetim Sayıları										
Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Van	126	55	53	49	30	28	10	94	115	127	109
Yozgat	106	132	98	105	253	183	134	138	227	96	83
Zonguldak	180	146	97	110	101	433	475	765	699	508	526
Aksaray	121	185	257	194	229	240	209	271	287	381	419
Bayburt	90	62	40	46	47	64	119	180	99	81	58
Karaman	162	201	196	182	151	161	89	188	306	284	323
Kırıkkale	359	283	313	307	211	311	298	388	486	467	384
Batman	293	315	617	585	429	463	278	357	270	297	776
Şırnak	508	444	0	8	19	7	7	53	65	195	155
Bartın	257	320	209	217	201	252	194	277	308	255	252
Ardahan	60	57	94	87	66	80	38	68	135	111	29
Iğdır	100	96	68	71	43	40	65	64	69	116	207
Yalova	498	368	412	453	321	366	314	829	1094	299	290
Karabük	216	268	268	156	205	219	151	222	193	201	278
Kilis	320	336	276	253	200	166	153	76	183	196	335
Osmaniye	591	722	593	497	371	491	333	566	495	333	570
Düzce	504	480	502	497	633	552	287	302	432	368	431
TOPLAM	43.674	48.358	52.256	51.766	50.239	54.470	40.935	56.733	68.996	53.646	63.182
Bakanlık Merkez	295	323	353	275	217	378	201	289	416	136	189
GENEL TOPLAM	43.969	48.681	52.609	52.041	50.456	54.848	41.136	57.022	69.412	53.782	63.371

EK - 11. 2014-2024 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin ceza miktarları

ÇŞİDİM	Ceza Miktarları (TL)										
Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Adana	819.308,00	979.646,00	754.353,00	1.914.326,00	1.393.737,50	1.485.679,80	2.333.839,32	11.352.566,30	6.764.418,89	13.730.775,04	7.839.584,42
Adıyaman	333.681,00	28.541,00	316.548,00	223.977,00	458.449,66	138.634,14	229.765,95	196.054,16	769.194,44	319.388,66	1.071.734,68
Afyonkarahisar	368.335,00	341.143,00	494.723,00	886.329,00	188.307,42	207.299,17	175.834,04	83.589,94	932.418,14	5.431.275,62	2.906.142,80
Ağrı	43.418,00	8.930,00	0,00	233.397,00	649.684,20	18.037,00	18.037,00	0,00	0,00	0,00	342.674,13
Amasya	190.043,00	499.180,00	352.672,00	312.280,00	1.055.232,40	408.836,74	282.236,85	448.584,73	212.186,35	1.128.269,64	6.044.719,34
Ankara	5.571.079,00	10.294.456,00	8.025.519,00	9.638.045,00	14.112.369,00	25.896.995,45	38.446.721,00	44.184.032,80	42.956.574,17	117.951.602,27	137.868.704,31
Antalya	1.940.019,00	4.553.896,00	2.002.965,00	4.382.068,00	2.069.119,00	4.065.525,82	10.274.953,81	11.960.051,54	20.715.498,82	29.333.654,26	96.755.512,50
Artvin	87.970,00	154.496,00	902.423,00	575.773,00	303.275,00	294.769,00	187.046,00	721.883,00	567.770,00	3.147.101,00	917.487,00
Aydın	857.985,00	159.054,00	1.079.687,00	749.371,00	3.901.020,00	3.977.328,00	2.608.443,22	3.236.527,17	6.693.042,85	12.982.687,68	20.948.102,15
Balıkesir	589.362,00	282.331,00	1.174.778,00	591.829,00	981.902,83	1.801.022,83	3.059.716,48	12.893.867,07	11.181.192,23	45.316.707,46	48.579.876,15
Bilecik	1.057.069,00	3.119.014,00	2.346.854,00	1.686.569,00	2.180.063,91	6.185.063,93	1.364.938,00	575.065,76	829.162,00	5.170.839,45	17.062.303,48
Bingöl	75.472,00	282.019,00	94.663,00	8.003,00	0,00	95.482,60	66.514,30	104.569,00	381.815,00	1.164.059,30	425.642,00
Bitlis	17.594,00	38.744,00	49.095,00	93.445,00	97.228,00	38.995,00	207.623,00	0,00	56.978,00	639.650,17	837.186,24
Bolu	265.355,00	457.677,00	182.184,00	1.250.924,00	570.374,00	1.152.191,36	930.641,00	686.759,67	2.733.049,80	7.049.437,97	54.841.948,02
Burdur	211.160,00	323.641,00	496.341,00	312.209,00	1.012.777,00	654.017,00	874.842,32	486.089,75	1.217.392,96	3.583.111,02	8.020.478,00
Bursa	6.993.058,00	11.936.902,00	11.975.543,00	12.084.044,00	7.324.401,00	4.722.084,28	9.842.258,38	7.344.703,33	15.522.076,10	22.212.667,55	63.540.929,15
Çanakkale	911.474,00	725.823,00	1.253.770,00	1.560.655,00	909.805,34	2.127.267,08	2.235.616,98	6.590.631,38	13.180.220,00	26.030.423,54	25.722.713,40
Çankırı	112.608,00	6.656,00	38.689,00	94.582,00	10.782,01	86.281,01	347.390,48	352.106,00	577.366,49	748.680,76	3.712.179,54
Çorum	400.133,00	665.240,00	446.197,00	480.476,00	547.875,00	1.756.647,00	805.388,00	2.169.121,00	7.123.985,00	4.953.346,00	30.290.442,11
Denizli	500.460,00	197.120,00	370.232,00	365.085,00	635.019,60	184.738,00	122.088,00	3.486.760,00	5.117.869,47	5.698.036,00	6.814.070,00
Diyarbakır	80.935,00	205.376,00	763.986,00	191.100,00	410.710,90	567.369,36	1.053.946,47	2.187.786,39	974.173,15	592.603,91	9.549.312,87
Edirne	49.436,00	139.497,00	34.610,00	537.951,00	162.702,44	7.679,00	548.184,00	201.996,28	4.709.441,02	3.874.137,39	12.827.209,93

EK - 11. 2014-2024 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin ceza miktarları (devam)

ÇŞİDİM	Ceza Miktarları (TL)										
Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Elazığ	193.113,00	93.002,00	381.295,00	278.793,00	316.107,00	351.582,84	324.100,74	11.352.566,30	964.751,84	1.957.677,99	3.393.507,18
Erzincan	51.778,00	186.130,00	695,00	253.920,00	66.703,00	74.247,00	472.594,00	196.054,16	194.470,00	832.909,98	511.120,19
Erzurum	172.475,00	472.966,00	167.831,00	196.457,00	901.867,94	966.621,00	625.327,00	83.589,94	837.499,00	3.759.977,75	12.185.593,00
Eskişehir	375.086,00	557.173,00	1.301.953,00	524.540,00	341.764,78	859.341,10	1.046.304,28	0,00	7.336.670,49	9.723.221,09	15.544.894,91
Gaziantep	205.072,00	2.664.664,00	938.508,00	155.702,00	1.045.270,64	413.605,15	1.851.941,08	448.584,73	1.357.594,78	3.435.094,00	4.576.148,23
Giresun	535.529,00	452.654,00	205.572,00	179.764,00	14.578,00	1.171.234,00	354.507,00	44.184.032,80	1.222.876,00	1.920.895,00	4.092.772,00
Gümüşhane	128.876,00	131.746,00	0,00	0,00	42.365,00	216.860,00	700.990,00	11.960.051,54	675.551,00	1.302.040,60	3.014.228,00
Hakkâri	241.317,00	339.570,00	626.019,00	20.452,00	43.954,00	126.114,00	82.090,00	721.883,00	54.783,00	32.855,00	464.585,00
Hatay	156.665,00	197.602,00	913.121,00	434.224,00	2.172.137,68	721.258,45	2.969.664,81	3.236.527,17	2.870.011,58	14.068.951,78	55.518.009,46
Isparta	739.446,00	918.234,00	2.950.461,00	1.083.743,00	940.575,00	482.293,00	1.252.441,00	12.893.867,07	1.815.202,00	4.654.515,56	8.175.249,95
Mersin	557.451,00	1.023.022,00	978.629,00	797.525,00	781.113,54	956.740,00	256.986,83	575.065,76	12.969.412,00	19.184.188,88	15.360.318,22
İstanbul	6.281.623,00	2.138.483,00	13.887.970,00	10.315.647,00	12.128.860,70	12.179.689,64	56.881.887,45	104.569,00	31.554.504,70	80.392.281,92	120.251.994,88
İzmir	17.685.136,00	38.124.120,00	12.837.420,00	10.393.553,00	4.293.120,06	10.260.435,11	9.083.619,68	0,00	32.359.840,07	76.548.781,85	119.521.881,44
Kars	309.637,00	166.967,00	114.658,00	560.986,00	507.707,00	441.582,66	532.151,36	686.759,67	3.013.135,00	352.843,00	1.162.876,00
Kastamonu	882.271,00	51.129,00	837.408,00	486.198,00	512.856,50	824.334,61	1.285.616,80	486.089,75	3.661.483,64	10.481.874,28	14.755.281,54
Kayseri	822.446,00	1.105.598,00	1.973.864,00	1.347.651,00	979.864,72	1.532.911,24	1.812.944,83	7.344.703,33	12.999.462,09	18.031.370,08	22.298.213,20
Kırklareli	255.928,00	513.796,00	633.259,00	1.280.858,00	700.634,00	1.006.120,00	2.338.499,10	6.590.631,38	4.671.624,87	8.543.179,91	11.683.981,00
Kırşehir	145.866,00	51.959,00	28.809,00	62.891,00	57.973,68	149.925,07	32.077,88	352.106,00	104.789,75	829.944,73	1.421.112,79
Kocaeli	9.581.420,00	3.619.650,00	8.177.829,00	6.250.483,00	4.008.862,38	4.864.968,78	5.899.879,79	2.169.121,00	23.137.817,26	68.379.199,69	77.698.145,37
Konya	1.663.315,00	1.046.136,00	585.074,00	5.912.723,00	3.911.515,58	1.731.745,77	4.292.499,12	3.486.760,00	43.984.561,55	109.100.653,15	35.565.586,56
Kütahya	441.650,00	592.667,00	264.876,00	1.050.228,00	1.237.559,00	248.069,00	1.212.010,96	2.187.786,39	1.912.120,00	5.067.741,84	2.074.768,05
Malatya	59.826,00	161.118,00	137.412,00	220.861,00	685.716,00	1.035.113,72	2.161.106,71	201.996,28	1.151.668,56	1.459.620,00	6.428.424,02

EK - 11. 2014-2024 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin ceza miktarları (devam)

ÇSIDİM	Ceza Miktarları (TL)										
Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Manisa	1.143.773,00	1.072.466,00	1.505.561,00	2.963.722,00	3.584.415,18	1.968.269,68	3.965.199,04	7.902.992,58	9.865.982,49	60.352.290,03	26.758.233,81
Kahramanmaraş	501.595,00	252.281,00	877.743,00	284.855,00	1.821.020,00	3.341.768,00	1.761.033,00	6.410.259,00	5.947.597,78	2.381.867,00	19.843.045,35
Mardin	239.251,00	696.610,00	78.680,00	76.943,00	226.942,00	52.100,00	4.637,00	80.431,00	497.236,03	1.343.811,00	874.315,09
Muğla	500.618,00	918.124,00	835.171,00	398.292,00	1.162.363,00	3.683.436,00	4.974.710,87	38.979.245,60	16.923.272,20	24.180.718,40	69.323.369,08
Muş	42.223,00	22.575,00	223.520,00	675.411,00	464,00	361.559,00	207.330,00	650.486,90	1.183.261,00	347.582,00	3.472.906,00
Nevşehir	204.992,00	623.731,00	333.280,00	171.136,00	469.748,90	185.334,86	1.101.370,10	1.531.797,16	2.218.727,37	4.162.040,38	8.478.065,47
Niğde	606.943,00	32.091,00	2.602.070,00	422.592,00	805.465,00	610.417,87	740.958,00	75.398,00	1.571.129,00	2.190.941,00	8.151.666,37
Ordu	529.395,00	666.031,00	474.541,00	704.512,00	267.086,90	410.507,26	1.537.334,17	939.066,50	1.514.525,00	4.391.698,00	6.572.116,17
Rize	345.350,00	917.692,00	773.157,00	1.043.999,00	1.124.833,38	848.366,79	829.421,29	687.243,80	495.493,00	1.514.481,00	4.268.622,25
Sakarya	1.795.163,00	4.179.628,00	3.555.974,00	3.064.670,00	7.182.075,40	5.286.062,52	8.157.210,65	3.223.578,30	13.964.665,29	43.075.580,38	32.068.557,04
Samsun	96.774,00	400.115,00	679.715,00	632.535,00	425.073,30	1.011.888,77	1.234.040,39	2.751.235,68	6.261.300,89	8.958.955,26	25.657.021,29
Siirt	163.208,00	0,00	7.111,00	1.697,00	0,00	0,00	177.711,30	1.321,00	63.994,60	93.583,46	292.009,43
Sinop	0,00	508.710,00	163.212,00	263.768,00	58.583,00	30.075,00	125.364,00	48.824,31	395.958,00	1.893.647,00	5.722.056,00
Sivas	867.744,00	766.787,00	388.290,00	581.766,00	312.062,84	281.366,00	725.470,00	442.844,00	1.142.424,20	5.592.104,00	8.940.564,41
Tekirdağ	6.393.525,00	5.414.652,00	5.152.950,00	9.318.643,00	6.058.522,58	7.809.493,25	10.283.854,65	26.689.196,04	36.272.040,79	66.264.442,95	91.844.132,92
Tokat	323.821,00	21.040,00	59.703,00	639.984,00	502.125,57	163.778,30	404.885,35	373.489,00	1.460.639,60	1.352.993,35	2.392.437,21
Trabzon	1.832.626,00	1.595.739,00	1.696.851,00	1.267.246,00	1.466.565,09	790.430,31	1.458.953,00	1.043.259,78	3.436.259,00	2.402.621,09	18.550.150,00
Tunceli	59.826,00	42.744,00	57.273,00	104.374,00	69.810,00	24.500,00	81.433,85	72.044,00	349.092,00	779.502,00	2.559.850,48
Şanlıurfa	724.386,00	34.864,00	497.229,00	309.329,00	369.633,04	457.166,00	1.564.451,52	1.814.470,13	1.232.857,90	2.139.258,82	31.126.651,92
Uşak	722.892,00	1.058.459,00	908.808,00	1.424.169,00	1.151.909,00	4.781.027,00	4.074.310,20	5.216.658,57	19.581.119,00	18.398.127,70	31.019.228,37
Van	3.674,00	162.722,00	0,00	110.392,00	66.777,00	220.971,02	89.049,00	0,00	736.373,60	884.977,00	9.437.735,79
Yozgat	0,00	98.123,00	120.982,00	31.394,00	153.685,00	151.296,05	104.028,62	95.375,36	268.419,70	1.165.294,11	1.319.056,04

EK - 11. 2013-2023 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin ceza miktarları (devam)

ÇŞİDİM	Ceza Miktarları (TL)										
Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Zonguldak	139.198,00	47.901,00	1.282.598,00	48.391.125,00	519.747,00	1.390.014,00	1.830.139,28	1.778.999,00	2.576.962,00	11.910.233,35	2.717.812,00
Aksaray	316.710,00	685.336,00	692.589,00	1.470.253,00	1.569.737,32	2.168.259,42	3.600.566,91	498.390,25	835.278,35	91.498,30	3.469.781,00
Bayburt	19.284,00	19.558,00	432,00	110.441,00	0,00	126.595,00	39.322,00	164.907,00	59.789,00	420.315,00	4.325.183,00
Karaman	467.324,00	429.337,00	111.653,00	160.716,00	244.996,00	1.731.507,58	1.512.911,00	698.048,58	487.780,00	1.231.934,00	1.334.523,00
Kırıkkale	0,00	203.773,00	458.859,00	327.157,00	777.227,34	930.430,19	713.670,36	335.382,68	2.514.282,02	3.252.909,76	5.235.332,76
Batman	270.990,00	286.533,00	496.931,00	229.130,00	182.138,20	144.440,43	180.717,00	328.947,93	443.872,10	3.197.180,00	30.996.737,75
Şırnak	214.674,00	0,00	0,00	116.005,00	128.265,98	30.075,00	279.863,00	0,00	1.755.080,00	2.536.758,00	4.794.779,41
Bartın	91.258,00	72.157,00	49.095,00	93.690,00	45.201,00	57.791,57	165.030,28	104.667,98	497.660,28	816.554,77	1.888.432,26
Ardahan	70.376,00	77.436,00	429.883,00	368.564,00	80.921,00	151.599,00	60.852,00	84.446,00	546.240,89	3.405.314,00	198.332,00
Iğdır	17.594,00	3.348,00	0,00	203,00	25.683,12	23.274,00	28.192,60	160,78	65.000,00	4.889,37	533.075,05
Yalova	1.119.698,00	1.057.890,00	172.024,00	1.475.929,00	139.670,00	1.799.248,00	2.035.877,02	3.354.577,32	5.068.798,00	19.429.600,86	26.859.458,16
Karabük	75.993,00	105.001,00	468.825,00	661.675,00	355.816,00	306.191,00	241.202,83	47.035,20	1.097.304,30	110.893,00	8.276.174,00
Kilis	0,00	0,00	59.581,00	0,00	16.218,00	58.351,00	19.974,82	140.457,87	113.548,96	281.153,91	1.333.335,31
Osmaniye	335.970,00	736.422,00	474.177,00	217.271,00	634.642,35	230.408,22	128.037,38	1.056.096,64	1.849.714,23	19.400.262,95	9.336.629,24
Düzce	695.441,00	1.628.012,00	569.286,00	404.542,00	327.512,00	699.683,00	52.100,00	638.596,00	2.183.899,00	2.202.038,00	6.528.782,00
TOPLAM	83.894.169,00	114.845.656,00	107.356.249,00	158.497.767,00	106.992.877,90	138.804.416,80	225.976.477,50	326.785.420,48	477.543.231,63	1.073.276.323,97	1.609.117.800,64
Bakanlık Merkez	14.755.057,00	4.031.453,00	1.067.277,00	6.600.421,00	2.039.415,90	9.230.405,74	14.298.181,77	25.837.497,81	53.789.947,27	83.186.351,89	257.828.193,13
GENEL TOPLAM	98.649.226,00	118.877.109,00	108.423.526,00	165.098.188,00	109.032.293,80	148.034.822,54	240.274.659,27	352.622.918,29	531.333.178,90	1.156.462.675,86	1.866.945.993,77

EK – 12. 2024 yılında illerde yapılan egzoz denetim sayıları ve uygulanan ceza miktarları

İLLER	DENETİM SAYISI	KESİLEN CEZA SAYISI (ADET)	UYGULANAN CEZA MİKTARLARI (TL)
ADANA	159	7	69.601,00
ADIYAMAN	12	12	119.316,00
AFYONKARAHİSAR	734	30	298.290,00
AMASYA	87	1	9.943,00
ANKARA	13.620	662	6.801.137,00
ANTALYA	334	8	72.208,00
ARTVİN	416	12	119.316,00
AYDIN	95	3	29.829,00
BİTLİS	4	4	39.772,00
BOLU	323	12	119.316,00
BURDUR	463	14	139.202,00
BURSA	224	11	109.373,00
ÇANAKKALE	251	10	99.430,00
ÇORUM	980	31	308.233,00
EDİRNE	260	16	159.088,00
ESKİŞEHİR	101	11	134.988,00
GİRESUN	921	21	208.803,00
İSTANBUL	975	39	611.927,00
KARS	1.841	54	536.922,00
KASTAMONU	744	10	99.430,00
KOCAELİ	234	7	69.601,00
KONYA	3	3	89.537,00
MUĞLA	154	13	107.251,00
NİĞDE	161	161	1.600.823,00
SAKARYA	141	8	79.544,00
SİİRT	1	1	9.943,00
SİVAS	1.036	34	367.916,00
TEKİRDAĞ	1	1	39.797,00
ŞANLIURFA	1	1	39.797,00
YOZGAT	1	1	39.797,00
ZONGULDAK	546	11	109.373,00
AKSARAY	159	2	19.886,00
BAYBURT	148	1	9.943,00
BATMAN	105	3	29.829,00
ŞIRNAK	1.709	37	374.166,00

EK – 12. 2024 yılında illerde yapılan egzoz denetim sayıları ve uygulanan ceza miktarları (devam)

İLLER	DENETİM SAYISI	KESİLEN CEZA SAYISI (ADET)	UYGULANAN CEZA MİKTARLARI (TL)
BARTIN	222	2	19.886,00
YALOVA	119	2	19.886,00
KARABÜK	192	10	99.430,00
KİLİS	4	4	39.772,00
DÜZCE	164	8	79.544,00
TOPLAM	27.645	1.278	13.331.845,00

*Denetim verileri (araç denetim sayısı) e-denetim sistemi ve egzoz.csb.gov.tr (EGEDES) adresinden alınmıştır.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2024

EK - 13. 2024 yılında tespit edilen uygunsuzluk sayılarının ve uygulanan ceza miktarlarının dağılımı

	HAVA		SU		ATIK		ÇED		TOPRAK		GÜRÜLTÜ		EGZOZ		DİĞERLERİ		TOPLAM	
ÇİİDİM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM
Adana	81	831.483,31	4	2.555.323,00	5	2.260.725,00	13	1.774.128,11	1	232.264,00	0	0,00	7	69.601,00	1	116.060,00	112	7.839.584,42
Adıyaman	56	488.274,68	1	14.430,00	36	251.382,00	1	193.522,00	0	0,00	1	4.810,00	12	119.316,00	0	0,00	107	1.071.734,68
Afyonkarahisar	11	920.536,47	0	0,00	0	0,00	5	758.404,33	3	696.792,00	0	0,00	30	298.290,00	2	232.120,00	51	2.906.142,80
Ağrı	9	134.722,13	0	0,00	3	14.430,00	1	193.522,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	13	342.674,13
Amasya	34	605.714,34	1	464.585,00	9	418.859,00	4	597.130,00	11	3.948.488,00	0	0,00	1	9.943,00	0	0,00	60	6.044.719,34
Ankara	64	8.955.217,58	12	4.967.898,00	144	78.445.675,00	43	15.069.760,73	784	18.564.729,00	5	1.403.375,00	662	6.801.137,00	32	3.660.912,00	1746	137.868.704,31
Antalya	12	5.113.534,00	11	4.125.928,00	19	12.583.140,00	46	11.843.666,50	174	47.738.576,00	23	12.787.377,00	8	72.208,00	19	2.491.083,00	312	96.755.512,50
Artvin	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	798.171,00	0	0,00	0	0,00	12	119.316,00	0	0,00	16	917.487,00
Aydın	9	4.218.852,79	22	12.958.985,00	1	464.585,00	14	1.649.888,36	2	696.792,00	2	929.170,00	3	29.829,00	0	0,00	53	20.948.102,15
Balıkesir	43	5.016.918,77	27	18.087.976,00	10	9.278.695,00	6	15.609.910,38	0	0,00	2	586.376,00	0	0,00	0	0,00	88	48.579.876,15
Bilecik	1	22.537,00	0	0,00	6	15.432.640,00	6	910.334,48	1	696.792,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	14	17.062.303,48
Bingöl	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	193.522,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	232.120,00	3	425.642,00
Bitlis	0	0,00	2	263.032,00	3	333.113,24	1	54.783,00	0	0,00	0	0,00	4	39.772,00	2	146.486,00	12	837.186,24
Bolu	8	1.480.444,02	37	39.906.603,00	8	8.386.824,00	4	4.019.849,00	3	696.792,00	0	0,00	12	119.316,00	2	232.120,00	74	54.841.948,02
Burdur	0	0,00	1	1.161.568,00	4	1.851.312,00	2	222.704,00	0	0,00	0	0,00	14	139.202,00	2	4.645.692,00	23	8.020.478,00
Bursa	34	13.957.484,23	13	10.166.018,00	36	37.023.255,00	9	1.426.496,92	0	0,00	1	131.516,00	11	109.373,00	6	726.786,00	110	63.540.929,15
Çanakkale	17	1.517.946,08	8	11.873.837,00	15	4.724.929,00	15	2.207.847,32	19	5.182.664,00	0	0,00	10	99.430,00	1	116.060,00	85	25.722.713,40
Çankırı	4	1.395.219,54	1	1.161.568,00	5	497.285,00	1	193.522,00	0	0,00	1	464.585,00	0	0,00	0	0,00	12	3.712.179,54
Çorum	40	1.481.787,11	1	929.170,00	20	584.048,00	6	946.947,00	3	92.706,00	0	0,00	31	308.233,00	6	25.947.551,00	107	30.290.442,11
Denizli	2	6.371,00	4	1.858.340,00	1	1.299.054,00	10	1.559.959,00	4	929.056,00	2	929.170,00	0	0,00	2	232.120,00	25	6.814.070,00

EK - 13. 2024 yılında tespit edilen uygunsuzluk sayılarının ve uygulanan ceza miktarlarının dağılımı (devam)

	HAVA		SU		ATIK		ÇED		TOPRAK		GÜRÜLTÜ		EGZoz		DİĞERLERİ		TOPLAM	
ÇŞİDİM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM
Diyarbakır	108	2.838.247,17	1	929.233,00	4	531.413,00	3	562.044,00	8	1.858.112,00	0	0,00	0	0,00	12	2.830.263,70	136	9.549.312,87
Edirne	10	2.554.553,88	7	7.137.935,00	2	101.371,00	10	2.177.470,05	3	696.792,00	0	0,00	16	159.088,00	0	0,00	48	12.827.209,93
Elazığ	2	465.073,18	3	1.393.755,00	2	24.943,00	3	580.566,00	0	0,00	2	929.170,00	0	0,00	0	0,00	12	3.393.507,18
Erzincan	4	128.824,07	1	293.188,00	1	14.430,00	2	74.678,12	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	8	511.120,19
Erzurum	9	2.218.526,00	0	0,00	36	8.891.463,00	6	1.075.604,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	51	12.185.593,00
Eskişehir	26	1.622.307,91	4	1.686.943,00	8	8.578.214,00	1	193.522,00	14	3.328.920,00	0	0,00	11	134.988,00	0	0,00	64	15.544.894,91
Gaziantep	27	1.939.957,44	0	0,00	6	1.957.263,00	3	562.867,79	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	116.060,00	37	4.576.148,23
Giresun	1	9.943,00	6	3.080.698,00	0	0,00	4	774.088,00	0	0,00	0	0,00	21	208.803,00	2	19.240,00	34	4.092.772,00
Gümüşhane	3	1.122.692,00	2	952.388,00	1	116.060,00	4	823.088,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	10	3.014.228,00
Hakkari	1	464.585,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	464.585,00
Hatay	32	4.350.642,99	4	3.729.764,00	15	40.773.093,00	5	807.404,00	0	0,00	2	929.170,00	0	0,00	15	4.927.935,47	73	55.518.009,46
Isparta	7	808.324,95	4	2.793.276,00	3	1.408.248,00	3	610.641,00	10	2.438.700,00	0	0,00	0	0,00	1	116.060,00	28	8.175.249,95
Mersin	16	2.147.563,22	3	1.222.358,00	10	9.720.995,00	4	1.047.044,00	0	0,00	3	1.222.358,00	0	0,00	0	0,00	36	15.360.318,22
İstanbul	82	37.374.800,22	16	10.424.466,00	51	35.708.032,23	86	12.236.877,83	4	1.136.520,00	5	2.227.212,00	39	611.927,00	112	20.532.159,60	395	120.251.994,88
İzmir	21	5.619.879,28	30	19.468.628,00	110	85.432.610,63	29	4.290.892,53	0	0,00	5	2.661.242,00	0	0,00	11	2.048.629,00	206	119.521.881,44
Kars	0	0,00	0	0,00	11	102.910,00	3	523.044,00	0	0,00	0	0,00	54	536.922,00	0	0,00	68	1.162.876,00
Kastamonu	5	1.103.841,54	8	3.373.886,00	14	1.384.867,00	9	1.955.220,00	1	232.264,00	11	5.156.595,00	10	99.430,00	14	1.449.178,00	72	14.755.281,54
Kayseri	30	2.367.733,58	3	2.787.510,00	16	5.055.713,00	31	6.218.344,62	23	5.526.983,00	0	0,00	0	0,00	5	341.929,00	108	22.298.213,20
Kırklareli	1	464.585,00	4	2.322.925,00	11	6.810.940,00	3	1.474.370,00	1	146.576,00	1	464.585,00	0	0,00	0	0,00	21	11.683.981,00
Kırşehir	14	107.628,79	0	0,00	1	1.299.054,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	14.430,00	16	1.421.112,79
Kocaeli	66	27.527.934,79	22	8.229.613,00	38	32.836.368,82	23	6.126.247,76	0	0,00	1	464.585,00	7	69.601,00	5	2.443.795,00	162	77.698.145,37
Konya	17	3.167.889,56	3	1.393.755,00	23	23.178.744,00	23	3.246.804,00	1	232.264,00	3	1.393.755,00	3	89.537,00	20	2.862.838,00	93	35.565.586,56

EK - 13. 2024 yılında tespit edilen uygunsuzluk sayılarının ve uygulanan ceza miktarlarının dağılımı (devam)

	HAVA		SU		ATIK		ÇED		TOPRAK		GÜRÜLTÜ		EGZoz		DİĞERLERİ		TOPLAM	
ÇİİDİM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM
Kütahya	13	63.261,05	2	1.393.755,00	1	193.522,00	1	150.000,00	6	138.930,00	1	14.430,00	0	0,00	2	120.870,00	26	2.074.768,05
Malatya	9	2.219.970,58	0	0,00	1	819.801,00	13	2.950.544,44	0	0,00	1	293.188,00	0	0,00	3	144.920,00	27	6.428.424,02
Manisa	27	659.551,07	6	4.181.476,00	19	16.747.704,00	18	2.034.010,74	12	3.019.432,00	0	0,00	0	0,00	1	116.060,00	83	26.758.233,81
Kahramanmaraş	6	3.738.688,35	2	5.807.840,00	8	7.803.429,00	10	2.493.088,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	26	19.843.045,35
Mardin	9	177.523,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	696.792,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	10	874.315,09
Muğla	3	1.858.340,00	21	11.443.354,00	22	29.027.110,00	12	20.150.515,08	0	0,00	3	1.858.340,00	13	107.251,00	5	4.878.459,00	79	69.323.369,08
Muş	9	1.439.741,00	0	0,00	3	456.098,00	2	658.107,00	0	0,00	3	918.960,00	0	0,00	0	0,00	17	3.472.906,00
Nevşehir	22	131.412,47	0	0,00	5	6.266.185,00	5	1.671.220,00	0	0,00	1	293.188,00	0	0,00	1	116.060,00	34	8.478.065,47
Niğde	6	2.324.085,37	0	0,00	3	1.299.054,00	8	1.529.454,00	5	1.277.380,00	0	0,00	161	1.600.823,00	2	120.870,00	185	8.151.666,37
Ordu	5	813.427,00	5	2.179.419,04	4	1.773.259,00	7	1.048.583,13	0	0,00	1	293.188,00	0	0,00	4	464.240,00	26	6.572.116,17
Rize	3	161.155,95	6	1.696.563,00	4	1.746.502,00	1	193.522,00	1	232.264,00	0	0,00	0	0,00	3	238.615,30	18	4.268.622,25
Sakarya	6	947.002,00	17	9.327.022,00	12	16.167.455,00	19	3.710.762,04	0	0,00	0	0,00	8	79.544,00	25	1.836.772,00	87	32.068.557,04
Samsun	16	4.773.572,29	5	1.974.400,00	10	16.601.239,00	6	1.189.337,00	0	0,00	2	929.170,00	0	0,00	2	189.303,00	41	25.657.021,29
Siirt	14	45.254,43	0	0,00	2	43.290,00	1	193.522,00	0	0,00	0	0,00	1	9.943,00	0	0,00	18	292.009,43
Sinop	5	1.393.755,00	1	464.585,00	4	2.115.684,00	2	122.127,00	4	1.161.320,00	0	0,00	0	0,00	1	464.585,00	17	5.722.056,00
Sivas	68	1.551.323,41	0	0,00	4	4.090.684,00	5	840.265,00	6	2.090.376,00	0	0,00	34	367.916,00	0	0,00	117	8.940.564,41
Tekirdağ	78	28.947.672,00	37	25.914.718,00	44	29.165.348,00	35	3.711.849,10	0	0,00	7	3.252.095,00	1	39.797,00	9	812.653,82	211	91.844.132,92
Tokat	18	989.546,21	2	757.773,00	1	4.810,00	3	408.044,00	1	232.264,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	25	2.392.437,21
Trabzon	0	0,00	3	412.284,00	4	14.647.156,00	14	3.083.562,00	2	175.028,00	0	0,00	0	0,00	2	232.120,00	25	18.550.150,00
Tunceli	1	4.641,48	1	1.161.568,00	1	464.585,00	0	0,00	4	929.056,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	7	2.559.850,48
Şanlıurfa	360	20.642.598,64	21	753.185,00	2	447.448,00	7	2.040.558,28	34	6.738.480,00	0	0,00	1	39.797,00	1	464.585,00	426	31.126.651,92
Uşak	26	4.509.532,66	4	2.322.925,00	18	18.586.299,00	10	2.008.762,71	154	3.104.389,00	2	23.080,00	0	0,00	4	464.240,00	218	31.019.228,37

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2024

EK - 13. 2024 yılında tespit edilen uygunsuzluk sayılarının ve uygulanan ceza miktarlarının dağılımı (devam)

	HAVA		SU		ATIK		ÇED		TOPRAK		GÜRÜLTÜ		EGZOZ		DİĞERLERİ		TOPLAM	
ÇŞİDİM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM
Van	3	479.401,79	1	1.161.568,00	2	6.737.185,00	3	580.566,00	0	0,00	1	464.585,00	0	0,00	1	14.430,00	11	9.437.735,79
Yozgat	48	350.089,04	0	0,00	1	929.170,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	39.797,00	0	0,00	50	1.319.056,04
Zonguldak	0	0,00	2	929.170,00	0	0,00	6	977.610,00	1	232.264,00	1	464.585,00	11	109.373,00	1	4.810,00	22	2.717.812,00
Aksaray	4	2.247.796,00	0	0,00	1	273.267,00	4	774.088,00	2	154.744,00	0	0,00	2	19.886,00	0	0,00	13	3.469.781,00
Bayburt	0	0,00	0	0,00	6	28.860,00	1	46.000,00	0	0,00	1	4.240.380,00	1	9.943,00	0	0,00	9	4.325.183,00
Karaman	13	521.671,00	0	0,00	1	116.060,00	0	0,00	2	696.792,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	16	1.334.523,00
Kırıkkale	4	490.576,58	2	1.393.755,00	2	1.732.072,00	8	1.241.338,18	19	261.531,00	0	0,00	0	0,00	1	116.060,00	36	5.235.332,76
Batman	462	24.952.482,75	0	0,00	11	5.244.334,00	0	0,00	1	232.264,00	1	464.585,00	3	29.829,00	1	73.243,00	479	30.996.737,75
Şırnak	6	161.262,41	1	2.787.699,00	3	14.430,00	3	465.522,00	0	0,00	1	464.585,00	37	374.166,00	8	527.115,00	59	4.794.779,41
Bartın	16	250.098,26	2	580.645,00	4	28.860,00	0	0,00	2	464.528,00	10	544.415,00	2	19.886,00	0	0,00	36	1.888.432,26
Ardahan	0	0,00	1	4.810,00	0	0,00	1	193.522,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	198.332,00
Iğdır	4	36.745,05	1	293.188,00	1	4.810,00	1	193.522,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4.810,00	8	533.075,05
Yalova	3	3.019.630,00	5	3.716.680,00	10	18.262.297,00	4	602.417,16	5	1.006.428,00	0	0,00	2	19.886,00	2	232.120,00	31	26.859.458,16
Karabük	7	1.434.806,00	0	0,00	3	6.277.410,00	0	0,00	2	464.528,00	0	0,00	10	99.430,00	0	0,00	22	8.276.174,00
Kilis	55	824.168,31	0	0,00	2	469.395,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	39.772,00	0	0,00	61	1.333.335,31
Osmaniye	52	4.240.273,24	3	1.045.230,00	11	3.237.273,00	7	663.238,00	1	77.372,00	1	73.243,00	0	0,00	0	0,00	75	9.336.629,24
Düzce	4	1.338.418,00	1	4.810,00	11	2.125.068,00	0	0,00	0	0,00	3	2.322.925,00	8	79.544,00	3	658.017,00	30	6.528.782,00
TOPLAM	2.292	262.292.049,10	418	263.424.004,04	929	651.723.836,92	664	161.510.542,69	1.335	118.458.944,00	110	49.599.993,00	1.278	13.331.845,00	359	88.776.585,89	7.385	1.609.117.800,64
Bakanlık Merkez	12	7.631.330,00	11	14.867.775,00	21	191.560.989,00	19	43.768.099,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	63	257.828.193,13
GENEL TOPLAM	2304	269.923.379,10	429	278.291.779,04	950	843.284.825,92	683	205.278.641,82	1335	118.458.944,00	110	49.599.993,00	1278	13.331.845,00	359	88.776.585,89	7.448	1.866.945.993,77

EK – 14. Gemilerden kaynaklanan kirliliğin denetimi ve yaptırım uygulanması konusunda yetki devri yapılan kuruluşlar tarafından yıllara göre uygulanan ceza miktarı (TL)

Yıllar	Türkiye Çevre Ajansı **	Sahil Güvenlik Komutanlığı	Denizcilik Genel Müdürlüğü	Antalya Büyükşehir Belediyesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi	İstanbul Büyükşehir Belediyesi*	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi*	TOPLAM
2014		1.331.913	0	212.435	1.598.218	1.452.844	981.109	5.576.519
2015		2.500.022	0	138.536	1.642.565	2.681.020	892.036	7.854.179
2016		2.238.870	0	267.593	1.539.554	1.225.588	884.520	6.156.125
2017		1.759.407	0	104.770	1.351.464	2.207.514	928.428	6.351.583
2018		3.634.366	0	1.787.149	1.133.708	5.710.125	2.282.491	14.547.839
2019		7.856.652	0	2.449.982	14.730.119	12.524.455	15.265.477	52.826.685
2020		7.043.732	0	2.987.025	5.381.589	6.310.641	5.819.824	27.542.811
2021		19.402.383	4.703.139	3.693.009	6.500.379	24.405.235	16.917.529	75.621.674
2022		17.577.607	0	258.243	2.025.942	98.307.161	70.112.782	188.281.735
2023	475.994.691	63.117.852	0	30.870.421	25.015.119			594.998.083
2024	383.321.756	39.224.400	0	103.363.641	96.459.926			622.369.723

*2023 yılında İstanbul ve Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlıklarının yetki devirleri iptal edilmiştir.

** 2023 yılında Türkiye Çevre Ajansı'na yetki devri yapılmıştır.

YAYIN LİSTESİ

YAYIN NO	YAYININ ADI	BASIM YILI
Yayın No 1	: Ankara İli Çevre Durum Raporu	1994
Yayın No 2	: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu	1996
Yayın No 3	: Çevreyi Öncelikle Etkileyen Bazı Sanayiler ve Temel Sektör Faaliyetleri	1996
Yayın No 4	: Türkiye Çevre Atlası 96	1997
Yayın No 5	: Türkiye Çevre Durum Raporu	2007
Yayın No 6	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu (2005- 2006)	2008
Yayın No 7	: Çevresel Göstergeler 2008	2009
Yayın No 7	: Environmental Indicators 2008	2009
Yayın No 8	: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2009	2010
Yayın No 8	: Environmental Indicators 2009	2010
Yayın No 9	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu 2007-2008	2010
Yayın No 10	: Çevresel Göstergeler 2010	2011
Yayın No 10	: Environmental Indicators 2010	2011
Yayın No 11	: 2011 Yılı Türkiye Çevre Durum Raporu	2012
Yayın No 12	: Çevresel Göstergeler 2011	2012
Yayın No 12	: Environmental Indicators 2011	2012
Yayın No 13-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2011 Yılı	2012
Yayın No 13-2	: Environmental Inspection Report of Türkiye in 2011	2012
Yayın No 14	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu	2012
Yayın No 15	: Çevre Durum Raporu: 2012 Yılı Özeti - İller	2013
Yayın No 16	: Çevre Denetimi Raporu: 2012 Yılı	2013
Yayın No 16-2	: Environmental Inspection Report: 2012	2013
Yayın No 17	: Çevresel Göstergeler 2012	2013
Yayın No 17	: Environmental Indicators 2012	2013
Yayın No 18	: Çevresel Etki Değerlendirmesi: Etkiler - Önlemler	2013
Yayın No 19	: Çevre İzin ve Lisansları	2013
Yayın No 20	: Çevre Denetiminin Temelleri ve Türkiye’de Çevre Denetimi	2013
Yayın No 21	: Uluslararası ÇED Kongresi Bildiri Kitabı	2013
Yayın No 22-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2013 Yılı	2014
Yayın No 22-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2013	2014
Yayın No 23	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu	2014
Yayın No 24	: Çevresel Göstergeler 2013	2014
Yayın No 24	: Environmental Indicators 2013	2014
Yayın No 25-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2014 Yılı	2015
Yayın No 25-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2014	2015
Yayın No 26	: Çevre Durum Raporu: 2013 Yılı Özeti - İller	2015
Yayın No 27	: Çevresel Göstergeler 2014	2016
Yayın No 27	: Environmental Indicators 2014	2016
Yayın No 28-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2015 Yılı	2016
Yayın No 28-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2015	2016
Yayın No 29	: Çevre Durum Raporu: 2014 Yılı Özeti - İller	2016
Yayın No 30-1	: Türkiye Çevre Durum Raporu	2016
Yayın No 30-2	: State of the Environment Report for Republic of Turkey	2016

YAYIN LİSTESİ (devam)

YAYIN NO	YAYININ ADI	BASIM YILI
Yayın No 31	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2013	2015
Yayın No 32	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2014	2016
Yayın No 33-1	: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2015	2017
Yayın No 33-2	: Environmental Indicators 2015	2017
Yayın No 34	: Çevre Durum Raporu: 2015 Yılı Özeti- İller	2017
Yayın No 35	: Çevre Denetimi Raporu: 2016 Yılı	2017
Yayın No 36	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2015	2017
Yayın No 37	: Çevre Durum Raporu: 2016 Yılı Özeti- İller	2017
Yayın No 38-1	: Çevresel Göstergeler 2016	2018
Yayın No 38-2	: Environmental Indicators 2016	2018
Yayın No 39	: Çevre Denetimi Raporu: 2017 Yılı	2018
Yayın No 40	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2016	2018
Yayın No 40	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2016	2018
Yayın No 41-1	: Çevresel Göstergeler 2017	2019
Yayın No 41-2	: Environmental Indicators 2017	2019
Yayın No 42	: Çevre Durum Raporu: 2017 Yılı Özeti- İller	2019
Yayın No 43	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2017	2019
Yayın No 44	: Çevre Denetimi Raporu: 2018 Yılı	2019
Yayın No 45	: Çevre Durum Raporu: 2018 Yılı Özeti- İller	2020
Yayın No 46	: Çevresel Etki Değerlendirmesi, izin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2019	2020
Yayın No 47	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2019	2020
Yayın No 48	: 6. Türkiye Çevre Durum Raporu	2020
Yayın No 48-2	: 6 th State of the Environment Report for Republic of Turkey	2020
Yayın No 49-1	: Çevresel Göstergeler 2018	2020
Yayın No 49-2	: Environmental Indicators 2018	2020
Yayın No 50	: Çevresel Etki Değerlendirmesi, izin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2020	2021
Yayın No 51	: Çevre Durum Raporu: 2019 Yılı Özeti – İller	2021
Yayın No 52-1	: Çevresel Göstergeler (2020 Yılı verileriyle)	2022
Yayın No 53	: Çevresel Etki Değerlendirmesi, izin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2021	2022
Yayın No 54-1	: Çevresel Göstergeler 2022 (2021 Yılı verileriyle)	2023
Yayın No 55	: Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler 2022	2023
Yayın No 56	: Çevresel Etki Değerlendirmesi, izin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2022	2023
Yayın No 57	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2022 Yılı Verileriyle)	2023
Yayın No 58	: Çevresel Göstergeler 2023 (2022 Yılı verileriyle)	2024
Yayın No 59	: Çevresel Etki Değerlendirmesi, izin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2023	2024
Yayın No 60	: Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler 2023	2024
Yayın No 61	: Environmental Indicators 2023 (2022 Yılı verileriyle)	2024
Yayın No 62	: Çevresel Göstergeler 2024	2025
Yayın No 63	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2023 Yılı Verileriyle)	2025